

49. študijski dnevi Draga 2014 na Opčinah Draga naj bo še naprej krščanska, demokracična in slovenska!

Letošnje Drage se bomo spomnili zaradi več trenutkov. Težko je povedati, kateri izmed teh je bil najbolj izrazit: to naj presodi posameznik s svojo občutljivostjo, ki jo je sicer vselej spodbujala bogata vsebina debatnega foruma v Parku Finžgarjevega doma na Opčinah od petka, 29., do nedelje, 31. avgusta.

Če si pa sami prevzamemo odgovornost določitve nekaterih ključnih dogodkov, bi v seznam nedvomno uvrstili počastitev 90-letnice pisatelja Alojza Rebule in hkrati podelitev Peterlinove nagrade njemu in našemu nekdanjemu dolgoletnemu predsedniku Damjanu Paulinu. Morda pa gre prističi še formalno podobo petkovega predavanja, ki je nazorno pokazalo, da sta medgeneracijsko sodelovanje in spajanje mlajših moči z izkušnjo starejših še kako mogoči. Tudi v našem zamejskem prostoru. Dejansko so izsledki uvodnega srečanja študijskih dni, ki so ga pod suvereno taktirko mladega Jerneja Ščeka oblikovali visoki avstrijski diplomat slovenske narodnosti Valentin Inzko, strokovnjakinja na področju intelektualne mobilnosti Alenka Stanič in komparativist, glasbenik ter pesnik David Bandelj, klicali po tovrstni 'osmosi' starejših in mlajših sil.

Pa pojdemo po vrsti.

Letošnje zgodnje, skorajda poletno Drago so v petek, 29. avgusta, po uvodnem nagovoru predsednika Društva slovenskih izobražencev Sergija Pahorja pozdravili nekateri gosti. Pred mikrofonom je po deželnem svetniku in podpredsedniku deželnega sveta Igorju Gabrovcu in tržaškem občinskem odborniku Ediju Krausu stopil predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Stoka, ki je študijske dni Draga označil za 'parlament' slovenske narodne skupnosti v Italiji. To je bil po njegovem mnenju vedno prostor, ki je spodbujal debato po načelu teza-antiteza-sinteza. In ravno iskanje skupnih rešitev, ob spoštovanju različnih mnenj, mora postati vodilo slovenske manjšine: "Če tega ne bomo sposobni udeležiti v naši družbi, bomo manjšinci ostali otročji!" je dejal Stoka.

Igor Gabrovec in Edi Kraus pa sta v svojih posegih izrabila iztočnico kasnejše okrogle mize in izrazila svoj pogled na kočljivo tematiko t. i. bega možganov – iz manjšinskega okolja – v tujino. Gabrovec je prepričan, da ima vsak pravico uveljaviti svoj talent. Če je zaradi tega prisiljen zapustiti dom in se odpraviti v svet, naj to kar stori. Problem je v izho-

diščnem okolju, ki ni v stanju mu omogočiti primerne delovne razmere ob morebitni vrnitvi. "Naše mlade moramo spet privabiti domov, sicer ne zato, da bi pri nas 'žrtvovali' svoj intelektualni zaloga, ampak zato, da bi doma imeli možnost ga razvijati". Prav tako je tudi Kraus dejal, da je intelektualno izseljevanje naše perspektivne mladine naraven proces, je pa res, da lahko ti 'manjšinski izseljenci' ohranijo stik z domačim okoljem: "Naj se čut pripadnosti ohrani kot tudi želja vrnitve domov", je dejal občinski odbornik za gospodarski razvoj pred občinstvom, med katerim je bila prisotna tudi generalna konzulka RS v Trstu Ingrid Serša.

Moderator Jernej Šček je v uvodu k okrogli mizi z naslovom V svet (u) z možgani "dialektiko prehajanja" pozitivno opredelil, saj so te dinamike v skladu "s tekočo on-line sodobnostjo našega vsakdana". Za manjšince pa je verjetno prehod v drugo okolje bolj zapleten zaradi izrazitejšega vidika identitete. Alenka Stanič je poskušala pojasniti mehanizme, ki sprožajo intelektualno migracijo: "Odločilen element je namreč pozitiven oziroma negativen odnos, ki ga lokalne elite imajo do znanja". V svetu velja znanje za vir razvoja; nosilce znanja, se pravi izobražence, vabijo zato države, ki imajo izostren koncept razvojne nacionalne politike. Izvedenka je navedla primer Turčije in zlasti Kitajske. Azijska država je izdelala program, na podlagi katerega bo do leta 2020 privabila domov najmanj 80 tisoč kitajskih doktorjev znanosti, ki delujejo na tujem.

/str. 8

Dobrodošel, romar miru!

BENEDICTUS QUI VENIT IN NOMINE DOMINI

Benvenuto Papa Francesco

welcome • willkommen • üdvözlök • dobrodošel

REDIPUGLIA 2014

Z naglimi koraki se bliža 13. september, dan, ko se bo papež Frančišek - ob stoletnici začetka prve svetovne vojne - z obiskom krajev spomina na Goriškem kot romar poklonil spominu žrtev vseh vojn. V približno treh urah bo prihodnjo soboto dopoldne najprej molil na avstro-ogrske pokopališču v Foljanu, nato pa bo vodil slovesno sodelovanje ob vznožju stopnišča velike kostnice v Redipulji.

PROGRAM

Po sporedu, ki ga je prejšnji teden objavil tiskovni urad Svetega sedeža, bo papežovo letalo pristalo v Ronkah ob 8.50. Po rokovanju s predstavniki oblasti bodo svetega očeta ob 9.15 z avtomobilom pripeljali na avstro-ogrske pokopališče v Foljan.

/ dalje na str. 7

Obvestilo naročnikom

Cenjene naročnice in naročnike obveščamo, da smo menjali pogodbo z italijansko pošto glede dostave časopisa, zato morajo poštarji dostaviti Novi glas v tednu izida (v četrtek ali najkasneje v petek). Naročene prosimo, naj takoj sporočijo upravi (0481/533177), če časopisa ne dobijo pravočasno; nemudoma bo namreč ukrepala na pošti.

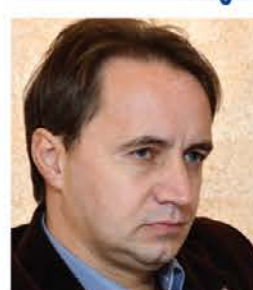
Dolnje Cerovo

Pomembno in presenetljivo arheološko odkritje pod cerkveno apsido v včasih pozabljeni briški vasi

4

Pogovor

Deželni svetnik Igor Gabrovec je spregovoril o polemikah v zvezi z odprtjem naselja Portopiccino

11

Svet za Slovence v zamejstvu in po svetu pri vladi Republike Slovenije

Poziv mandatarju nove vlade RS Miru Cerarju

S poštovani
Dr. Miroslav Cerar
Mandatar za sestavo vlade
Republike Slovenije

Podpisani člani Sveta za Slovence v zamejstvu pri vladi Republike Slovenije se obračamo na Vas v trenutku, ko sestavljate 12. vlado Republike Slovenije s pozivom, da se tudi tokrat ohrani prisotnost ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki naj skrbi za vodenje Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter koordinira delovanje drugih ministrstev na tem pomembnem področju.

Že po osamosvojitvi Slovenije, pri kateri smo Slovenci v zamejstvu in po svetu odigrali aktivno vlogo, je slovenska vlada imenovala ministra za povezovanje Slovencev izven meja Republike Slovenije z matično državo. Ta poteza je bila nadvse upravičena zaradi ohranitve in razvoja celotnega narodnega prostora ter za ovrednotenje vsestranskega znanja in strokovnosti, ki ga imajo Slovenci po svetu. V nadaljnjih vladah žal ni bilo vedno tako, kar se je nedvomno poznalo pri kakovosti institucionalnih odnosov kot tudi na ravni

udejanjanja pravic in zaščitne zakonodaje, ki bi jih Slovenci v zamejstvu že zdavnaj morali uživati na podlagi mednarodnih pogodb. Nadvse pozitivno znamenje je dala Republika Slovenija, ko je leta 2006 stopil v veljavo Zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja in se je tako skrb za rojake v zamejstvu in po svetu pravno dvignila na najvišjo raven, tudi z določilom, da pristojni Urad vodi minister brez listnice. To določilo so nato udeležili vse naslednje vlade in iskreno upamo, da bo tako tudi z vlado, ki jo boste sestavili.

Ob tej priložnosti želimo poudariti nekatere vidike, ki so še posebno za Slovence v zamejstvu nadvse pomembni. Vsekakor podpiramo prizadevanja, da se nadaljujeta utrjevanje in nadgrajevanje vezi na področjih čezmejnega sodelovanja, gospodarstva, kulture in športa. Pozornost pa želimo obrniti tudi na izvajanje zaščitnih določil, ki so jih sosednje države Avstrija, Hrvaška, Italija in Madžarska dolžne spoštovati na podlagi mednarodnih pogodb in evropskih listin. Samo polno izvajanje zaščitne zakonodaje, ki za-

gotavlja predstavništvo v izvoljenih organih države ter na deželni in krajevni ravni, urejeno šolstvo v slovenskem jeziku, sistemsko financiranje ustanov, organizacij in društev ter upravno avtonomijo na avtohtonem etničnem ozemlju, predstavlja temelj za obstanek in razvoj slovenskega naroda v zamejstvu. Na teh področjih pa še vedno obstaja več neizpolnjenih obvez, ki Slovence v zamejstvu omejujejo pri normalnem vsakdanjem življenju, kar še najbolj prizadeva mlajše rodove.

V prepričanju, da boste naše pismo upoštevali, in tudi v upanju na bližnje neposredno srečanje vam želimo uspešno delo pri sestavljanju nove slovenske vlade za dobrobit Slovencev doma, v zamejstvu in po svetu.

Valentin Inzko –
Narodni svet koroških Slovencev
Drago Štoka –
Svet slovenskih organizacij
Vladimir Smrtnik –
Enotna lista
Damijan Terpin –
Slovenska skupnost
Michele Coren –
predstavnik Slovencev v Benetjah

Čestitke novemu slovenskemu premierju Serracchianijeva je voščila Cerarju uspeh pri delu

Predsednica Dežele Furlanije Julijske krajine Debora Serracchiani je čestitala in voščila obilo uspeha pri delu novemu slovenskemu premierju, Miru Cerarju. V pismu, ki ga je odposlala ministrskemu predsedniku, se je predsednica Serracchiani še predvsem spomnila "dolge zgodbe čezmejnega sodelovanja in miroljubnih ter delavnih povezav, ki so botrovala k temu, da so odnosi med Furlanijo Julijsko krajino in Slovenijo vzorni". "Skupna pripad-

nost evropski družini, dostop do raznih programov in makro-regionalnih strategij Unije - je opozorila Serracchianijeva - so zagotovo pripomogli k procesu integracije, kakršnega še pred nekaj

desetletji nismo mogli predvidevati". Predsednica Dežele je ob enem poudarila, kako postopna skupna delitev storitev, na primer na socialno-zdravstvenem, transportnem in okoljskem področju,

namreč "odgovarja zahtevi, da se našim državljanom nudijo storitve visoke kakovosti tudi v času gospodarske krize, ki je večkrat vsiljuje hude reze". Serracchianijeva je ob tej priložnosti tudi povabila premierja Cerarja, naj uradno obišče Furlanijo Julijsko krajino.

MC

Prejeli smo

Ob izidu nove knjige Alojza Rebule

Z veseljem sem v teh dneh vzel v roke najnovejšo knjigo našega letošnjega jubilarja, 90-letnika Alojza Rebule, ki nosi naslov Kominform v Zabrinju-Divji golob (Ena knjiga 2 romana). Za njen izid so poskrbele tržaška založba Mladika in Mohorjevi družbi iz Gorice in Celja, za spremeno besedo z naslovom Večnostni pogled v zgodovino slovenstva pa teolog in filozof Edvard Kovač.

Glede prvega Rebulovega besedila, ki se z razliko od Divjega goloba slovenskim bralcem predstavlja prvič, sem na zavahku platnice prebral, da avtor (cit.) "v izhodišče svojega romana Kominform v Zabrinju umešča temo, ki na Slovenskem literarno še ni bila obdelana", to je spor med komunističnima partijama SZ in Jugoslavije iz leta 1948 oziroma izključitev KPJ iz Informbiroja ter posledice, ki jih je dogodek

sprožil med komunisti na tedenjem Svobodnem tržaškem ozemlju.

Zapis na platnici naj dopolnim s podatkom, da trditev velja, če se omejuje le na romaneskni žanr. Sam sem namreč leta 2011 na straneh revije Zvon (letnik XIV, številka 6), ki jo izdaja Celjska Mohorjeva družba, objavil krajšo črtico z naslovom Pismo istrski tovarišici ali o tem, kako je bil Trst že najin, katere vsebino sem, podobno kot Rebula v svojem zadnjem romanu, osredotočil na že omenjeno resolucijo Informbiroja. Dopolnilu naj seveda ne umanjajo moje čestitke avtorju ob še enem tako pomembnem literarnem delu.

Primož Sturman

Skrb vzbujajoče stanje na slovenskih šolah

"Gre za obstoj slovenskega jezika in kulture!"

T dni se vsi, ki imajo opravka s šolskim sistemom, od Trsta do Benetije, upravičeno sprašujejo, kako bo z našimi šolami, ob pomanjkanju še kar velikega števila ravnateljev. Ne gre tu samo za zadevo, ki se tiče staršev, dijakov in učencev ali šolskega osebja, saj je šola bistvenega pomena za ohranitev in razvoj slovenskega jezika in kulture, torej naše skupnosti in naroda. Šolski ravnatelj je oseba, ki jamči avtonomijo šole in njeno delovanje. Ob njem pa ima bistveno vlogo tudi vodja uprave. Zato pomanjkanje teh dveh likov v resnici ogroža avtonomijo in delovanje slovenske šole v Italiji. Šola je zato politični problem celotne naše skupnosti, ki ga ne moremo pustiti samo dobri volji političnih izbir večinskega naroda, pa naj bodo take ali drugačne politične usmeritve. Italija je danes v globoki gospodarski krizi, ki zaobjema tudi institucije, zato vsi govorijo samo o rezanju denarja in mest. Za šolo obljublja sredstva, a v glavnem za sprejem v službo tistih učiteljev in profesorjev, ki itak poučujejo že desetletja. Ne vidimo pa načrtov in sredstev za razvoj šolskih stavb, ki ni samo popraviljanje tega, kar se podira, ali razvoja raziskovanja, povezovanja z zunanjim svetom in podobno. Gre za zadeve, ki se prepuščajo dobri volji še preveč pozhrtvovalnih učnih kadrov, ki nimajo od tega nobenega priznanja, danes niti več denarnega. Kaj torej lažje kot pa rezati še nekaj tudi manjšinski šoli, saj ne bo vendar žrtvovala samo večina...! Ne zavedamo pa se, da rezi pri vodilnih mestih pomenijo ohromitev celega šolskega sistema in njegove avtonomije, kar je za manjšinsko šolo lahko tudi usodno. Na koncu nas bodo vse spravili v eno veli-

ko šolo kot Indijance v rezervat, ker itak nas je malo in stanemo preveč.

Zato je v osnutku Slovenske skupnosti za nadgradnjo sistema slovenskih šol predvidena norma, ki obvezuje državo, da razpiše vsaka tri leta natečaj za vodilne šolske funkcije. In brez tragikomičnih preselektivnih "kvizov", ki jih organizirajo in posredujejo tako, da režejo desetstoteke kandidatov na tisto število, ki je sprejemljivo za odkrita mesta.

V primeru natečaja za ravnatelje za slovenske šole se je to izkazalo kot tragična farsa: nikoli nismo imeli toliko kandidatov za ravnateljsko mesto, a zaradi te pasti je na koncu ostalo manj ljudi, kot je bilo razpoložljivih mest. Vsi pa smo vedeli, da se v nekaj letih sprazniijo še druga. Ko bi imeli navaden natečaj, bi danes črpali z lestvice tistih, ki so izdelali. Saj ni rečeno, da bi vsi izdelali, pa bi vendar imeli danes neko rezervo, ki bi nam še kako prav prišla. A kaj, ko nobenemu ne pade niti na misel, da bi ob natečajih za

slovenske šole prilagodili pravila za manjšinsko šolo. To se dogaja na Južnem Tirolskem in morda v Dolini Aosta, pri nas pa nimamo niti več deželne šolskega urada, kljub posebni avtonomiji naše dežele zaradi prisotnosti naše manjšine... Ali pa se je zgodilo točno to, kar je osrednja vlada hotela, seveda na naši koži, da potroši čim manj. Saj je v Italiji odkritih kar 20% mest ravnatelja! Potem se pa sprašujemo, zakaj na šolskem področju vlada kaos.

Nujno je zato, da se vsi zavzamemo in pritisnemo na osrednjo vlado, da razpiše takoj natečaj za manjkajoča vodilna mesta na slovenskih šolah, ne glede na itak minimalen strošek, kar bi to pomenilo. Če je seveda naša skupnost res "dodana vrednost", kot vsi pravijo. Če je tako, pomeni, da je treba zanjo nekaj tudi žrtvovati. Gre namreč za obstoj slovenskega jezika in kulture, torej naše človeške skupnosti. Oseba pa mora biti pomembnejša od zgolj materialnih sredstev.

Peter Močnik

Novi ravnatelji na naših šolah

Prejšnji teden je prišla v javnost vest o imenovanju vršilcev dolžnosti ravnateljev na slovenskih višjih šolah v Gorici in dvojezični šoli v Špetru.

Ob upokojitvi prof. Mihaela Pirih, ravnateljice na obeh goriških višješolskih polih, in Žive Gruđen, ki je vodila špetersko šolo, je Deželni šolski urad FJK imenoval na ti ravnateljstvi ravnatelja, ki sicer že skrbita za druge šole. Licejski pol Trubar-Gregorčič v Gorici bo vodila Elizabeta Kovic, ki je že itak preobremenjena z vodenjem Večstopenjske šole Gorica. Na tehničnem polu Cankar-Zois-Vega bo ravnatelj Primož Strani, ki vodi Izobraževalni zavod Jožefa Stefana v Trstu. Sonja Klanjšček, ravnateljica Večstopenjske šole Dobarob, pa bo vodila še špetersko šolo. V Trstu odhaja letos v pokoj Milena Padovan, ravnateljica na Tehniškem zavodu Žiga Zois. Za sedaj ni znano, kdo bo njen naslednik. Ta imenovanja ne izpolnjujejo naših želja in ne ustrezajo potrebam, ki bi jih zapletena in razvejena mreža slovenskega šolstva v Italiji zahtevala.

Povejmo na glas

Za trdnejšo Slovenijo

Več kot razumljivo je, da si kot tukajšnja narodna skupnost želimo, da bi bila naša matična država trdna in da bi uspevala. Podobno si želimo, da bi bila uspešna tudi država večinskega naroda, sredi katerega živimo. In seveda, če smo že pri naših željah, do tega nam je, da bi bili uspešni vsi in to tisti, ki so blizu in tisti, ki so daleč, ter predvsem, da bi vsi probleme reševali v sporazumu z vsemi drugimi ter se izognili zaostritvam, ki se žal marsikje stopnjujejo v nestrpnost, mržnjo in celo spopade. Če se vrnemo na našo matično državo, kjer zmogovita stranka Mira Cerarja, ne brez velikih težav, umešča novo vlado, potem si v okviru tukajšnjih razmišljanj ne moremo kaj, da ne bi ugotovili, kako se razmere v Sloveniji tudi sedaj ne morejo bistveno izboljšati. Nadaljuje se dvotirno stanje, za katerega se sicer zdi, da presega ideološko razklanost, vendar je to le videz, v resnici gre vse po starem naprej. Največja opozicijska stranka je izločena iz igre in novi predsednik se z njo sploh noče pogovarjati. To pomeni, da ne more priti do odločilnih sinergij, ki bi edine bistveno nadgradile prejšnje stanje in dale državi prepotrebno večjo moč. Vendar si v naši matični domovini s tem očitno nihče ne beli glave, kar je vsekakor skrb vzbujajoče. Večja politična strnjenost je nujna, če se Slovenija želi uspešno spopadati s celotno pahljačo problematik, od katerih prav nobene ne velja podcenjevati. Časi so negotovi, razmere v svetu se zaostrejujejo, ukrajinska kriza bo še kako prizade-

vala Evropo v celoti, ob vsem tem pa vse močnejše dviga glavo logika velikega kapitala z vse bolj razvidnimi nameni, ki bodo krojili usodo vsem, toliko bolj majhnim narodom. Ti na prizorišču svobodnega trga ne morejo biti več kot toliko konkurenčni, saj je njihov lastni trg majhen in s tem toliko manj vpliven oziroma kot porabniški prostor skromen. Komur npr. uspe prodrati s svojim izdelkom v Nemčijo, bo prodal neskončno več, kot če mu enak prodor uspe v Slovenijo. Tudi v najnovejši dobi smo torej majhni narodi na slabšem, to pot po ključu obsega kupne moči. Skratka, na bojišču svobodnega trga se je treba obnašati premišljeno in tehtno, kar pa v vladavini notranje politične razcepljenosti praktično ni mogoče. In potem so tu še povsem domače težave, omenimo zgolj brezposelnost mladih, kjer izključujoče politično razmišljanje in delovanje zagotovo ne moreta računati na zadovoljive uspehe. V tem okviru je bilo povolično dogovarjanje za novo vladno koalicijo osupljivo vase obrnjeno, kot da navedenih in drugih problemov sploh ne bi bilo. Domači opozovalci so opazili, da gre strankam le za prestiž in ne za skrb za lastno državo. Istočasno so mediji sprožili zelo malodušna prepričanja, da bo nova vlada povsem nemočna in potemtakem docela nekoristna. Tovrstno malodušje kaže na nekakšno obupanost celotne družbe in potrjuje prepričanje, da bi se morala Slovenija obrniti v povsem drugo smer.

Janez Povše

Na ljubljanskem Magistratu strokovni posvet o Tržaški literarni šoli

V Ljubljani slovesno počastili 90-letnico Alojza Rebule in 101. rojstni dan Borisa Pahorja

Pri Cankarjevi založbi so v torek, 26. avgusta, v počastitev 90. rojstnega dne Alojza Rebule in za 101.

obletnico rojstva Borisa Pahorja predstavili ponatis Rebulovega dela V Sibilinem vetru, ki po besedah avtorice spremene besede prof. Tatjane Rojc predstavlja njegovo mojstrovino, dogajanje, postavljeno v antični svet, pa metaforo za sodobni svet leta 1968; roman pa je še kako aktualen tudi danes.

Sicer je bil torek, 26. avgusta, v Ljubljani zares v znamenju tržaške književnosti, predvsem pa dveh naših najbolj vidnih pisateljev. Če je letos bilo na rojstni dan Borisa Pahorja že tretje leto zapored slovesno v največji slovenski knjižarni Konzorcij, pa smo bili tokrat izjemno veseli predvsem ponatisa Rebulovega odličnega romana, ki so ga ob desetih jutraj predstavili številnemu občinstvu predsednik uprave

Rojc, ki seveda ni mogla mimo osebnega spomina na prof. Alojza Rebulo in svoje globoke hvaležnosti za vse, kar ji je kot

Boris Pahor

profesor v Trstu dal: "Vzgojil pa je tudi cele generacije razumnikov med Slovenci v Italiji - vedno z izjemnim spoštovanjem do nas, do našega ozadja, našega življenja ter dimenzijo, ki daje njegovemu delu posebno težo in moč". Rebuli pa se je v Konzorciju poklonil tudi slavljeneč Boris Pahor, ki je spregovoril o njuni skupni poti in razhodu.

"Začeti moram pravzaprav v dvojje, ker sva v dvojje začela zahtevno in lepo zgodbo o zopetnem vstajenju slovenske književnosti v Trstu". Spoznala sta se v času, ko je svet slavil zmago nad "pošastnim principom uničevanja, a sta se zahodni in vzhodni dominanci spoprijemala tako glede usode Berlina kot usode Trsta - mesta, ki naj bi pripadal zaledju, kot vsa stoletja pred svetovno vojno, a se s takšno rešitvijo po drugem svetovnem konfliktu zahodni zaveznik ni strinjal". "Zavezniška oblast se je le izkazala s tem, da nam je dala šole, mi pa smo z vso vneto, ki smo je bili zmožni, hiteli z obnavljanjem - tako na levi kot na desni - z vsem, kar je zahteval kulturni razvoj", je še pojasnil Pahor.

"France Bevk je vodil revijo

Razgledi. In prav ta revija je bila skupno glasilo, v katerem sva z Rebulo postavila osnovo za rast osvobodjene književnosti, ki je ob nastanku novih pesnikov in piscev rodila današnjo slovensko literarno šolo v Trstu", se je še spomnil Boris Pahor, ki je tudi povedal, da se z Rebulo na svetovnonazorskem področju in tudi pri nekaterih pogledih na polpreteklo zgodovino razhajata, a: "Seveda kljub temu ostaja prijatelj!"

Z besedami: "Še danes nastopamo na slovenski način. Vse tisto, kar pride priznanega od zunaj, priznamo tudi doma. Tako imamo zunaj priznana Slovensko literarno šolo v Trstu in zdaj še doma", pa je pisatelj Boris Pahor napovedal celodnevni simpozij o Tržaški literarni šoli, katerega se je udeležil. Žal se Alojz Rebula ni mogel osebno udeležiti poklona Ljubljane njemu in pisatelju Pahorju, ker mu zdravje tega ne dopušča več.

Celodnevni simpozij o Tržaški literarni šoli je potekal v ljubljanski mestni hiši. Kot je v uvodnem pozdravu simpozija dejal minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, dobiva s simpozijem Slovenska tržaška literarna

šola priznanje kot predstavnišca slovenske kulture. Sicer je prisotne, bilo nas je zares veliko, predvsem smo bili veseli prisotnosti večjega števila slovenskih uglednih mož, med

njimi sta se simpozija udeležila tudi nekdanji predsednik Slovenije Milan Kučan in oče slovenske ustave France Bučar, prisotnih je bilo več akademikov, iz Trsta je na posvet prišel cvet naše literarne kritike, prisoten pa je bil tudi predsednik SKGZ Rudi Pavšič, pozdravil je tudi ljubljanski župan Zoran Jankovič, ki je pred začetkom simpozija zasebno sprejel pisatelja Borisa Pahorja in mu na priložnost slovesnosti izročil mestne ključje, "ki odpirajo vsa vrata v mestu".

Peter Tomšič, predsednik uprave Mladinske knjige, ki je organizirala celodnevni strokovni posvet, je v svojem pozdravu izrazil veselje, da se t. i. Pahoriana po lanskem Pahorijani v ljubljanski Operi nadaljuje in postaja Pahorjev rojstni dan tudi dan slovenske literature; slišali pa smo, da bo v kratkem našemu pisatelju tudi posvečen trg v središču Ljubljane.

Boris Pahor je na simpoziju tudi sam spregovoril o pomenu Slovenske tržaške literarne šole. Kot je dejal, sedaj v Trstu živijo slovenski pisatelji niso le pisatelji, ki pišejo v Trstu, ampak so predstavniki literarne šole. "Sedaj sem del skupnosti, narodne, jezikovne skupnosti", je poudaril.

Literarna teoretičarka, prevajalka in profesorica na Filozofski in leposlovni fakulteti v Trstu Marija Pirjevec je podala zgodovinski oris slovenskega literarnega ustvarjanja na Tržaškem.

Literarni kritik in esejist ter profesor italijanske književnosti na Filozofski in leposlovni fakulteti v Trstu Elvio Guagnini je o Slovenski tržaški literarni šoli dejal: "Šola? Morda kaj več... Entiteta, ki združuje razlike, ki izvirajo iz samostojnosti in odločitev posameznika. Morda bolj usmeritev kot šola".

Univ. prof. Miran Košuta je spregovoril o tržaškosti v delih Vladimirja Bartola. Kot je Košuta slikovito dejal, se ta skozi vije kakor Timava, kdaj ponikne, spet drugič skozi dere hudourniško. Tudi Bartolov roman Alamut, ki velja za prototip Bartolovega eksotizma, je danes po besedah Košute mogoče vedno bolj dojemati kot prispodobo za podtalno organizacijo slovenskih in hrvaških nacionalistov TIGR, do katere je Bartol gojil simpatije. Najbolj pa je Bartolova tržaškost prišla do izraza v Tržaških humoreskah in v delu Mladost pri Svetem Ivanu, ki ga je Košuta označil kot "kronski dokaz Bartolove

tržaškosti".

Literarna teoretičarka, kritičarka in esejistka Tatjana Rojc pa je spregovorila o tržaškosti v poeziji Miroslava Košute, ki ga je označila kot najmarkantnejši pesniški glas povojnega Trsta, njegov opus pa kot sklop zasebnega in družbenega dogajanja. Košuta po njenih besedah nenehno ubeseduje disharmonijo sveta in eksistence

Tatjana Rojc, Boris Pahor in Zdravko Duša (foto JMP)

- lastne in splošno človeške. Zaznamovan je z zaveznanostjo Trstu, tudi morje je neločljiv del njegovega pesnjenja. Prof. Rojčevi se je pisatelj Boris Pahor v svojem posegu izrecno zahvalil, da je sprejela izziv in pomagala pri organizaciji strokovnega posveta v Ljubljani, ki si ga je sicer sam zaželel na slovesnosti ob 100-letnici lanskega leta prav v Konzorciju. Filozof in publicist Evgen Bavčar, ki je pred leti Francozom predstavil Borisa Pahorja, je spregovoril o tem, zakaj so

nekateri tržaški pisatelji vzbudili njegovo zanimanje. Kot je pojasnil, so ga pritegnili tisti, ki pišejo o stvareh, ki so blizu Evropejcem. Tržaški kontekst ima pri tem pomembno vlogo, saj jim daje širši referenčni sistem, o Pahorju pa je dejal, da je kot orel, ki se ne zmeja za pritlehnost in zato ne lovi muh. Istočasno si je tudi zaželel, da bi slovenski književniki bili ukoreninjeni v svoj jezik, a bi odpirali evropske univerzalne teme in bi tako bili zanimivi za ves svet.

Profesorica slovenske književnosti in dekanja na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici Katja Mihurko Poniž je spregovorila o prvem slovenskem ženskem časopisu

Slovenka, ki je začel leta 1897 izhajati v Trstu. Režiser Dragan Živadinov je nastopil z neverjetno lepo podanim in bogatim referatom z naslovom Kosi v prostoru gledališča množice, profesorica na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici Ana Toroš pa je v svojem prispevku predstavila lokacije v Trstu, ki so bile v prvi polovici 20. stoletja dogajalna prizorišča v pesmih slovenskih in italijanskih pesnikov.

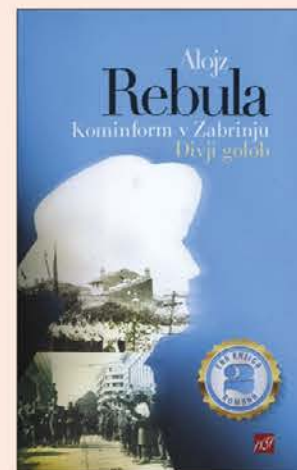
Jurij Paljak

Dva romana v eni knjigi ob počastitvi avtorjeve 90-letnice

Alojz Rebula: Kominform v Zabrinju in Divji golob

Ob častitljivem življenjskem jubileju pisatelja prof. Alojza Rebule je izšla knjiga, ki vsebuje dva njegova romana, Kominform v Zabrinju in Divji Golob. Knjigo so izdali Celjska Mohorjeva družba, Goriška Mohorjeva družba in založba Mladika. V prvem romanu Kominform v Zabrinju (2014) slovenski bralec končno doživi vse ideološko zakulisje bivanjskih stisk Primorcev, ki jih je fašizem idejno in fizično namenil izkoreninjenju iz evropske družine narodov. Drugi roman Divji golob (1973), ki spremlja usodo tržaškega bogoslovca, ki študira v komunistični Brljani (Ljubljani) in se vrne pastirovat v zaledje Trontlje (Trsta), danes bralec z užitkom in povsem drugače bere z izkušnjo padca berlinskega zidu in združene Evrope, ko je izginila fizična ovira ob Fazaniji (Sežani).

Izhodišče romana Kominform v Zabrinju je tema, ki na Slovenskem literarno še ni bila obdelana: Resolucija Informbiroja, s katero je l. 1948 v Bukarešti evropski komunistični vrh na Stalinovo pobudo obsodil jugoslovansko partijsko vodstvo s Titom na čelu. Resolucija ni nikjer tako razburila in razdelila duhov kakor na Svobodnem tržaškem ozemlju (STO). Ob odprtem vprašanju usode Trsta sta ozemlje, razdeljeno v dve coni, upravljali angloameriška vojaška uprava (Cona A), Cono B s Koprom in delom Istre pa jugoslovanska vojaška uprava. V Coni A se je reakcija na Resolucijo razmahnila za in proti zaradi dvonacionalne slovensko-italijanske sestave levece. Levice je s slovenskim delavstvom vred šla za znanim revolucionarjem Vittoriojem Vidaliem, zagovornikom resolucije, manjšina, praktično v celoti slovenska, pa za Brankom Babičem. Dokument iz Bukarešte je razklal levico od partije navzdol do sindikatov in kulturnih društev. V to razburkano ozračje je postavljeno dejanje romana in njegovih nosilcev v zamejstvu in v prestolnici Slovenije.

Tatjana Rojc

Založbe Mladinska knjiga Peter Tomšič, urednik Cankarjeve založbe Zdravko Duša ter prof. Tatjana Rojc, ki velja za eno največjih poznavalk obeh pisateljev, kar je pisatelj Pahor večkrat javno povedal.

"Tudi v tem romanu antični svet vstopa v zavest avtorja, ki je v stalnem iskanju resnice in absolutnega. Napisan je v izjemnem, elitnem slogu, ki je njegov razpoznavni znak", je na predstavitvi o Rebulovem romanu povedala prof. Tatjana

lina kot usode Trsta - mesta, ki naj bi pripadal zaledju, kot vsa stoletja pred svetovno vojno, a se s takšno rešitvijo po drugem svetovnem konfliktu zahodni zaveznik ni strinjal".

"Zavezniška oblast se je le izkazala s tem, da nam je dala šole, mi pa smo z vso vneto, ki smo je bili zmožni, hiteli z obnavljanjem - tako na levi kot na desni - z vsem, kar je zahteval kulturni razvoj", je še pojasnil Pahor.

"France Bevk je vodil revijo

Foto JMP

Naleteli so na zidovje in grobišče srednjeveške cerkve

Presenetljiva arheološka najdba v Dolnjem Cerovem

Marsikateri obiskovalca naših obmejnih krajev, domačina ali tujca, je pot kdaj pa kdaj zanesla mimo vasi Dolnje Cerove, ki stoji na zahodnih obronkih Goriških Brd in se položeno spušča proti prevalski ravnini. Kmalu bo minilo deset let, odkar je briška vas, skupaj s sosednjim Gornjim Cerovim, slavila osemstoletnico prve omembe kraja v ohranjenih pisnih virih. Pomembnost obletnice so domačini obogatili z bogato proslavo in izidom knjižice, ki sega v preteklost teh navidezno nepomembnih, a zgodovinsko izredno bogatih krajev. Do novega, presenetljivega dokaza starodavne naseljenosti tega območja je prišlo ravno pred kratkim.

Cerkev sv. Lenarta. Spodaj: izkopavanje (foto k.m./pdk)

Kdor je šel mimo središča Dolnjega Cerovega, je prav gotovo opazil svojevrstno cerkvico, ki stoji nad močnim stopniščem in je krog in krog "opasana" s kovano verigo. Posvečena je svetemu Lenartu. Po domačem izročilu – najbrž zgodovinsko drži – je ta veriga dar rojaka, ki se je srečno vrnil iz turškega ujetništva in se tako oddolžil zaobljubi svetemu Lenartu, zavetniku jetnikov. Neka bližnja domačija je že od nekdaj nosila ime "Pri Turku", morda prav v povezavi z njim.

Vaška cerkev je doživela predelavo v poznem baročnem obdobju. V zadnjih letih se je glavni, marmornati oltar v dolnjecerovski cerkvi nevarno nagibal zaradi tlaka prezbiterja, ki se je sem ter tja nezadržno pogrezal. Pred kratkim so sklenili, da je treba oltar vsaj trenutno odstraniti, da se ne podre, nato pa ugotoviti tlak pod njim. Pri kopanju temeljev je prišlo do presenetljive najdbe. Znotraj poznogotskega prezbiterja, ki je bil po virih postavljen ali bolj verjetno popravljen zaradi razdejanja cerkve v briško-beneški vojni (1615-17), so kopači pod več kot polmetrom metrom naključno našli na temelju prezbiterja starejšo cerkev, ki je stala znotraj sedanjega. Temelji apsida (oltarnega prostora) so trdni, približno dva metra široki, polkrožne oblike in kažejo na starodavno zidavo. Izven njih pa so ob izkopavanju našli na grobišču, ki je v srednjem veku stalo še na odprtem, med starim in novim prezbitrijem. Našli so precej človeških kosti iz več obdobji, nekaj v celoti ohranjenih okostnjakov, črepinje lončenine, ostanke pločvine, dele ometa s stenskim poslikavami in nekaj srednjeveških, še neopredeljenih novcev. Čeprav ne sega v to obdobje, ne gre zanemariti, da je bil nekje v globeli med Cerovim in Steverjanom pred nedavnim najden starorimski novček, ki sprčuje pomembnost in prometnost kraja že v pozni antiki. Nedaleč od tod, na obrobju Prevale, pa so nekoč našli celo ostanke iz prazgodovinskega obdobja. Slovenski zavod za spomeniško varstvo je začel postopno izkopavanje najdišča v dolnjecerovski cerkvi. Delo je vzbudilo precej zanimanja, posebej so se za ovrednotenje arheološke najdbe ogreli domačini, med njimi arhitekt Dorče Simčič, župnik Jože Ipavec in pisec teh vrstic, ki je pred leti kot sosednji rojak na prošnjo Cerovec objavil knjižico o vaški zgodovini. O najdbi sta v zadnjih dneh poročala tudi časopisje in slovenska televizija.

Zanimiva je zidava temeljev apsida, ki sega vsaj v romanski čas, če ne v bolj zgodnje obdobje. Gre za nenavadno široko zidovje. Natančna časovna opredelitev, pred nadaljnjim izkopavanjem spodnjih plasti, ostaja

uganka. Tudi način pokopa mrličev kaže na ustaljeno navado Slovanov in Langobardov, ki so se vselili v naše kraje neke v 6. stoletju in se med seboj spopadali. Za nekakšno mejo-ločnico je veljal tok Idrije, ki še danes zaznamuje naravno mejo med Brdi in Benečijo. Tukajšnje Slovence in Langobarde je kmalu združila krščanska vera, po frankovski prevladi pa so se čedalje med seboj pretežno tudi krvno pomešali. V naših krajih so se med seboj sorodstveno in po omiki nazadnje povezali narodi in plemena, ki so semkaj prišli z vseh vetrov: staroselci, Kelti, Rimljani, Langobardi, Slovani in še drugi. Zgodovina ni nikdar črno-bela, kot smo se včasih naivno učili v šoli: nobeden od tukaj živčih narodov ni naenkrat izginil, le pomešal se je z drugimi, razvil svoj jezik, nekatere navade izgubil, druge ohranil. Zato je naše območje kot stičišče jezikov in navad že od zdavnaj silno zanimivo, skorajda enkratno.

Med najdbami v dolnjecerovski cerkvi je za zdaj – treba je sicer priznati, da smo le na začetku izkopavanja – najbolj zanimiv lepo ohranjen okostnjak, ki trenutno izstopa iz zemlje v zgornjem delu telesa. Očitno je imel vzglavje, kot se je pritakalo uglednejšim osebam, podloženo z obilnim blazinjem. Zanimivo je tudi, da se trupla ob postavitvi temeljev gotskega prezbiterja, ki leži na njegovih nogah, niso dotaknili. Pokopan je bil na častnem mestu, sredi zunanje zidu cerkvene apsida. Za srednjeveške čase – ljudje so takrat bili znatno manjši in nižje

rasti – ima nenavadno veliko lobanjo, roki sta sklenjeni na prsih, nogi pa ima obrnjeni proti vzhodu. Morda je bil duhovnik, plemič ali bojevnik. Tudi cerkve so nekaj gradili (kakor v Dolnjem Cerovem), če je le bilo mogoče, z apsido in glavnim oltarjem obrnjenimi proti vzhodu, po starodavnem izreku "ex Orientem lux", luč prihaja z vzhoda. To načelo je veljalo nekako do 16. stoletja, ko je humanizem izpodbil prenekatere starokrščanske izročilo, ki je deloma sicer izhajalo iz poganskega čašenja sonca. Vse kaže, da je bila dolnjecerovska cerkev izvirno posvečena svetemu Janezu Krstniku, čigar god so že od nekdaj slavili ob poletnem solsticiju, ki je veljal za najdaljši dan v letu. Na predvečer goda svetega Janeza Krstnika ponekod v Brdih še danes obešajo na hišne duri in grobove venčke ali šopke iz belo-rumenih marjetic, ki so nekoč pomenili usodni boj med dobrimi in zlimi duhovi, ki naj bi po takratnem verovanju potekal v tej čudežni noči. Okostnjaki, pokopani v dolnjecerovski cerkvi, so obrnjeni proti vzhodu po starodavni prepričanju, ki se je uveljavilo tudi med pokristjanjenimi Slovenci in Langobardi, da bodo ob svitu poslednjega dne mrtvi takoj ugledali luč z vzhoda in brž vstali na noge k vstajenju in poslednji sodbi.

Strokovne raziskave bodo še dokazale, ali sega najdišče v zgodnji ali pozni srednji vek. Kakor koli že, gre za presenetljivo odkritje v naših krajih, ki so premalo arheološko in zgodovinsko raziskani. Ob robu je treba priznati: slovensko zgodovino pisane ima v sebi hibo: prepozno zanemarljivo vse, kar se je dogajalo pred narodnim preporodom, in velikokrat prav bolesto kar naprej premlevala je dogodke, ki zaradi časovne bližine še krvavijo in katerih sodba ne pripada nam, ampak prihodnjim rodovom. Mimogrede, čeprav je tu govor o davnih dogodkih, se nam zastavlja vprašanje v zvezi z našo polpreteklostjo: zgodovina se ne piše in razlaga v pogojnem naklonu, kako torej soditi? Da se povrtno k briški najdbi. Dolnjecerovsko odkritje je dokaz, ki nas kliče k povezanosti z našo zemljo in s preteklostjo, trdnostjo v veri in izročilu, k vpletenosti v najbolj skrivne globine naše prisotnosti v teh krajih. Upati je, da bo presenetljiva zgodovinska najdba v Brdih deležna primerne, kulturne in turistične ovrednotenja ter tako v domačinih utrdila samozavest in navezanost na lastno zemljo, v obiskovalcih pa vzbudila zanimanje za naše kraje, ki že samo po sebi raste iz dneva v dan in je v ponos privlačnosti naše domovine.

Alessio Stasi

Na Sinjem vrhu nad Vipavsko dolino

Že 20. mednarodna likovna kolonija Umetniki za karitas

V organizaciji Škofijske karitas Koper je na Sinjem vrhu nad Ajdovščino potekala od 18. do 22. avgusta 2014 že 20. mednarodna likovna kolonija Umetniki za karitas. V četrtek, 21. avgusta, je bil dan odprtih vrat, ki je na Goro ponovno privabil veliko umetnikov in ljubiteljev likovne umetnosti. Geslo letošnje kolonije in prodajnih razstav je: "Tujec sem bil in ste me sprejeli!" Kot je znano, izkupiček prodanih del gre letos za pomoč tujcem, ki jih je vse več tudi na Slovenskem v hudih bivanjskih težavah.

Na Sinjem vrhu so mi na dan

jo.

Hieronim Vidmar

je kot gostitelj umirjeno dodal, da si sam želi tudi v prihodnje tesno sodelovati pri te likovni koloniji, kot je tudi povedal, da se je na umetnike zelo navezal, kar se je videlo tudi v širokih obojestranskih nasmehih, ko so se na dan od-

veliko umetniških del, ki si jih lahko ljubitelji umetnosti do 15. t. m. ogledajo na Sinjem vrhu in jih seveda tudi kupijo. Iz Slovenije so letos prišli: Irena Jeras Dimovska in Boge Dimovski; Silva Karim in Azad Karim; Marta Jakopič Kunaver in Matej Kunaver; Polona Kunaver Ličen in David Ličen; Maša Bersan Mašuk in Nikolaj Mašukov; Klementina Golija in Klavdij Tutta; iz tujine pa: Sumyko Kyohara in Jože Stražar iz Švedske, Susanne Gimbel Kortan in Helmut Kortan iz Avstrije; Ana Marija Botteri Peruzović in Hrvoje Marko Peruzović iz Hrvaške.

Pridružili so se jim še strokovni sodelavci: Jože Bartolj, Lucijan Bratuš, Primož Breclj, Mira Ličen Krmpotič, Tone Seifert in Bogdan Soban. Ob dnevu odprtih vrat so na Sinji vrh prišli še slikarji in kiparji s preteklih kolonij in drugi likovni umetniki, ki so svoje delo darovali za namen kolonije.

V četrtek, 21. avgusta, je bila ob 18. uri sklepna prireditev s predstavitev nastalih del in kulturnim programom skupin Mladi z gore in Žene iz Dornberka. Prisotne so nagovorili: koprski škof dr. Jurij Bizjak, ajdovski župan Marjan

Poljšak in ravnatelj ŠK Matej Kobal. Udeležence kolonije pa sta kot vsako leto predstavili voditeljica projekta Jožica Ličen in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn.

Zelo pomemben je tudi podatek, da je bilo na 19 kolonijah prisotnih na Sinjem vrhu že 1286 umetnikov, nastalo pa je 1980 likovnih del, od katerih jih je dve tretjini že prodanih.

Tudi letos bo prodajna razstava Umetniki za karitas gostovala v Gorici v decembru in kasneje tudi v Trstu, da bomo tudi sami lahko z nakupom kakega platna pomagali potrebnim.

JUP

Jožica Ličen, Hieronim Vidmar in Anamarija Stibilj Šajn (foto JMP)

odprtih vrat gostitelj Hieronim Vidmar, idejna voditeljica pobude Umetniki za karitas Jožica Ličen in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn povedali, da še sami ne verjamejo, da sta minili že dve desetletji, odkar so se na Vidmarjevi domačini zbrali z umetniki in začeli eno najlepših dobroteljskih akcij na Slovenskem.

"Še sama ne verjamem, da smo zares prepotovali Slovenijo, Italijo in druge kraje ter v vseh teh letih večjo razdaljo, kot bi bila pot okrog in okrog sveta", je umirjeno povedala likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn, ki je na likovni koloniji Umetniki za karitas spoznala in predstavila cvet slovenskih in evropskih likovnikov.

Jožica Ličen, ki je duša dobrodelne pobude, pa je povedala, da si letos želijo razstavo Umet-

Maša Bersan Mašuk in Nikolaj Mašukov (foto JMP)

prtih vrat na Gori tudi za samo en dan pojavili umetniki minulih likovnih kolonij in slikali ali pa samo prinesli svoje delo. Tudi letos so umetniki naredili

Foto JMP

Od 13. do 18. avgusta 2014

Drobci s papeževga potovanja po Koreji

Južna Koreja je na tretjem mestu po številu katoličanov v jugovzhodni Aziji. Pred njo sta državi Filipini in Vietnam. Glavna dogodka papeževga pastoralnega obiska sta bila: dan azijske mladine in beatifikacija 124 korejskih mučencev. Vse ostalo je ob obisku bilo vezano na ta dva dogodka.

MLADINA: 6000 mladih iz 22 azijskih držav, med njimi so bili tudi iz Kitajske, ki so prišli bolj ilegalno, je papež

ki rabijo duhovno vodstvo... "Škofje je opomnil, naj se ne skrivajo za lahkimi odgovori določenih formul, pravil in predpisov. "Vera se po svoji naravi ne ukvarja sama s seboj, oditi mora v svet, iskati razumevanje, oznanjati in rojevati duhovne poklice. Ljudi ne pokoravajte, ampak jih tolažite. Cerkev je v tem trenutku podobna "poljski bolnišnici". (Bolnišnici na fronti!) Božjemu narodu je potrebna tolažba zaradi tolikih ran, ki jih ima. V Cerkvi je

Obe državi je povabil, naj odpreta diplomatske odnose s Svetim sedežem. Četrty dan obiska se je srečal z azijskimi škofi in jih je tudi nagovoril, med drugim je rekel: "Tudi tiste azijske države, ki še nimajo zaupanja v Sveto stolico, naj ne omahujejo, ampak naj vzpostavijo diplomatske odnose v dobrobit vseh! Tu ne gre za političen, ampak predvsem za brat-ski dialog".

O OSEBNEM ŽIVLJENJU: Na vprašanje novinarjev, da po-

nagovoril v angleškem jeziku. Povabil jih je k optimizmu, naj svojo mladostno energijo podarijo službi Cerkev. "Dopustite Kristusu, da vaš optimizem preide v krščansko upanje, v vašo mladostno energijo in moralno vrlino... Vi ste prihodnost Cerkev, še več, ste del njene sedanjosti. Izkoristite svojo mladost, da skupaj s svojimi škofi in duhovniki gradite sedanji in prihodnji svet, misijonsko in hrabro Cerkev, ki bo v službi siromašnim, osamljenim, bolnim in onim, ki so na robu družbe".

DUHOVNIKI, REDOVNIKI, REDOVNICE IN OSEBE POSVEČENEGA ŽIVLJENJA

Najprej jih je papež opozoril, naj se izogibajo banalnosti in se v polnosti posvetijo službenju Resnice: "To je lahko resen pastoralni problem, posebej za duhovnike, ki se izgubljajo v programih in teorijah, na škodo osebnega odnosa z verniki, še zlasti z mladimi,

veliko ran, ki jih povzročamo mi sami, katoličani in služabniki Cerkev. Velikokrat naš klerikalizem močno škodi Cerkv. Prosim vas, bodite pastirji, ne pa uslužbenci! In ko ste v spovednici, spomnite se, da Bog nikoli ne neha odpustiti, zato bodite vedno usmiljeni!" - "Revščina pri posvečenih osebah je največji zaklad, ker varuje posvečene osebe in istočasno jim kot "manjek" pomaga k osebnemu zorenju in odpuščanju v življenju!"... "Dvo-ličnost tistih, ki imajo obljubo uboštva, živijo pa kot bogataši, rani duše vernih in prinaša Cerkv škodo".

O MIRU

Na poti domov je povedal: "Če je potrebno, bom šel tja, kjer je vojna! To je možno. Ni pa to najboljša, kar se lahko naredi, vendar jaz sem pripravljen!"

O SODELOVANJU S KITAJSKO IN Z VIETNAMOM

svetla premalo časa osebnemu življenju in zakaj ne gre na oddih v Castel Gandolfo, kot so odhajali njegovi predhodniki, je 77-letni papež Francišek odgovoril: "Sam se najbolje odpočijem, ko sem doma. Menjam dnevni red, več spim, berem knjige, zlasti tiste, ki mi ugajajo, poslušam glasbo, predvsem pa več molim!" Priznal je, da ga občasno mučijo "nekakšne nevroze", da pije veliko argentinskega čaja "mate", in pri- pomnil, da je nekoč bral zanimivo knjigo z naslovom: "Bodi srečen, ker si nervozen". Obenem pa je povedal, da se počasi prilagaja na množico in šum, ki ga spremljata". Na vprašanje, kako se počuti, ko je tako popularen, pa je odgovoril: "Tedaj mislim na svoje grehe in napake, a prepričan sem, da bo vse to trajalo samo še nekaj časa, potem pa bom šel v Očetovo hišo!"

Ambrož Kodolja

Med psihološko in duhovno vero (1) Spreobrnjenje in življenje po evangeliu

Kdor resnično želi živeti po veri, je zanj posebej pomembno, da ima zelo stvaren pogled na resničnost, ki ga obdaja, kakor tudi na življenje samo. Ob začetku javnega delovanja Gospod Jezus poziva ljudi k hoji za njim s posebnim povabilom: "Spreobrnite se in verujte evangeliu" (Mr 1,15). Če bi pogledali dobesedno zlasti drugi del povabila, potem bi se pravi prevod glasil nekako takole: "Verujte tako, da temeljite na evangeliu", kakor pojasnjuje kard. Ravasi še kot profesor Svetega pisma v Milanu. Kdor resno gleda na vero, jo ceni, se trudi jo živeti, ta ve, da omenjeno "spreobrnjenje" pomeni svoje življenje oblikovati po evangelijskih zahtevah, kjer je kot 'evangelij' mišljena celotna Nova zaveza. Prav tako se bo tak človek zavedal, kako gre pri tem prizadevanju za neprestan trud, za celoživljenjsko delo, za - kot je dejala sv. Terezija Avilska - pot

popolnosti, ki se ne sme nikdar zadovoljiti s povprečjem in opravičevanjem samega sebe, češ: "Dober sem, saj nikdar nikogar nisem ubil, kar dobro počnem, kar delam..." V nasprotju s tem je že v 3. stoletju sv. Klemen Aleksandrijski dejal: "Če človek ni dosegel mučeniške kro- ne, naj skrbi, da ne bo daleč od ti- stega, ki jo je do- segel". Pomeni, da se je treba trudi- ti za krščansko življenje, življenje po evangelijskih zahtevah - nauk Cerkev nam pomaga ravno k temu. Danes "krščanski" položaj, če gledamo v smislu ve- re, ni nič kaj rožnat. Marsikdo se sicer zanima za verske ali reli- giozne reči, vendar je to še precej daleč od verskega spreobrnjenja. Veliko je tega iskanja zaradi neke

Sv. Terezija Avilska

bližno enakih dveh kategorij, kakršnih se poslužuje avtor, le da ju bom prilagodil slovenskemu svetu. Govorili bomo tako o "psihološki veri" in o "duhovni veri". Gre seveda za dve popolno- ma različni zadevi, kot bomo, upam, opazili.

/ dalje prihodnjič
Andrej Vončina

Goriško-tržaško romanje na Barbano

"Vsaka vojna je nesmiselna morija!"

G. Cej, g. Markuža, msgr. Vončina, msgr. Ravignani, msgr. De Antoni, msgr. Podbersič, g. Markežič in p. Ropret

Surovo in deževno vreme ni utegnilo skaliti navdušenja skoraj 400 slovenskih vernikov iz Tržaške in Goriške, ki so v ponedeljek, 1. septembra, poro- mali k Mariji na Barbano. S tradi- cionalnim romanjem, ki povezuje naše ljudi v ljubi Marijini po- božnosti že več kot 50 let, so se udeleženci tokrat pri- pravili na bližnji obisk naših krajev pa- peža Franciška, gla- snika miru. Pri tem sta jim pomagala vo- ditelja letošnjega ro- manja, upokojena pa- stirja, goriški nadškof msgr. Dino De Anto- ni in tržaški škof msgr. Evgen Ravigna- ni. "Škofa sta se z ve- seljem udeležila romanja, ker sta med sabo tudi brat- sko povezana ne samo v škofovski službi, ampak tu- di v pastirski službi, saj sta bila istočasno škofa naših dveh Cerkv... Veseli nas, da čutita z nami, da smo eno občestvo, ena Cerkev, ena vera in en krst", je tik pred začetkom maše povedal štandreški dekan Karel Bolčina, ki je med svečanim obredom vodil doživeto ljudski petje. Poleg njega so s škofoma so- maševali g. Marjan Markežič, g. Jože Markuža, msgr. Renato Podbersič, p. Rafko Ropret, msgr. Franc Vončina in g. Ciril Cej, žup- nik v Mirnu, ki se je z lepo skupi- no vernikov pridružil ostalim ro- marjem. Dva škofa je na začetku maše prijazno pozdravil tudi msgr. Vončina, ki se jima je zah- valil "za vse, kar sta lepega in do- brega naredila v svojem službo- vanju v goriški nadškofiji in tržaški škofiji, in za to, da nas še vedno spremljata s svojim zani- manjem, molitvijo in tudi s trpljenjem".

Msgr. De Antoni

Msgr. Ravignani

G. Bolčina

z drugimi žena- mi hodila k vodnjaku, ki je v notranjosti svojega srca hranila željo po preprosti in poštenji ljubez- ni. Svoje de-

vselej Njegov dar. "Velike reči je storil v meni on, ki je mogočen", je rekla Marija. To je tudi povabilo Cerkv, kateri je Marija devica, ma- ti in zgled. Cerkev mora iti danes svetu naproti. "Papež Francišek nas spodbuja, naj gremo naproti periferijam sveta in bivanja v po- nižni zavesti svojega poslanstva, ki ga moramo izpolniti, se pravi, da oznanjamo svetu, da je samo v Kristusu odrešenje"; v zavesti, da lahko računamo na moč Sve- tega Duha, ki lahko iz naročja sveta obudi božje otroke, in da potrdimo to sporočilo z jasno- stjo svoje vere in pripravljenos- tjo, da služimo ljubezni.

Pod oboki barbarskega svetišča so med mašno daritvijo poseb- no lepo donele slovenske pe- smi, ki jih je na orgle spremljal Silvan Zavadlav, pa tudi molitve in prošnje za Cerkev, papeža, naše škofe iz Gorice, Trsta in Kopra, za duhovniške, redovniške in starševske poklice, za mlade, za za- konce in družine, za bližnji pa- pežev obisk, za mir na svetu, za sožitje med narodi itd., ki so jih prebrali predstavniki različnih

vištvo je izročila moči Svetega Du- ha in postala Jezusova mati. Bog more tudi v nas narediti velike reči: toda biti in ostati moramo ponižni ter se k Njemu obračati z zaupno molitvijo in iskreno pri- znati, da je to, kar je v nas dobrega,

župnij. V zgodnjih popoldanskih urah so se udeleženci romanja vrnili v svetišče za molitev rožne- ga venca za nove duhovne pokli- ce, litanije in blagoslov. Obenem so Mariji izročili papeža Franciška, romarja miru v naših krajih. / DD

Kratke

Slovenska maša v Porcinju

V soboto, 6. septembra 2014, bo v cerkvi Svete Marije Žanjice v Porcinju (Ahten) ob 10.30 sv. maša v slovenščini ob 159. obletnici prikazanja Device Marije. Daroval jo bo g. Aleš Rupnik, župnik v Kanalu in novogoriški dekan. Ob tej priložnosti bo odprta sprejemna soba.

Vendimnšca, romarski shod na Vrhovlju

V nedeljo, 7. septembra 2014, ob 16. uri, bo v cerkvi Device Marije na Vrhovlju pri Kojskem romarski shod. Sv. mašo bo daroval msgr. Gašper Rudolf. Sodeloval bo mešani pevski zbor iz Mirna pod taktirko Andreja Budina. Ob 50-letnici smrti se bodo spomnili duhovnika Oskarja Pahorja, ki se je rodil v Kojskem 1886, umrl pa v Mirnu 1964.

Shod za moše in fante pri Mariji Obršljanski

V nedeljo, 14. septembra, je redni letni shod za moše in fante pri Devici Mariji Obršljanski (Komen). Od 7. ure dalje bo priložnost za sveto spoved, ob 8. uri pa sveta maša in med sveto mašo "ofer" za cerkev. Shod bo vodil g. Gabrijel Vidrih, župnik v Tomaju.

Prejeli smo

O prihodnosti slovenskih višjih šol na Goriškem

O dločitev, da se s tem dopisom pojaviva v javnosti, je rezultat več razgovorov in srečanj o slovenskih višjih šolah na Goriškem. Najino razmišljanje ni kritično do nikogar, ampak si zastavlja kot cilj dobrobit in prihodnost naših šol oziroma njihovih neposrednih koristnikov, to je deklet in fantov ter njihovih družin, ki od šole pričakujejo dvoje: primerno izobrazbo za vstop v svet dela ali za nadaljevanje študija in ohranitev slovenskih korenin s poznavanjem slovenskega jezika, zgodovine in kulture.

Mi kot starši in naši otroci smo del slovenske šole in od učnega in neučnega osebja pričakujemo čim večjo strokovnost in zavzetost pri posredovanju znanja. Zavedava pa se, da je to težko uresničljivo, če šola ne razpolaga s popolnim učnim in neučnim kadrom. Pri tem imava najprej v mislih odprto vprašanje dveh ravnateljskih mest, od katerih je bilo eno kritično z regenco, sedaj pa bosta oba šolska pola ostala brez ravnatelja. Rešitev, da vsakega od dveh šolskih polov prevzame ravnatelj, ki že vodi po eno ravnateljstvo, je sicer možna, a dovolite nama, da izraziva svoje mnenje, in sicer, da taka rešitev ni najprimernejša za razvoj slovenskega višjega šolstva na Goriškem. To je lahko le začasna oziroma kratkoročna rešitev, ne pa dolgoročna. Obenem potrjujeva, kar je v prejšnjih dneh že izjavila sama ravnateljica Mihaela Pirih, in sicer, da se slovenske šole na Goriškem soočajo s pomanjkanjem habilitiranih profesorjev. Skrb vzbujajoče je tudi dejstvo, da slovenske šole na Goriškem

še vedno nimajo glavnega tajnika, kar ovira ustrezno delovanje uradov. Primerno bi bilo, da bi ministrstvo čim prej poskrbelo za redne razpise, še posebej za ravnatelje in glavne tajnike kot tudi za habilitacije profesorjev. Še enkrat poudarjamo, da te najine besede ne kritizirajo ne šolskega osebja ne posameznikov, ampak so izraz zaskrbljenosti nad organizacijskim stanjem na slovenskih višjih šolah v Gorici. Zaradi tega morajo nujno ukrepati deželni šolski urad, pristojno deželno odborništvo in ministrstvo. Ne moremo namreč pričakovati, da bomo lahko kljubovali tako hudemu upadu vpisov na prehodu z nižje na višjo srednjo šolo, kot je bil letošnji, če šolskemu osebju v Gorici ne bomo omogočili normalnih delovnih razmer. Brez popolne organizacijske strukture niti ni mogoče načrtovati inovativnih višješolskih smeri, ki bi bolje ustrezale zahtevam sodobnega trga dela in spremenjenim družbenim razmeram.

Slovenska šola je najpomembnejša ustanova, s katero razpolaga naša narodna skupnost na Goriškem in v Furlaniji Juljski krajini, zato si moramo prav vsi prizadevati, da ji zagotovimo normalne pogoje za čim uspešnejše delovanje. Ob koncu se tudi v imenu vseh staršev želiva javno zahvaliti ravnateljici Mihaeli Pirih za požrtvovalno in vztrajno delo v korist slovenskega višjega šolstva na Goriškem.

**Marjeta Kranner, predsednica
Zavodnega sveta Gregorčič-
Trubar**

**Julijan Čavdek, predsednik
Zavodnega sveta Cankar - Zois-
Vega**

Skupina mladih iz Goriške na t.i. Route nazionale

Goriški klanovci v morju svetlomodrih skavtskih srajc

Od 1. do 10. avgusta je v Italiji trajal t.i. Route nazionale. Šlo je za potovalni tabor, ki je potekal po vsej Italiji: v skoraj vsaki deželi so pešale skupine, sestavljene iz klanov iz različnih krajev države, zadnje tri dni pa smo se vsi zbrali na stalnem delu v Toskani.

Roverji in popotnice Slovenske zamejske skavtske organizacije iz Gorice, ki smo se udeležili tabora, smo se pridružili klanom iz Pescara, Cave dei Tirreni in Albe ter se odpravili na pot v okolico Assisija, kjer so nas sprejeli in vodili domači klanovci. Zadržanost in sramežljivost, ki sta nas sprva ovirali, sta kmalu minili in začeli smo se spoznavati, najprej kot posamezniki, nato kot klanovci in pripadniki širše družbe. Že prvi večer je na primer vsak klan predstavil kulinarčne dobrote iz svojega dela Italije. Primerna priložnost za spoznavanje in druženje pa je bila tudi pot, ki nas je načeloma vodila po stopinjah sv. Frančiška Asiškega. Med potjo smo se namreč družili s tistimi, ki jih nismo poznali, in si pripovedovali zgodbe, vsak večer pa smo podrobneje spoznali po en klan kot celoto. Vsaka skupina roverjev in popotnic je namreč predstavila podvig, ki ga je v minulem letu izvedla, ob tem pa tudi okolico, v kateri deluje. Zanimivo je bilo izvedeti, kako različna so okolja od kraja do kraja in kako različni so odzivi nanja. Tudi sami smo jim z igro in skečem prikazali svojo kulturo, ki se od njihove nekoliko razlikuje. Naša predstavitve ni naletela na brezbržnost, ravno nasprotno: roverji in popotnice iz italijanskih klanov so bili navdušeni nad našo, za njihove pojme nekoliko nenavadno situacijo in nam z zanimanjem postavljali vprašanja ter se učili slovenskih besed. Seveda je bilo med dnevom, poleg hoje in večernega programa, še veliko časa za druženje in zabavo. Med takimi trenutki

ni manjkalo skečev, skavtskih pesmi in bansov.

Potovalni tabor smo kronali s t.i. stalnim delom, ki je potekal od 7. do 10. avgusta v kraju San Rossore v Toskani. Tu smo se zbrali vsi skavti, ki smo se udeležili tabora: bilo nas je kar 33.000. Pogled na številne šotore, ki so bili razvrščeni po podtaborih, je bil vznemirljiv in navdušujoč. Spominjal je na pravo mesto iz šotorov: vsepovsod je mrgolelo ljudi, slišala sta se petje in smeh... Po štiri kilometre dolgi cesti, ki je povezovala glavni vhod in konec tabornega prostora, so skavti pešali, se vozili z kolesi, večkrat so se po njej potepale skupinice roverjev in popotnic, ki so prepevale ob spremljavi kitare.

Poleg druženja s prijatelji, ki smo jih spoznali na potovalnem delu v okolici Assisija, smo imeli priložnost ustvariti nove prijateljske vezi, saj smo se udeležili treh različnih delavnic oz. okroglih miz. Tematike so bile zanimive, ker so se nanašale na današnjo družbo in na realnost, v kateri živimo. Ker pa so bila ta srečanja predvidena za manjšo skupino ljudi, si takrat še nismo dejansko predstavljali, koliko je

33.000 ljudi. To pa smo spoznali, ko smo se zbrali na velikem travniku na koncu tabornega prostora. Sem smo namreč zahajali ob pomembnih trenutkih, npr. ob odprtju stalnega dela tabora z dvigom zastave, ob večernem srečanju ali ob zaključni sveti maši. V vseh teh skupnih trenutkih smo vsi klanovci gledali na oder, od koder so nas sprejeli z uvodnimi pozdravi in kjer so zadoneli akordi, ki so spremljali glasove roverjev

je doseglo višek med nedeljsko sveto mašo, ko se je na tisoče glasov zbralo v molitvi in petju. Vsi prisotni smo nestrpnost pričakovali klic papeža Frančiška, ki smo ga sprejeli z bučnim aplavzom. Nato pa je nad travnik legla tišina: vsi smo poslušali bodrilne besede, s katerimi nas je papež napolnil z upanjem v prihodnost ter nas spodbudil k delu in vztrajanju, tako v molitvi kot v aktivnem družbenem življenju. Maša se je končala s papeževim blagoslovom in petjem. Sledila je predstavitev t. i. Listine poguma (Carta del coraggio), ki so jo sestavili predstavniki vsakega potovalnega sklopa; ta listina predstavlja vse klane, ki so se udeležili tabora. V

njej smo predstavili razne podvige, ki jih bomo opravili, ter določene vidike družbe, ki jih bomo skušali izboljšati. Listino smo nato izročili predstavnikom skavtov, Cerkve in države. Pred sklepnimi govori je spregovoril še predsednik vlade, Matteo Renzi, ki nam je zagotovil, da nam zaupa in da verjame v mladino.

Ob govorih in pesmih se je prireditve počasi iztekala. Še zadnjič smo zapeli himno tabora

Pred baziliko sv. Frančiška v Assisiju

in popotnic ter voditeljev, zbranih na travniku. Pogled na morje svetlomodrih skavtskih srajc je jemal dih; tudi poslušanje ploskanja in petja je bilo enkratno. Ozračje je bilo napolnjeno s prav posebnim skavtskim duhom, ki je izžarevalo navdušenje in radost. Praznično in slovesno vzdušje

in z rosnimi očmi spremljali spust zastave, s katerim se je uradno končal tabor. Nahrbtniki, ki smo jih nosili do avtobusov, so bili polni novih prijateljskih vezí, spominov, izkušenj, smeha in pesmi, ki nas bodo vodili na naši skavtski in življenjski poti.

Nika Cotič

Kratke

Pod lipami predsedniki Mohorjevih družb

Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek Anton Gregorčič vabita v četrtek, **4. septembra**, na novo srečanje pod lipami, na katerem bodo gostje predsedniki Mohorjevih družb iz Celovca, Celja in Gorice: Jože Planinšek, Jože Kopeinig in Renato Podbersič. Ob tem se bodo sestrskeske založbe poklonile uglednemu mohorjanskemu avtorju, jubilaru prof. Alojzu Rebuli, ob izidu njegovega najnovejšega romana Kominform v Zabrinju. Večer bo vodila časnikarka Erika Jazbar. Srečanje se bo začelo ob 20.30 in bo potekalo na odprtem, v primeru slabega vremena pa v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž.

Delavnica molitve in življenja

"Saj niti ne vemo, kako je treba za kaj moliti, toda sam Duh posreduje za nas" (Rim 8,26). Da bi spoznali in vedeli kako moliti, vas Pastoralno področje SOČA-VIPAVA vabi v Delavnico molitve in življenja. Prvo srečanje bo v torek, **9. septembra** 2014, ob 20. uri v župnišču v Sovodnjah ob Soči (Prvomajska 103). Informacije na tel. (+39) 0481 21849.

Tudi spot in dokumentarec za projekt Živi Kras - Carso vivo

Pri Svetu slovenskih organizacij izvajajo v tem letu projekt Živi Kras-Carso vivo. Na tak način promovirajo in podpirajo z lastnimi pobudami območje, ki je vključeno v Lokalno Akcijsko Skupino Kras/Gruppo di Azione Locale Carso (LAS/GAL). V sklopu projekta so tudi pripravili spletno stran www.zivikras.eu (v slovenščini, italijanščini, nemščini in angleščini), ki je dostopna tudi na tabličnem računalniku oz. pametnem telefonu. Prikazuje Kras z vidika naravnih lepot, zanimivosti, zgodovine, kulture itd., daje pa tudi številne zanimive in koristne informacije; skratka vabi turiste, da si ogledajo to območje in se tu tudi ustavijo. Z istim namenom so izdelali še kratek dokumentarec o Krasu, reklamni spot in zbiranko; vse to štirjezično. Videoposnetka sta na razpolago v slovenščini, italijanščini, nemščini in angleščini ter ju je mogoče deliti po družbenih omrežjih.

"6 x 1 razstava" v Kulturnem centru Bratuž Umetnine, posvečene obletnici prve vojne

Tradicionalna poznopoletna fotografska razstava z naslovom "6 x 1 razstava" je v soboto, 30. avgusta, navdušeno uvedla novo sezono Kulturnega centra Lojze Bratuž. Številne navzoče in člane sodelujočih fotografskih krožkov (Castrum iz Gradeža, Circolo Fotografico Isontino iz Gorice, Il Torrione iz Romansa, Lo Scambio iz Gorice, Skupina 75 iz Gorice, fotoklub Lucinico; kot gost se jim je pridružil Fotoklub Nova Gorica), med katerimi so bili že preizkušeni strokovnjaki, pa tu-

di fotografski amaterji, je pozdravila predsednica Centra Franka Žgavec. Povedala je, da je bila letošnja razstava ob pomembni obletnici pač posvečena prvi svetovni vojni. Giovanni Viola v imenu koordinacijskega odbora Združenja fotoklubov goriške pokrajine je povedal, da so daleč naokrog edinstvena stvarnost. Zahvalil se je predstavnikom pokrajinske in občinske uprave ter vodstvu KC Bratuž za več kot desetletno plodno sodelovanje. Podčrtal je, da ni prav praznovati

100-letnice vojne, "spomniti se ogromne tragedije pa je dolžnost". Goriški podžupan Roberto Sartori, ki ga je spremljal tudi občinski odbornik Alessandro Vascotto, se je fotoklubom zahvalil "za čudovito razstavo pravih umetnin, ki velja-

jo več kot tisoč besed". Pohvalne besede je izrekel tudi pokrajinski odbornik Federico Portelli, ki rad spremlja kulturno delovanje slovenskega hrama, zelo pa tudi ceni sinergije med fotografi. Razstava bo na ogled do srede oktobra.

S 1. strani

Dobrodošel, romar miru!

Vanjo bo vstopil sam in se s šopom cvetja ustavil v molitvi pred spomenikom, kjer so pokopani posmrtni ostanki 7 tisoč neznanih vojakov. Okrog 9.30 bo došel do kostnice v Redipulji, kjer se bo maša začela ob 10. uri. Dostop do spomenika bo omejen; kdor si je že priskrbel brezplačno vstopnico (možno je bilo jo najti po župnijah), bo moral biti tam prisoten najkasneje ob 7. uri. S papežem bodo so-maševali vojaški ordinarij za Italijo msgr. Santo Marčan, škofje iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Nemčije, Avstrije in Madžarske ter drugi mašniki. Obred bo potekal ob kostnici, to je na vojaškem ozemlju, ki ga upravlja obrambno ministrstvo. Tudi zato bo med navzočimi po vsej verjetnosti več pripadnikov oboroženih sil (in njihovih svojcev ter veteranov) kot vernikov iz bližnje in daljne okolice, ki bi radi bili zraven pri obredu. Ob koncu maše bo poseben trenutek posvečen molitvi "za padle in žrtve vseh vojn", nato bo papež izročil vojaškemu vikarjem in drugim prisotnim škofom svetilko, ki jo bodo prižigali po škofijah ob slavnih v spomin na prvo svetovno vojno. Frančiška bodo nato odpeljali na letališče v Ronke, od koder bo letalo vzletelo proti Rimu.

TELEVIZIJSKI PRENOS

Papežev obisk bo 13. septembra možno spremljati tudi po televiziji. Prva mreža italijanske radiotelevizije RAI ga bo od 10. ure do 11.30 predvajala mašo v živo, na drugem programu TV Slovenija pa bo dogodek med 10. in 12. uro komentiral znani slovenski frančiškan, teolog in jezikoslovec br. Miran Špelič.

GORIŠKA NADŠKOFIJA

Goriška nadškofija se pripravlja na papežev obisk tudi s posebnim srečanjem za poglabitev teme, ki bo potekalo v petek, 5. septembra, ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Prof. Marco Mondini, ki poučuje na univerzi v Trentu in Padovi, bo govoril na temo "Nesmiselna morija. Cerkev in prva svetovna vojna". Poleg tega bodo po posameznih dekanijah ob 20.30 potekala pripravljalna molitvena srečanja, in sicer 4. septembra v dekaniji Trzin-Ronke-Devin (v ronški cerkvi Maria Madre della Chiesa), 7. septembra v goriški dekaniji (v stolnici), 9. septembra v dekaniji spodnje Furlanije (v cerkvi v Červinjanu), 10. septembra v štandrediški dekaniji (v cerkvi sv. An-

dreja v Štandrežu), 11. septembra v dekaniji Gradišče-Krmin (v krminski stolnici). V ponedeljek, 8. septembra, bo nadškofija poromala v svetišče na Barbano, kjer bo Marijo prosila za dragoceni dar miru. Sveta maša bo ob 11. uri. Za druge informacije je na razpolago organizacijsko tajništvo goriškega ordinariata od

Avstro-ogrsko vojaško pokopališče v Foljanu (foto dpd)

ponedeljka do petka med 9. in 12.30 uro na tel. št. (+39) 0481 597662, po faksu (+39) 0481 597666 ali e-mailu papafrancescoareidipuglia@arcidiocesi.gorizia.it.

V FOLJANU IN REDIPULJI

V Foljanu in Redipulji se medtem mrzlično pripravljajo na dogodek. Na trgu pred železniško postajo, ki je od 3. septembra dalje poimenovana po velikem poljskem papežu, plapolata vatikanska zastava. V prostorih železniške postaje, kjer je od srede avgusta tudi informativna točka (tel. 345-2999683), pa so na voljo večjezični lepaki, zastavice, razglednice, na katere bo mogoče dobiti spominski žig, in drug material.

POKOPALIŠČE V FOLJANU

Prva postaja papeževega obiska na Goriškem bo torej avstro-ogrsko vojaško pokopališče v Foljanu, ki leži na glavni prometnici tik ob civilnem pokopališču, le nekaj sto metrov od kostnice v Redipulji. Kot so poročali kolegi na Radiu Trst A, so v Foljanu pokopani vojaki, ki so padli med bitkami južnega dela Soške fronte in pripadajo različnim narodnostim, ki so sooblikovale avstro-ogrsko monarhijo. Med padlimi,

ki počivajo v Foljanu, so tako tudi številni Slovenci, ob njih Madžari, Slovaki, Hrvati, Bošnjaki, Poljaki, Čehi, pa tudi Italijani iz Trenta in Julijske krajine. Skupno je tam pokopanih 14.550 vojakov. Ob straneh počiva v dveh skupnih grobnicah 5.000 neznanih vojakov, ob koncu središnega cipresnega drevoreda pa je v

večji grobnici pokopanih 7000 neznanih vojakov. Na grobnici stoji dvojezična tabla, posvečena vojakom, ki so padli za domovino, ob straneh pa spominski tabli v madžarskem in slovaškem jeziku. Ravno Madžari še najbolj gojijo spomin na svoje padle na

Kostnica v Redipulji (foto dpd)

Soški fronti. V vsakem avstro-ogrskem pokopališču v naših krajih se namreč na posameznih grobovih najdejo njihove zastavice, ob ploščah pa venci. Glavni del foljanskega pokopališča pa prekrivajo grobovi 2250 identificiranih vojakov: betonski nagrobni kamni s križem so preprosti, na njih je kovinasta ploščica z imenom in priimkom ter datum smrti vsakega vojaka. V številnih primerih so podatki le fragmentarni. Na plošči ob vходу piše, da so pokopališče leta 1974 obnovili pokrajinska vlada avstrijske Štajerske in prostovoljci

Združenja Mladih Gasilcev istega kraja, leta 1989 pa ga je preuredilo Združenje Avstrijski črni križ. Na vhodnih vratih stoji napis *Im Leben und im Tode vereint - Združeni v življenju in smrti*.

KOSTNICA V REDIPULJI

Papež Frančišek bo maševal na ploščadi pod monumentalnim stopniščem, pred katerim v 78 ton težki grobnici počiva vrhovni poveljnik tretje armade, za njim pa so grobnice petih generalov. Približno tam je maestro Riccardo Muti 6. julija letos dirigiral Verdijev Rekviem. Ko prestopimo verigo avstrijske torpedovke, se začne tlakovana pot, ki jo objema 38 topnimov kraških zaselkov, vrhov in površin, ki so še danes prisotni v zavesti ljudi zaradi krvavih bitk. Za grobnicami se vzpenja 22 velikih stopnic, ki po abecednem vrstnem redu hranijo posmrtnostne ostanke 39.857 identificiranih vojakov. Nad grobnicami je z velikimi črkami vklesan napis "presente" (prisoten). Kostnica v Redipulji je izraz časa, v katerem je bila zamisljena, načrtovana in uresničena. Sam Duce je za njeno odprtje septembra 1938 prišel v naše kraje, da bi poudaril retoriko tega pomnika italijanskim vojakom, padlim med prvo svetovno vojno. V tistih dneh je prisostvoval tudi odprtju kostnic na Oslavu in v Kobariidu, kjer je bil načrtovan tudi atentat Tigr.

Obisk je sklenil v Trstu s proglasitvijo rasnih zakonov. V Redipulji se hranijo posmrtni ostanki 100.187 padlih vojakov, ki so se na italijanski strani bojevali v teh krajih, na južnem delu Soške fronte. Niso bili vsi Italijani, saj se v morju italijanskih primkov z vsega Apeninskega polotoka najdejo tudi poitalijance, in sicer primkov Beneških Slovencev. Na vrhu stopnišča stojijo trije bronasti križi, simbol kalvarije, zraven sta še dve večji grobnici s posmrtnimi ostanki 60.000 neznanih vojakov. Na vrhu so tudi kapelica in muzejski sobi.

Prizor iz predstave Beneški trgovci

in Sissi a Miramar, ki bo na sporedu 4.11.2014. Vpisovanje novih abonmentov bo steklo 20. septembra, in sicer za abonmaje Grandi Eventi do 23.10.2014, Musica&Balletto do 12.11.2014 in Prosa do 19.11.2014.

/ dalje na str. 12

Obvestila

Slovenska skupnost – občinska sekcija za Gorico sporoča, da je redni kongres sklican za petek, 19. septembra 2014, s pričetkom ob 20. uri. Kongres goriške sekcije SSK bo potekal na sedežu stranke, na drev. 20. septembra 118 v Gorici.

Pri Mladinskem domu je možen vpis k pošolskemu pouku 2014/15 za dijake slovenskih šol na Goriškem (prevoz, kosilo, spremstvo pri nalogah). Informacije na tel. 0481-280857, 0481-536455, ali 366-6961441, ali po e-pošti mladinskidom@libero.it.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem enodnevnega izleta v Asiago, da bo v soboto, 6. septembra, odpeljal avtobus ob 5.15 iz Gorice s trga Medaglie d'oro/z Goriškega, nato s postanki pri vaji, v Podgori pri telovadnici, v Štandrežu pri lekarni in na Pilošcu, v Sovodnjah pri lekarni in cerkvi, v Doberdobi in Jamljah. Organizatorji priporočajo točnost.

Prosvetno društvo Štandrež prireja v nedeljo, 7. septembra, enodnevni izlet na avstrijsko Koroško, in sicer v dolino Malte, Gmünd; izletniki si bodo ogledali muzej bonsajev, razstavo dragih kamnov in rudnik, v katerem si bo lahko vsak izkopal poldragi kamen. Podrobne informacije na tel. 0481-20678 (Božo) in 3479748704 (Vanja).

V palači Attens Petzenstein v Gorici je v organizaciji Pokrajinskih muzejev na ogled do 12. oktobra 2014 razstava z naslovom "Saksida. Slikar pravljicar". Umik: od torka do nedelje med 10. in 17. uro.

Prodajam domač krompir, pridelan na Krasu. Zanimati lahko pokličete na tel. 339 3423585.

Prodajam bukova drva za kurjavo. Drva prodajam zaradi žledolede, ki je v našem gozdu v Gornji Trebuši povzročil ogromno škodo. Cena 50 evrov za kubični meter + 5 evrov za prevoz. Drva pripeljem na dom. Za kontakt tel. 041 821809, mail razazia@gmail.com

Iščemo hišno pomočnico in spremljevalko starejše osebe (dnevno delo). Tel. +39 327 3410080

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Hvaležna in spoštljiva gospa nudi pomoč pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel. št. 00386 41529652.

Kadar potrebujete varstvo za otroke ali starejšo osebo, pokličite na tel. št. 00386 41256240.

32-letna profesorica nudi instrukcije slovenščine in varstvo. Tel. št. 00386 41256240.

Kvalitetno opravljam gospodinjstva dela: likanje, čiščenje... Pokličite na tel. št. 0038641885539.

Pianino znamke Danemann starejše izdelave, rezljan, zelo lepo ohranjen, primeren za takojšnje igranje, ugodno prodaj. Tel. št. 00386 41529652.

Nudim pomoč pri hišnih opravilih, čiščenju, likanju. Tel. 003865/3001328.

Resna gospa s petnajstletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam tudi 24 ur na dan. Tel. št. (00386) 040484339.

20-letna študentka z izkušnjami nudi lekcije slovenščine, angleščine, nemščine ter varstvo otrok. Tel.: 0038631478807.

Urejena gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. 00386/31449311.

Nudim čiščenje in likanje. Sem prijazna in zanesljiva mlajša gospa z izkušnjami. Tel. 00386/70777512.

Čestitke

Mitja se je rodil in Majo, Martino in Evgena razveselil. Čestitamo jim tudi mi iz Bukovja vsi.

Darovi

Za misijonarja Pedra Opeko: namesto cvetja na grob ob izgubi svaka Giordanota daruje Slavka 50 evrov; N. N. 320 evrov.

Ob 35. obletnici smrti drage tete s. Ahacije Kacin darujeta Marija in Metka 100 evrov za Zavod Sv. Družine.

Za Novi glas: N. N. Sv. Ivan in N. N. Kapucini 500 evrov.

Darovi

V spomin na nedavno preminulega inženirja Carla Brunnschweilerja daruje za akcijo riza za misijonatra Pedra Opeke Štefka Ambrožič 200 evrov.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 5.9.2014 do 11.9.2014)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 MHz; za Furlanijo 103.7, 103.9 MHz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 MHz; za spodnjo dolino Bele 98.2 MHz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 MHz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od 21.00 do 22.00. Spored:

Petek, 5. septembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 6. septembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v slovenščini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 7. septembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 8. septembra (v studiu Andrej Baucon): V poletje z narodnozabavno in zabavno glasbo - zanimivosti in humor.

Torek, 9. septembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 10. septembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Janez Puh, slovenski izumitelj in podjetnik - izbor melodij.

Četrtek, 11. septembra (v studiu Andrej Baucon): Lahka poletna glasba - Zanimivosti iz sveta in humor.

Gledališče Verdi v Gorici

Začelo se je vpisovanje abonmajev za novo sezono

Obiskovalcem goriškega gledališča Verdi se spet obeta pestra in raznolika sezona, ki bo vsebovala dvajset različnih umetniških ponudb raznovrstnih žanrov. Umetniški vodja Walter Mramor je tudi letos poskrbel, da bo program čim bolj bogat, tudi z namenom, da pride do izraza to, kar umetniškega ponuja naše območje. Zavzel se je tudi, da bi prišlo do tesnejših stikov z deželnimi in tudi drugimi ustanovami. Med to sodelovanje spada predstava, dokumentarna fikcija *Nora Gregor - Skriti kontinent* spomina av-

torice in režiserke Nede Bric Rusjan (koprodukcija Slovenskega mladinskega gledališča in avstrijskega ter italijanskega gledališča Schauspielhaus Graz in Il Rossetti), ki bo v goriškem gledališču Verdi na sporedu, sicer izven abonmaja, 15. marca 2015.

Kot je že ustaljena navada, bodo abonenti tudi letos imeli na izbiro več vrst abonmajev, saj sezona ponuja osem dramskih predstav, šest glasbenih večerov - Musica&Balletto in šest predstav Grandi Eventi, ki so razdeljene v tri sklope: International, Music in Comic.

Vpisovanje abonmajev se je začelo 1. septembra. Do 16. septembra namreč lahko potrdijo abonma vsi dosedanja abonenti. Kdor bo potrdil abonma za dramske uprizoritve (Prosa) in za glasbene (Musica & Balletto), bo lahko že sedaj kupil abonma za Event Comic, International in Musical ter vstopnico za izvenabonmajske predstave *Nora Gregor*

Kulturni center Lojze Bratuž

Krožek Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

Ob 90-letnici Goriške Mohorjeve družbe

Trije predsedniki Mohorjevih družb

Jože Planinšek, Jože Kopeinig in Renato Podbersič

Večer bo vodila Erika Jazbar

V sodelovanju z Goriško Mohorjevo Družbo

Četrtek, 4. septembra 2014, ob 20.30
KC Lojze Bratuž - Gorica

S 1. strani

Draga naj bo ...

V ta namen že ustanavljaj na Kitajskem znanstvena in druga središča, v katerih bodo povrnjeni nadaljevali svojo dejavnost. "V nekaj desetletjih bo Kitajska postala tudi intelektualna veselisa", je dejala Staničeva in tako pod-

in vodilne osebnosti bodisi pri nas bodisi v Sloveniji (kot je dejala Staničeva) imajo povratnike za motilne elemente, ki ogrožajo njihov status. To je po mnenju Valentina Inzka v vsakem primeru odvisno od zavisti nad boljimi: in kar se avstrijske

Utrinek s petkovskega popoldneva (foto IG)

krepila tezo, da prav državne elite ustvarjajo pogoje za odhajanje ali vračanje svojih najboljših sil: "Večkrat se rojaki v tujini, ki bi se radi vrnili domov, prej sprašujejo, kakšne pogoje bodo imeli za nadaljevanje svoje dejavnosti, kot pa to, kolikšno plačo bodo dobili". Pri tej idejni iztočnici je nadaljeval David Bandelj, gorški rojak, ki je v skladu z Gabrovčevim posegom razmišljal o tem, kakšno okolje bi povratniki dobili v našem prostoru. Ali imajo ti mladi možnost, da doma unovčijo svojo univerzitetno in doktorsko izobrazbo – se je vprašal. Odgovor je našel v preprosti ugotovitvi, da je "odhod odvisen od posameznika, prihod pa od družbe domačega kraja". Ta tudi pri nas temelji žal na ustaljenih kalupih, najraje namreč brani obstoječi status quo zato, da bi branila sebe, svoj položaj. Družba

stvarnosti tiče, se za boljše večkrat izkazuje priseljenici iz tujih držav. Diplomati je "empirčno" pokazal, kako lahko postane priseljevanje, ki se mu v elitnejših primerih pravi "mobilnost", dodana vrednost državne politike. "Če pomislimo, da na Avstrijskem vsako tretje novo podjetje ustanovi tujec, lažje sprejmemo dejstvo, da priseljenici prinašajo s seboj svoje talente še prej kot probleme". Avstrija je bila v tem vidiku v zadnjih sto letih deležna močnih priseljeničkih valov, vse do mere, da danes "tipičnega Dunajčana ni". Iseljevanje je namreč fenomen, ki je vse-skozi spremljal človeka: malokateri grški filozof je deloval v kraju, v katerem se je rodil, je dejala Alenka Stanič, Inzko pa je navedel primere Picassa, Dalija, Musiča in slovenskih nogometašev ne-slovenskega porekla, Zahoviča in Hadanoviča.

spojila dosedanja Drago mladih z Drago "starejših". Z gosti okroglo mize so se na povabilo Jerneja Ščeka pogovarjali Matej Guštin, Samantha Gruđen, Barbara Ferluga, Vesna Pahor, Simon Peter Leban, Neža Kravos. Predstavniki mlajše generacije je zanimalo zlasti to, kako ohraniti svojo identiteto v tujem okolju. Vprašanja so zadevala tudi občutek manjvrednosti, ki je verjetno fiziološko prisoten v pripadnikih manjšin, in ali je ravno to gibalno, ki sili mlajše generacije v tuje okolje. Zanimivo je izzvenela teza, po kateri starejši generacije zaradi želje po ohranitvi svojega položaja načrtno niso usposobile mladih za prevzem odgovornosti: ali se mladi odpravljajo drugam zaradi občutka nepravilnosti doma? / IG

SOBOTA, 30. AVGUSTA

Po petkovem uvodnem dnevu letošnje Drage, ki je bil namenjen mladim, je bila v soboto popoldne priložnost za uvodne nagovore in pozdrave. Tone Bedenčič, škofov vikar za Slovence v tržaški škofiji in vodja Marijanšiča, je Dragi zaželel, da bi z močno besedo in razgovorom bistrila misli v celotnem slovenskem prostoru. Prisotna je bila tudi delegacija Svetovnega slovenskega kongresa, v imenu katerega je predsednik dr. Boris Pleskovič spomnil prisotne, da je bil pred petindvajsetimi leti ustanovljen kongres, katerega pobudniki so bili Viktor Blažič, Vladimir Habjan in France Habjan, prav na Dragi.

Ines Škabar je predstavila uglednega zamejskega kulturnika, dr. Fabjana Hafnerja, ki se je po Prešernovem verzju *Sem dolgo upal in se bal* lotil vprašanja splošne krize in malodušja, ki sta zajela tako Slovenijo kot tudi zamejstvo. Koroški rojak iz Bistrice v Rožu je pesnik, pisatelj in najvidnejši prevajalec slovenske lirike v nemščino. Izdal je pet pesniških zbirk in prejel številne literarne in državne nagrade. Dejal je, da se Slovenija počasi sooča z resničnostjo, a če se le da, kdor more, odnese svoje imetje v tujino. Najprej je geografsko definiral, da živijo pod Stolom na skalnati steni, ki jim preprečuje pogled na Slovenijo. Zato jim je ta emocional-

no blizu, morfološko in geografsko pa daleč. Vsakemu Prešernovemu verzju je dal dr. Hafner svoj pomen z razmišljanjem, ki se je začelo v osemdesetih letih, ko je bila Slovenija močna, odprta in polna idealizma. Vanjo so hodili kot v obljubljeni deželo in verjeli v svetlo prihodnost, raj na zemlji. Med desetdnevno slovensko osamosvojitveno vojno se je poslovil od študentskega življenja, nato se je poročil in preživel pet let v novi prestolnici z zelo mešanimi občutki: z grozo je prepoznal kalupe ne- strpnosti in psihološke napade, kar ga je doma kot Slovenca najbolj odbijalo. Ker se je to začelo pojavljati v Ljubljani, mu je bilo zelo težko, in ko se mu je pogodba iztekla, je zaradi prekritične države izgubil distanco ter se fizično umaknil iz Slovenije. Obe njegovi hčeri imata dvojno državljanstvo. Dr. Hafner meni, da "uradna Slovenija ve za obstoj Korošcev, a so izven vidnega polja".

Ines Škabar in Fabjan Hafner (foto M. Maver)

Spraševal se je, koliko je bilo prikrivanja in nesramnosti do leta 2000, ko so začeli govoriti, da v Sloveniji ni vse v redu. To se je takoj pokazalo v gospodarstvu, bančništvu in politiki. Imeli smo vse to pred očmi, a nismo verjeli, kaj se dogaja. Na Koroškem se vedno obstaja levo-desna opozicija, a se med sabo ne kregata. Mogoče je še deset tisoč Korošcev, a si tega nihče ne upa povedati. Spraševal se je, kaj je po svetu slovenskega obče znano – narodno-zabavna glasba bratov Avenik. Dal je primer Borisa Pahorja, ki ga so začeli spoštovati in je šele preko Avstrije in Francije prišel v Slovenijo in Italijo. To je žalostna zgodba vztrajanja, ki nas pouči o tem, da nas idealizem lahko pripelje do cilja. Kako naprej kot pripadniki slovenskega naroda izven državnih meja, se je spraševal predavatelj. Sam si je odgovoril v vprašanju, ali smo prisiljeni biti Slovenci na lastno pest in ali bomo morali Sloveniji več dati kot prejmati od nje. Ob koncu predavanja so v diskusiji predstavili kratko razmišljanje ali postavili vprašanja predavatelju Samo Pahor, Franci Feltrin v imenu Svetovnega kongresa in Ivan Štuhec, vodja

Slomškovega zavoda v Mariboru. / Šin

NEDELJA, 31. AVGUSTA

Jutranjemu delu Drage sta v nedeljo s svojimi razmišljanji na temo "Politična raba spomina zmanjšuje možnosti za preživetje in rast slovenskega naroda" dala ton zgodovinarica Marta Verginella in sociolog Urban Vehovar. Srečanje o neednosti glede vprašanja naše pluralne preteklosti je vodil in povezoval Tomaž Simčič. Zgodovinarica je začela z ugotovitvijo: če vzame v pretres vedno nove spominske vojne, preteklost v osrčju političnega obračunavanja, potrebo družbe po izkripljenih zrcalih, ki jih proizvaja politika in si jih občasno želi sama javnost, potem v bistvu vidi slovenski odnos do prelomnih dogajanj. Ob takih dogajanjih v 20. stoletju so se oblikovale nove državne pripadnosti, na novo se je fokusirala nacionalna identiteta, ki nam je lastna. Šele ko pristo do normalizacije slovenske družbe, ko politika ne bo držala vsega v rokah, ko ne bo ščuvala enega proti drugemu, da bo ohranjala svojo oblast, šele takrat se bomo lahko pogovarjali drug z drugim kot ljudje. Potrebno bo še veliko časa, a "na tem je treba delati, v nasprotnem primeru smo obsojeni na zaton". Iz dneva v dan smo revnejši, bolj prestrašeni, bolj zaprti. V debato o obravnavani temi je poseglo več udeležencev Drage, ki so izrazili tudi zelo različne poglede, sicer pa je vprašanje resnično zapleteno, z druge strani pa je težko se otresti vtisa, da se bo sedanje stanje duha na Slovenskem z lahkoto in v kratkem spremenilo v dobro. / DD

Nedeljsko popoldansko predavanje na Dragi je z naslovom "Znanost, inženirstvo, materni jezik" odprlo števila vprašanja, ki so imela isto izhodišče, a so naslavljala različne problematike. O temi je v treh tematskih sklopih spregovoril predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) Tadej Bajd. Pojem znanosti je Bajd povezal

mo z obnavljanjem že odkritega. V nadaljevanju je Bajd navedel nekaj skrb vzbujajočih števil: med letom 2013 in 2015 po njegovih besedah v tujini iskalo službo 300 mladih doktorjev od stalnih krčnjenih sredstev, s katerim se omejuje delo mladih raziskovalcev. "Slovenski raziskovalno okolje je premalo odprto. V Sloveniji bi morali graditi mlade znanstvene osebnosti. Jasno je, da beg

U. Vehovar, M. Verginella, T. Simčič (foto dpd)

lujemo še kot neko pleme", skupnost plenilskih skupin. "To je treba preseči". Toliko je bilo uničenega in deformiranega, da bomo potrebovali do 50 let, da se bomo lahko spet postavili kot nacija, "če se sploh bomo". Politika bi se morala umakniti iz gospodarstva, iz sfere medijev, iz intelektualne sfere. Prvi korak je privatizacija. Izstopiti moramo iz mentalitete kulturne boja, ki nam je lastna. Šele ko pristo do normalizacije slovenske družbe, ko politika ne bo držala vsega v rokah, ko ne bo ščuvala enega proti drugemu, da bo ohranjala svojo oblast, šele takrat se bomo lahko pogovarjali drug z drugim kot ljudje. Potrebno bo še veliko časa, a "na tem je treba delati, v nasprotnem primeru smo obsojeni na zaton". Iz dneva v dan smo revnejši, bolj prestrašeni, bolj zaprti. V debato o obravnavani temi je poseglo več udeležencev Drage, ki so izrazili tudi zelo različne poglede, sicer pa je vprašanje resnično zapleteno, z druge strani pa je težko se otresti vtisa, da se bo sedanje stanje duha na Slovenskem z lahkoto in v kratkem spremenilo v dobro. / DD

Nedeljsko popoldansko predavanje na Dragi je z naslovom "Znanost, inženirstvo, materni jezik" odprlo števila vprašanja, ki so imela isto izhodišče, a so naslavljala različne problematike. O temi je v treh tematskih sklopih spregovoril predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) Tadej Bajd. Pojem znanosti je Bajd povezal

Misli tržaškega škofa msgr. Crepaldija pri nedeljski maši

Jutranjo nedeljsko mašo Drage 2014 je prvič daroval tržaški škof msgr. Giampaolo Crepaldi, sodelavalec pa so g. Tone Bedenčič, p. Edvard Kovač in g. Ivan Štuhec. Škof je maševal v slovensčini, njegovo homilijo pa je prebral g. Bedenčič. V njej se je msgr. Crepaldi zahvalil Društvu slovenskih izobražencev za vabilo in poudaril pomen Drage za slovensko družbo, nato pa je razvil nekaj misli iz nedeljskih beril. V Bogu najdemo svoj počitek in mir, veselje in za svoje telo in dušo, ki je brez Njega kot "suha in izčrpana dežela brez vode", in vendar se človek Gospodu upira, ga celo graja, je zbeگان. Upor je konec koncev znak strahu, je dejal pridigar. "Če hoče kdo priti za menoj, naj se sam sebi odpravi in vzame svoj križ ter hodi za menoj". Na vsaki pristni krščanski poti se neizprosno dviga križ. V samo središče krščanskega življenja Jezus postavlja križ. To je namreč najmočnejša prispevka človeškega življenja. Križani Kristus ni samo dogodek, ki se tragično ponavlja v zgodovini, obsodba pravičnega, ampak tudi posledica božje odločitve. Edinoorojeni Očetov Sin je delil našo usodo revščine in smrti, da bi privedel do izvirnega sijaja. Kolikokrat bi se hoteli prepustiti misli, da je zlo nepremagljivo, prav in edina gonila sila zgodovine. Lahko je se ne prepustiti takemu mišljenju, ko izverno za tragedije kristjanov v Iraku, za ljudi, ki vsak dan umirajo od lakote, za številne družine, ki se razdirajo v velikim trpljenjem nedolžnih, za moč, ki jo ima laž v primerjavi z resnico... Obstaja nekaj bistveno večjega in močnejšega od zla in greha, se je vprašal škof Crepaldi: "Ta sila, dragi prijatelji, obstaja: to je Kristusovo

I. Štuhec, E. Kovač, msgr. G. Crepaldi, T. Bedenčič

sočutje, je usmiljenje, ki ga Bog izkazuje v križnem Kristusu. Omejitev moči zla, še več zmaga dobrega nad zlom je Kristusovo trpljenje na križu". Kdor je spoznal v Kristusu božje usmiljenje in ljubezen, je spoznal vse. Zaradi neizmernih tragedij preteklosti in sedanosti se večkrat poraja v našem srcu dramatično in težavno vprašanje: kdo je zares človek. Ali je majhen fragment celote, ki ga vodijo neznani in brezosebni zakoni in ga lahko v vsakem trenutku pometejo kot suhe liste? Ali je vsakdo izmed nas nastal in je ohranjen iz večne Ljubezni in brezpogojnega usmiljenja? In še: katera je zadnja resnica: naključje, potreba ali neizmerna moč, ki jo ima laž v primerjavi z resnico... Obstaja nekaj bistveno večjega in močnejšega od zla in greha, se je vprašal škof Crepaldi: "Ta sila, dragi prijatelji, obstaja: to je Kristusovo

na ta vprašanja. "Nismo prepričani naključju, nismo suhi listi, ki jih naravne sile lahko pometejo. Mi smo zaupani varstvu večne Ljubezni, ki nas je ustvarila, da bi bili sodelazni njenejšega življenja". Edina resničnost ni brezosebnost. "Bog, ki je Ljubezen, je Oče in Sin in Sveti Duh. V tem je srčika krščanske vere", v tem so tudi temelji in korenine naše evropske civilizacije. "Ko izgubimo pot božje ljubezni, se napotimo po poteh osebnosti in splošne sebičnosti, ki so vir tolikih tragedij; če pa hodimo po poteh božje ljubezni, hodimo tudi po poteh spoštovanja dostojanstva celovitega človeka in vseh ljudi, po poteh pravice, civilnega prijateljstva, socialne solidarnosti in mira", je sklenil svoje misli škof Crepaldi, za kar se mu je Sergij Pahor ob koncu maše izrecno zahvalil.

Izročitev Peterlinovih nagrad

Organizatorji letošnje Drage so pred nedeljskim popoldanskim predavanjem počastili 90. obletnico prof. Alojza Rebule, slovenskega pisatelja in pomembnega sooblikovalca študijskih dnevov Drage. Vlogo, ki jo je Rebula odigral kot izjemnega pisatelja, pa tudi družbeni delavec, je orisal časnikar in pisatelj Saša Martelanc. Podčrtal je njegov "intelektualni blesk" tudi v trenutkih precejšnje napetosti sredi druge polovice prejšnjega stoletja ter dejstvo, da ga je zaradi njegove pokončne države visoka politika vpletala v "velike igre", začeni z afero Kocbek leta 1975. Ob tem je jubilat ostal vedno predan in navdušen oblikovalec Drage, kot si jo je zamislil njen ustanovitelj Jože Peterlin. O tem je še najbolj zgovoren dogodek iz leta 1972: kot glavni govornik na Dragi je bil tedaj napovedan Josip Vidmar, takratni predsednik SAZU in vodilni literarni kritik v Sloveniji. Vidmar je svojo prisotnost odpovedal na predvečer predavanja.

Tanji Rebula so izročili nagrado za očeta

Organizatorji so obiskali Rebulo na domu in ga prosili, da bi do naslednjega dne nastopil namesto govornika", je pojasnil Martelanc. Rebula je, besen zaradi politične osnove odpovedi, privolil. Čez noč je pripravil razmišljanje o temi "Spremenljivost in nespremenljivost vrednot", ki je z močjo argumentov prevzelo občinstvo. "Za to in za vse, kar je za Drago in za DSI storil prof. Rebula, mu izražamo neizmerno hvaležnost", je sklenil svoj poseg. Organizatorji so se odločili, da bodo eno od dveh Peterlinovih nagrad podelili prav pisatelju Alojzu Rebuli: v obrazložitvi je bila poudarjena njegova ljubezen do antike in krščanstva, do estetike in morale, ki jih je znal Rebula posredovati dijakom na višji šoli, pa tudi v svojih javnih nastopih in romanih. Nagrado je prevzela pisateljica hči Tanja Rebula. Pisatelj pa je za udeležence Drage posnel pozdravni nagovor, v katerem se je opravičil za odsotnost. Zahvalil se je organizatorjem za nagrado in se spomnil ustanovitelja študijskih dnevov Drage Jožeta Peterlina in ob sklepu izrazil tri želje: prvič, da bi Draga tudi v prihodnje nosila krščanski predznak in hkrati ostala odprta tudi za tiste, ki se v krščanstvu ne prepoznajo, ampak sprejemajo načela svobode in demokracije. Drugič, da bi Draga se naprej bila slovenska, ne da bi pri tem zašla v nacionalistične ožine. Tretjič, da bi se Draga še naprej uspešno izogibala folkloriziranju in da bi bila v polni politični neodvisnosti od stalnega spreminjanja slovenskih vlad.

Organizatorji so se letos prvič odločili podeliti nagrado goriskemu družbenemu delavcu: čast je pripadla dr. Damjanu Paulinu, gonilni sili organiziranja manjšinskega življa na Gorškem. Ne nazadnje je bil Paulin dolga leta tudi predsednik Zdruge Goriske Mohorjeve, ki izdaja naš tednik. Obrazložitev nagrade je povzela celovito pot, ki jo je Paulin opravil pri slovenskih organizacijah. Rodil se je in odrasel je v Štandrežu, doštudiral je agronomijo v Padovi ter se nato zaposlil na zavodu Ersu. Svojo prosti čas je skoraj v celoti posvetil družbenemu angažmaju: med letoma 1968 in 1970 je bil predsednik Slovenskega katoliškega akademika društva (SKAD), leta 1970 je prevzel odoborniško mesto na občini v Gorici, v občinski svet pa je bil izvoljen leta 1980 in 1985. Leta 1976 je prevzel mesto predsednika Sveta slovenskih organizacij za Gorško, leta 1984 pa je postal predsednik Zveze slovenske katoliške prosvete (ZSKP). Bil je član paritetnega odbora, ki ga določa zaščitni zakon. Danes je predsednik Katoliškega tiskovnega društva (KTD). Paulin je vse-skozi deloval v domačem Prosvetnem društvu Štandrež, zaslužuje je za vzpostavljanje prijateljskih stikov in vezi med slovenskima manjšinama v Italiji in Avstriji. Bil je eden od glavnih pobudnikov Koroških kulturnih dnevov v Italiji in Primorskih dnevov na Koroškem. Paulin se je v priložnostnem nagovoru najprej zahvalil organizatorjem in pobudnikom za nagrado. Tudi sam se je spomnil pobudnika Drage Jožeta Peterlina, ki mu je nagrada posvečena. Iz spomina je priključil poletne dni, ko je Peterlin prirejal družabni odhodi v Ukva za mlade študente. "Peterlin je bil odličen animator. Z mladimi je imel vedno pravi prijem. Zakladnica njegovega znanja je bila neizmerna, imel je profsorsko žilico, da nam je to znanje posredoval, in vzgojiteljsko sposobnost, ki je nujno potrebna. Peterlin je večkrat zahajal tudi na Gorško in tudi pri nas zapustil neizbrisno sled", je svoj poseg sklenil Paulin.

Luka Susić izročil nagrado Damjanu Paulinu

Kratke

SSO / O turističnih stanovanjih v Sesljanu naj se izreče tudi paritetni odbor!

Svet slovenskih organizacij sprejema v vednost poziv, ki je bil objavljen v uvodniku Primorskega dnevnika (14.8. 2014) v zvezi z namembnostjo stanovanj v novem turističnem naselju v Sesljanu, kljub dejstvu, da je to prvenstveno v pristojnosti javne uprave in politike. Podobna vprašanja, ki zadevajo gradnje in naseljevanje na območju, kjer živi avtohtona slovenska manjšina, so bila že večkrat v javni razpravi in žal na tak ali drugačen način so pravice Slovencev večinoma potegnile kratek konec, v korist drugim interesom. Zaradi tega je SSO zaskrbljen, da bi bile že spet poteptane osnovne narodne in jezikovne pravice naše skupnosti v deželi FJK.

SSO bo glede kategorizacije stanovanj in tudi glede vprašanja dvojezičnih napisov v novem sesljskem turističnem naselju predlagal drugi krovni organizaciji SKGZ, da že na prvi seji novega paritetnega odbora skupaj zahtevata preverjanje skladnosti nastalega stanja z zaščitnimi določili zakona 38/01, še posebej kar se tiče člena 21.

Bazovica 2014 / Program dogodkov

Na osrednji slovesnosti v počastitev spomina na Bazoviške junake, ki bo na gmajni v nedeljo, 7. septembra, bosta prisotne nagovorila Furio Honsell, župan mesta Videm, in Marij Čuk, slovenski tržaški pesnik in časnikar. Kulturni program bosta oblikovala TPPZ Pinko Tomažič in Godbeno društvo Prosek. Ob 10. uri se bodo pohodniki zbrali pri kalu v Bazovici in se odpravili na 31. pohod v spomin na štiri junake. Spored prireditve Bazovica 2014 se bo začel v četrtek, 4. septembra, ko bodo v Kulturnem

Foto IG

domu na Proseku ob 20. uri predstavili ponatis knjige Vekoslava Špangerja Bazoviški spomenik: ponatis je nastal v sodelovanju med Odborom za proslavo Bazoviških junakov in društvom TIGR. V petek, 5. septembra, bo ob 14. uri, pred ploščo v spomin na Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča, ki se nahaja pred univerzo v Ljubljani, krajša slovesnost (spregovorila bosta predsednik Odbora Milan Pahor in rektor univerze Ivan Svetlik), v Prešernovem gaju v Kranju pa bo istega dne ob 16. uri svečanost, na kateri bo prisotne nagovoril župan občine Sovodnje v Benečiji Germano Cendou. V soboto, 6. septembra, bo ob 6.43, to je ob uri, ko so leta 1930 štirje junaki padli pod fašističnimi streli, recital mladih recitatorjev Kluba mladih TIGR, ob 11. uri pa bo Andrej Marušič govoril pred spomenikom junakov na pokopališču pri Sv. Ani. Ob 20. uri bo v bazovski cerkvi maša zadušnica, ki jo bo daroval domači dušni pastir, g. Žarko Škrli. Govornik bo ob tej priložnosti Božo Rustja, duhovnik in glavni urednik Ognjišča. Ob 21. uri bo na gmajni zaživel taborni ogenj, ki ga bodo priredili takorniki in tabornice Rodu Modrega vala iz Trsta in Gorice. Ob koncu niza prireditev bo 13. in 14. septembra 41. Mednarodni odbojarski turnir za pokal Bazoviških junakov v ženski konkurenci, vikend kasneje pa v moški konkurenci: športna dogodka bosta v občinski telovadnici v Repnu.

Jernejev teden na Opčinah

Župljani so apostolu namenili petdnevno praznovanje

Jernejev teden je tudi letos popestril poletje v openski župniji z vrsto dogodkov, ki so v imenu vaškega zavetnika povezali vernike pri prazničnih obredih, na prijetnih romarskih izletih in ob glasbenih dogodkih. Župljani so apostolu namenili petdnevno praznovanje, ki se je pričelo s sprehodom po poteh župnije. Jernejev pohod je že štirinajstletna tradicija, ki si jo je župnik, gospod Franc Pohajač, zamislil za boljše spoznavanje domačega prostora in utrjevanje navezanosti na zgodovino in značilnosti župnijskega območja. V lepem vremenu se je letošnja skupina pohodnikov sprehodila po južnem delu vasi proti Repentabru.

V četrtek se je lepo število ljudi udeležilo romanja v Marijino svetišče pri Novi Štiti na Dolenskem. Po dopoldanski maši je bil popoldan namenjen ogledu Ribnice, Velikih Lašč in Rašice, rojstne vasi Primoža Trubarja. Petkov večer je bil namenjen zborovski glasbi s koncertom Komorne-

ga zbora Ipavska, ki se je v tistih dneh pripravljala za nastop na znamenitem mednarodnem zbo-

romantične izraze 19. stoletja z zahtevno skladbo nizozemskega komponista Verhulsta in s spev-

Arhivski posnetek zbora Ipavska

rovskem tekmovanju v Arezzu. Zborovodja Matjaž Šček je za to priložnost sestavil program sakralne glasbe v skoraj petstoletnem razponu. Pevci so uvedli koncert z renesančnim biserom Palestrine, nato so "preskočili" na

nostjo slovenskega cerkvenega zaklada. Dvajseto stoletje je pokazalo različne obraze umetniških govoric čeških, litovskih, estonskih in slovenskih skladateljev, od dolgoletnih in poglobljenih vezi vipavskega zbora z glasbo Vy-

tautasa Miškinisa do zbrane izvedbe Čopijeve Salve Regina. Zbor je z izbranim programom nagovoril glasbene poznavalce, kar je popolnoma ustrezalo okviru in priložnosti; kultivirana publika je s pozornim poslušanjem in

dolgimi aplavzi potrdila poseben odnos do zborovske glasbe, ki sloni na tradiciji prirejanja kakovostnih zborovskih koncertov v openski cerkvi. Župnik se je zahvalil nastopajočemu zboru s pohvalami, ki so primerno tolmačile navdušen odziv poslušalcev.

Koncert je bil uvod v osrednji del verskega praznovanja: v soboto so imeli slovenski in italijanski verniki skupno sv. mašo z družabnim srečanjem, v nedeljo pa je bila slovesna maša ob prazniku zavetnika; pri mašni daritvi je sodeloval cerkveni zbor Sveti Jernej.

Openski verniki že pričakujejo naslednji, odmevnejši verski trenutek, in sicer 66. Marijanski shod, ki bo v nedeljo, 7. septembra, od 16. ure dalje. Shod se bo pričel s premišljevanjem odlomkov iz apostolske spodbude papeža Frančiška in z molitvijo vselega dela rožnega venca, nato bo ob 17. uri procesija s slovesno sv. mašo. Shod bo vodil tržaški škof msgr. Crepaldi.

PAL

Ob petdesetletnici postavitve kapelice na Lajnarjih
Napovedan je velik verski in ljudski praznik

Na Veliki šmaren leta 1954 je mogočna procesija vernikov in domačinov pripešala iz rojanske cerkve na trg pred kapelico pri Lajnarjih, kjer so na pobudo dušnega pastirja slovenskih vernikov Stanka Zorka postavili Marijino kapelico. Načrt zanjo je napravil arhitekt Vilko Čekuta, ki je preminil letos spomladi v Kanadi. Vaška skupnost Lajnarji/Piščanci bo z rojansko versko skupnostjo slovesno obhajala obletnico v soboto, 6. septembra, ko bo ob 17. uri vsakoletna, letos seveda

posebej svečana sveta maša na prostem pred kapelico. Le-to so ob obletnici lično prebarvali, ob njej bodo postavili tudi manjšo spominsko razstavo. Verski obred ob ljudskem petju bo daroval rojanski duhovnik msgr. Franc Vončina ob predvidenem somaševanju nekdanjega tržaškega škofa Evgena Ravignanija. Zapel bo rojanski cerkveni pevski zbor in sodelovali bodo člani Slovenske zamejske skavtske organizacije ter narodne noše. Praznovanje se bo nadaljevalo ob prijetnem druženju v bližnjem

kmečkem turizmu Andreja Ferfogle pri Cesarici. Tržaški občinski odbor je letos na pobudo domačinov in slovenskih svetnikov Izto-

Igorja Švaba sklenil trg pred kapelico poimenovati po gospodu Stanku Zorku (1919-2003), duhovniku po rodu iz Leskovca na Dolenskem, ki je v Rojano služboval več kot 50 let. Prebivalci vinorodnih Lajnarjev in Piščancev so na občini tudi dosegli, da bo prvič priznala izvirni imeni zaselskih, s tem da bo postavila turistične table z dvojezičnimi krajevnimi imeni ob robu vasi. Poimenovanja trga in odkritja tabel ob prisotnosti predstavnika občinske uprave iz tehničnih

G. Stanko Zorko

razlogov pa žal ni bilo mogoče združiti z mašo na prostem, dogodek pa, kot kaže, bodo krajanji dočakali v jeseni.

Slovenska zamejska skavtska organizacija / Steg Trst

Volčiči in volkuljice so taborili v Trnju pri Pivki

Angleški kralj Uther Pendragon je nepričakovano umrl brez naslednikov. Vsi so se bali, ker bi lahko brez kralja njihove meje napadel katerikoli narod. Artur je bil majhen in šibak, a zelo bister deček, ki ga je Sir Hektor posinovil. Želel si je postati vitez, a ni bil plemenitega rodu, zato je bil le oproda brata Kaja. Nekega dne je čarovnik Merlin razkril Arturju, da je v Londonu v neki skali čaroben meč. Komur ga bo uspelo izveči iz skale, bo postal kralj Anglije. Merlin je

obljubil, da bo pomagal Arthurju. To novico je izvedelo dvajset volčičev in volkuljic iz krdel Ve-

likega drevesa in Belih tigrov stega Trst na letošnjem poletnem taboru Exkrdelibur, ki je potekal od 27. julija do 3. avgu-

sta v Trnju pri Pivki. Po določnikih pokojnega kralja so z načelnikoma Arthurjem - Sara Kos - in Merlinom - Luka Kocjančič -, Arhimedom - Alenka Cergol -, s kuharji in pomočniki iskali zemljevid, ki bi jih pripeljal do omenjene skale.

V dnevnem programu po jutranjih skavtskih obredih je bila na vrsti urica, namenjena duhovnosti, med katero so se vitezi pogovarjali predvsem o svojih talentih in kako jih darovati malim in odraslim vitezom. Cilj je bil, da bi izrečene misli udeležili tisti dan. Do kosila in po kosilu je potekal program, ki je bil usmerjen pretežno v urjenje viteških spretnosti.

Po večerji so dan končali s tabornim lučjo ali tabornim ognjem. V nedeljo in četrtek sta bili na vrsti tudi nočni igri. Merlin jih je pri

dejavnostih spodbujal in učil, obenem pa skušal s čarovnijo najti skalo z mečem. Kdor bi izvlekel legendarni meč Exkrdelibur iz skale, bi postal angleški

kralj. Tako so vitezi vsak dan dobili delček zemljevida, ki jih je zadnji dan res privedel do meča. Ne z močjo, ampak s pridobljenimi vrtilinami so vitezi s skupnimi močmi izvlekli meč iz skale in vsak je postal kralj. V ponedeljek so se urili v postavljanju zgradb, kot so jambor, vhod in taborni ogenj, naslednji dan pa so na izletu do reke Pivke našli prvi del zemljevida. V sredo so se odpravili na vrh Sv. Trojice, kjer so našli drugi del zemljevida. Četrtekovega viteškemu turnirju in petkovemu iskanju ugrabljenega Merlina s srečno rešitvijo je v soboto sledilo praznovanje. Zadnji dan Exkrdeliburja so vitezi spet objeli svoje starše in se vrnili domov z nepozabnimi spomini.

Metka Šinigoj

POGOVOR Igor Gabrovec o naselju Portopiccio

Budni in pozorni moramo biti ob pravem času

Vprašanje Sesijskega zaliva z ozirom na predru- gačenje področja nekdan- jega kamnoloma razvema družbeno in politično tkivo de- vinsko-nabrežinske občine že več desetletij. Letos poleti so končno predali namenu t. i. Portopiccio- lo, ki bo temu kraju dajal trajni videz. Ta razplet dolgoletne afere pa še zdaleč ni pomiril vseh polemik, prej obratno, sprožil je val novih stališč, ki zadevajo arhitek- tonsko podobo naselja, predv- sem pa njegovo namembnost. O tem smo se pogovorili z Igorjem Gabrovcem, podpredsednikom deželne svete in deželnim svet- nikom, predvsem pa do- mačinom devinsko-nabrežinske občine, ki to zadevo spremlja ve- liko let.

Kako ste vi kot domačin te občine in kot politik, ki je bil za določeno obdobje vključen v politično dogajanje tega ob- močja, spremljali razplet okrog te afere?

Sesljski zaliv je pravzaprav prva politična tema, ki jo pom- nim kot zaveden državljani. Spo- minjam se razprav v devinsko- nabrežinskem občinskem svetu, ko je Cardarellijevo podjetje po- verilo načrtovanje zaliva slavne- mu arhitektu Renzu Pianu. Bilo je pred veliko leti, saj nisem bil še niti polnoleten, torej brez voz- niškega dovoljenja, in sem se na seje občinskega sveta odpravil z motorčkom. Razprave so bile med sejami ze- lo vroče in na- pete, potek teh srečanj so s ka- mero nepo- sredno snema- li poverjeniki podjetnika. Morda bi imeli tisti posnetki danes posebno dokumentar- no vrednost in bi pričali o po- litični epohi, ki je ni več. Šte- vilni takratni protagonisti so že pokojni, večina ostalih pa, recimo tako, danes drugače razpolaga z drago- cenim prostim časom. Ne- skončna zgodba o Sesijskem zalivu pa se je začela veliko pred Cardarellijem, recimo, ko je de- vinski grof prvi prodal svoje par- cele v pristanu, in se je končala še pred kratkim, se pravi dolgo

po njem. Poglobljena raziskava in analiza dogodkov bi lahko si- cer priklicali na dan marsikatero rdečo nitko, ki se je vila v labirin- tu prehodov lastništva in upravi- teljev. Iz tega bi nastala majhna detektivka, ki bi bila zanimiva in poučna hkrati. Osebo sem se pa v teh desetletjih večkrat spraševal, zakaj se ni nikdar našla domača-slovenska podjetniška naveza, ki bi usodo zaliva gospo- darsko in narodno drugače uok- virila. Pravijo, da je sicer prišlo do nekih poskusov v tem smislu, ki pa so se izjalovili – menda tudi zaradi italijanskih nacionalno- obrambnih mehanizmov. To, da se nahaja Sesljan le nekaj kilome- trov stran od takrat še zelo občutljive meje, je nedvomno ožilo tudi gospodarske mane- vrske prostore. A to je že zgodo- vina, ki si zasluži strokovne in po- globljene študije, ne pa mnen- jskih izjav. Dejstva so pa na dlani: danes je tam zraslo novo zasebno naselje, ki se predstavlja kot izra- zito počitniško in turistično-eli- tarno. Tako zasnovanemu načrtu je prižgal zeleno luč občinski svet v prejšnji sestavi.

V nedavnem sporočilu medi- jem ste zapisali, da je vsaka raz- prava o tem, kakšna naj bo de- janska namembnost tam- kajšnjih stanovanj (v reziden- čne oziroma turistične na- mene), jalova. Prav to vprašan- je pa je v slovenski narodni skupnosti sprožilo ostro pole- miko.

Doseči moramo, da je pravica do vsaj minimalne samostojne in suverene zastopanosti Slovencev v izvoljenih organih (od rajonskih svetov do parlamenta) zapisana že v zakonih, ne pa da jo prenašamo na dobro voljo te ali one prijateljske stranke – se pravi enkrat kasneje.

Moje sporočilo je bilo le odziv na polemiko, ki se je začela in razvi- jala drugje. Da ne bo nesporazu- mov: tudi sam delim zaskrblje- nost glede možnosti, da bi se iz- virno turistično naselje z leti spremenilo v navadno vas, kar bi pomenilo dodatnih tisoč prebi- valcev, po vsej verjetnosti ne-slo-

vensko govorečih. Bil sem med tistimi, ki so to bojazen izpostav- ljali takrat, ko je o načrtu sklepal občinski svet. Temu je bil na- menjen tisti 21. člen zakona 38/2001 o zaščiti zgodovinsko- kulturnih značilno- sti teritorija, ki spada v naseljitveno ob- močje Slovencev v Italiji. Zapisniki sej občinskega sveta so javni in iz njih izha- ja, da je, kot vedno, obveljala prej logika števil kot pa spošto- vanje določenih "nians" zaščitnega zakona, ki je tudi v tem delu žal preveč ohlapen in določila so bolj načelnega značaja. Z drugimi besedami: niso bili vsi za, a ti so bili da- leč večinski. Zato pravim, da je razpra- va o tem 'a posteriori' jalova, ker so koc- ke padle veliko prej. Poleg tega naj mi bo dovoljeno, da izpo- stavim še dodaten element. V devin- sko-nabrežinski občini je danes (izven Portopiccio) na prodaj na stotine nepremičnin, od zazidli- vih parcel pa vse do starih do- mačij, stanovanj in tudi bolj ali manj razkošnih vil za odjemalce, kakršni se najbrž pojavljajo v Por- topiccio. Preprosta kmečka lo- gika me sili v razmišljanje, da kdor si pri nas želi stalnega bivališča, bo najbrž raje izbral s ši- roke palete na tržišču raz- položljivih bivališč, ki se nahajajo le lučaj stran od morja in so odločno udobnejša od stano- vanj v novem obmor- skem čebelnjaku. Za lase povlečena je tudi razpra- va o pravici do stalnega bivališča (in s tem tudi volilne pravice na lokal- nih volitvah), saj lahko le-to – tako mi zagota- vljajo pravni izvedenci – posameznik uveljavi tu- di v hotelski sobi, v kampu ali v privezanem čolnu ...

Za občino pa ne bo vseeno, kakšen status bo imelo naselje, zlasti glede na posledične davčne količnike: ali bodo ta stanovanja imeli za luksuzna ali ne, ali bo to turistično na- selje ali ne.

Točno tako. Razprava je danes, razumljivo, bolj vezana na take ali drugačne davčne količnike, ki jih bo občinska uprava iztržila (ali pa ne) od stanovalcev na osnovi statusa "turista" ali "rezi- denta". S tem se vneto ukvarjajo izvedenci zlasti s fiskalnega po- dročja in vsa zadeva je najbrž tudi pod drobnogledom tako davka- rije kot tudi računskega sodišča. V prihodnjih dneh bom preveril, ali ni k tej zmedu prispeval tudi

Foto dpd

deželni zakon, ki ga je pred leti izoblikovala desnosredinska večina. Če bi bile potrebne korek- ture, bomo takoj ukrepali. Če občina ne bo unovčila pristojbin, ki so vezana na druga (zraven še luksuzna) stanovanja, potem je pod vprašanjem tudi prihodnje ravnovesje občinskega pro- računa. Ko bi se Portopiccio spremenil v čisto navadno nasel- je, pa bi se pojavilo tudi nema- jhno vprašanje o zagotavljanju vseh javnih storitev, do katerih imajo pravico stalno bivajoči občani. S tem zadnjim vprašan- jem pa si, vsaj za zdaj, ne bomo belili glave, saj je 'čebelnjak' še vedno prazen. In, kot že poveda- no, osebno res dvomim, da se bo tam trlo več stalno naseljenih družin.

Sporočilo vašega besedila je v tem, da je odločitev glede za- dede Sesijskega zaliva padla pred veliko leti. Danes je treba gledati v prihodnje: potrebno je namreč unovčiti na občins- kem ozemlju prisotnost tisoč novih ljudi. Kako naj se po vašem mnenju področje de- vinsko-nabrežinske občine od- zove na ta izziv?

Tako, da že takoj pohitimo in po- skrbimo, da se novi gostje čim prej spremenijo v navdušene in potrošniško naravnane obisko- valce naših gostinskih obratov in v odjemalce v naših trgovinah in obrtniških delavnicah. Stano- vanja naj bi se postopno polnila in do prihodnje pomladi naj bi turistično naselje polno zažive- lo. Nepojmljivo je, da se bodo gostje, rezidenti ali ne, dneve in tedne in mesece zapirali v vsa stano- vanja, pa naj bodo še tako udob- na, luksuzna in s prekrasnim po- gledom na morje. Zvabiti jih mo- ramo v zaledje, kjer so naše vasi in naše gospodarske dejavnosti. Zaljubiti se morajo v kleti naših vinarjev, v obrtniške izdelke, spoznati morajo naše gostilne, kmečke turizme in osmice, zra- ven še kulturno-zgodovinske značilnosti, unikatno okolje itd. Prvi jim moramo ponujati zani- mive turistične pakete za obiske v Slovenijo. Skratka: počenjati

moramo to, kar kjerkoli naredijo z nami, ko smo na počitnicah. Mislim, da ni nemogoče. In morda ni še prepozno.

V istem tiskovnem sporočilu pišete, da "različna tolmačenja pojma 'usklajenega in uskla- dljivega' razvoja (Sesijskega zaliva, op. ur.), sprejemljivega ali nesprejemljivega gradbene- ga posega so naposled privedla do bolečega razkola znotraj le- vosredinskega tabora, ki je pred skoraj petnajstimi leti omogočil zmago prve izrazito desno (de- snosredinsko) usmerje- ne občinske uprave z županom Giorgiom Re- zom". Na razvoj dogod- kov – zlasti glede na na- daljnja pogajanja med krajevnimi upravnimi dejavniki in davkarji – je potrebno še čakati. Ali se vam vsekakor na podlagi vašega zgodo- vinskega spomina zdi mogoče, da bo Sesijski zaliv tudi v prihod- nje ostal eksploziven element v krajevnih po- litičnih dinamikah, zla- sti v levi sredini?

Ne. Upam, da se je nje- gova 'eksplozivnost' s tega vidika izčrpala. Možno so morda še po- samezne iskricke, ko bo- mo verjetno še kdaj pa kdaj drug drugega opo- zarjali, kdo je kdaj bil za, kdo pa kdaj proti. Veste pa, kaj tvegamo? Da se kdo začne spraševati, seve- da a posteriori, ali ne bi bil morda ugodnejši načrt Renza Piana. Gre namreč za arhitekta, ki je priznan in hvaljen povsod v svetu. Pri nas pa so ga raztrgali. Nekega dne si bom vzel čas, da njegov načrt po- novno in čustveno neobremen- jeno podrobno pregledam. Glede domače leve sredine pa srčno upam, da bo svoje najboljšie moči usmerjala v načrtovanje prihod- nosti, ne pa v brisanje ali popra- vljanje preteklosti ...

Kaj se lahko slovenska narod- na skupnost v Italiji nauči od primera 'Sesijski zaliv'?

Da moramo biti budni in pozor- ni ob pravem času. Kitajski pre- govor pravi, da ura izgubljena ne vrne se nobena. Zato poskrbimo,

da smo – vsi skupaj – budni ob pravi uri. Zaščito zgodovinsko- kulturnih interesov moramo zahtevati in uveljaviti v fazi urba- nističnega načrtovanja, ne pa ka- sneje. Podobno velja tudi na dru- gih političnih področjih. Doseči moramo, da je pravica do vsaj minimalne samostojne in suve- rene zastopanosti Slovencev v iz- voljenih organih (od rajonskih svetov do parlamenta) zapisana že v zakonih, ne pa, da jo pre- našamo na dobro voljo te ali one prijateljske stranke – se pravi 'en- krat' kasneje. Ko je šlo za ukini- tev Pokrajine, sem v deželni svet ostal sam na obrambni po- ziciji in nočem, da se isto ponovi v prihodnjih mesecih, ko bomo razpravljali in odločali o prihod- nosti in suverenosti naših Občin. Podobno razmišljanje naj velja, ko govorimo o slovenskem šol- stvu in na splošno o vzgojno-izo- braževalni mreži, pa tudi o zaščiti in uveljavitvi starodavne jusar- sko-srenjske imovine, se pravi naših korenin v zemlji.

Načrt o uplinjevalniku podjet- ja Gas Natural v Tržaškem za- livu je končno utonil: pojavlja pa se želja, da bi neki manjši tovrstni objekt zgradili na ob- močju izliva Timave. Koliko možnosti je, da se bo ta načrt udejanjil?

Nimam prerokstva odgovora. Tu- di v tem primeru moramo pre- dlog tržiškega podjetja temeljito analizirati in razumeti, kako la- hko vpliva na širše območje, kate- re so njegove gospodarsko-razvoj- ne prednosti in katere so šibkosti, se pravi kvarne posledice na okolje, nevarnost itd. Čustven pristop ni na mestu, saj nas lahko prehitro zavede. Šibke točke načrta moramo jasno obelodani- ti in preveriti, ali so možni po- pravki oz. izboljšave, ki bi bile za nas sprejemljive. Nato moramo sklepati in okoli teh sklepov se moramo zediniti. Drugače bomo neuspešni tako v primeru na- sprotnega načrta kot tudi v pri- meru, da bi šli na pot pogajanja za protivrednosti. Podjetniku pa mora biti od vsega začetka jasno, da mora spoštovati narodno-jezi- kovne in kulturne značilnosti te- ga območja, ki ga Slovenci nase- ljujemo vsaj poldrugo tisočletje.

IG

Obvestila

Vaška skupnost Lajnarji – Piščanci in rojanska župnija vabita k slovesni sveti maši na prostem ob 60-letnici Marijine kapelice pri Lajnarjih, ki bo v soboto, 6. septembra, ob 17.00. Bogoslužje bosta darovala rojanski dušni pastir Franc Vončina in nekdanji tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Na ogled bo spominska fotografska razstava.

Darovi

Za cerkev na Pesku v spomin na pokojno Vesno Fonda darujeta Lea in Marija 50 evrov.
V spomin na starše darujeta Drago in Sonja Ukmar 30 evrov za Društvo Rojanski Marijin dom.

Ob 8. obletnici smrti dr. Marka Udoviča daruje žena Marija 100 evrov za Rojanski cerkveni pevski zbor.

Za rojansko glasilo Med nami daruje Marija Zanevra 20 evrov.
Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Marija Mušič 20, N. N. 20, Peter Lešnik 10 evrov; za riž otrokom patra Pedra Opeke – Madagaskar: Vincencijeva konferenca – Barkovlje 100 evrov.

Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE
IBAN: IT22 L089 2802 2010
2000 0086 948
Codice BIC: CCTSIT2TXXX
Misijonski krožek Rojan
ul. Cordaroli 29
34135 Trst

Naša draga MIRA BOLE

je 31. avgusta praznovala svoj 90. rojstni dan. Svoji dolgoletni odborniki in vestni blagajničarki se zahvaljujemo za neutrudno sodelovanje in želimo, da ji Bog ob svojem blagoslovu podari še zdravja, dobrega počutja in vedrine

VSI OD VINCENCIJEVE KONFERENCE

Foto D&M

SNG Nova Gorica / Jesenski vpis abonmajev

Skorajšnji začetek nove sezone "o ljubezni"

Prav kmalu se bodo po poletnem premoru spet odprla vrata naših dvoran in seveda tudi bližnjih in bolj oddaljenih gledaliških hramov. V Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica, ki ga od sredine avgusta po odstopu direktorja Jožka Čuka - zaradi "neutemeljenih in nekorektnih pritiskov s strani sveta zavoda", kot je sam dejal - vodi kot vrhila dolžnosti direktorja Neda Bric Rusjan (1967), igralka, dolgoletna članica Slovenskega mladinskega gledališča, režiserka in pisateljica, po rodu iz Goriške, se bodo odrske luči prižgale že v petek, 12. septembra 2014, ko bo na malem odru ob 18. uri premiera pravljirnega muzikala

še drugi dogodki. Kljub krizi, ki je močno zaorala tudi v proračunska sredstva za novogoriško gledališče, so se v tem gledališkem hramu s prizadevnostjo vodje Martino Mrhar na čelu potrudili, da bo nova gledališka sezona čim bolj kakovostna in privlačna, namenjena pa je ljubezni in vsem njenim odtenkom. Zaznamovale jo bodo namreč zgodbe pogubne ali odrešujoče moči ljubezni. Med predstavami bosta kar dve slovenski praznični novih dramatskih besedil, in sicer *Saksofonist, ki ima ljubico* v Frankfurtu, pripoveduje zgodbo o medvedih pandah romunskega pisca Mateia Visnieca in duhovita kratka pri-

radi svojega neizsanjanega hrepenenja tragično konča svojo usodo po deželjske žene, matere in ljubice, bo zrezirala Yulia Roschina, prvič gostja v SNG Nova Gorica. Poleg premiernih uprizoritev bo SNG Nova Gorica na domačem odru in gostovanjih prisotno še s predstavami iz prejšnjih sezon. Svojim gledalcem bo ponudilo tudi gostovanje drugih gledališč: v goste bodo tako prišli Prešernovo gledališče Kranj z delom Johna Patricka Shanleyja *Dvom* (režiser Alen Jelen), Mestno gledališče ljubljansko z *Othello* Williama Shakespeara (režiser Jernej Lorenci), Slovensko ljudsko gledališče Celje z dramo *Naše mesto* Thorntona Wilderja (režiser Matjaž Zupančič) in s farso Neila Simona *Govorice* (režiser Jaka Andrej Vojevec), SNG Drama

abonmajih Goriškega vrtiljaka, in sicer Veliki polček in Mali polček; vsak od njiju bo ponudil sedem predstav. Nadaljevale se bodo tudi Gledališke igralnice, ki jih je do letošnje sezone uspešno vodila igralka Nevenka Vrančič, v tej pa jih bo Medea Novak s sodelavci. V okviru gledališča bo še naprej ustvarjal Amaterski mladinski oder, ki ga je štiri desetletja z veliko vneto vodil Emil Aberšek. Ob njegovem letošnjem upokojitvi bosta AMO vodili dramaturginja Tereza Gregorič in igralka Adrijana Boškova Batič.

Abonenti SNG Nova Gorica lahko zbirajo med različnimi abonmaji: abonma Četrtek (8 predstav), Redni abonma (abonma Sreda, Četrtek - ta vključuje tudi pogovore z ustvarjalci predstav v sklopu kluba Ambasadorji gledališča - Petek, Sobota), Abonma Veliki oder (7 predstav), Abonma Mali oder (6 predstav), abonma Nedelja popoldan (4 predstave) abonma Konto (predstave po lastni izbiri). Jesenski vpis abonmajev poteka od 1. septembra do 3. oktobra. Dijaki in študenti lahko vpišejo

abonma od 1. septembra do 20. oktobra 2014. Blagajna SNG Nova Gorica (Trg E. Kardelja 5) je v času vpisa abonmajev odprta vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, ob sobotah od 10.00 do 13.00 ter uro pred začetkom predstav. Dodatne informacije o vpisu dobite na telefonskih številkah (predklicna številka iz Italije 003865) 05 0335 22 47 (blagajna) in 05335 22 51 (informacije) ali po elektronski pošti blagajna.sng@siol.net in info@sng-ng.si.

Iva Koršič

Čarovnik iz Oza. Popularno delo za otroke, ki pa zna prepričljivo nagovarjati tudi odrasle, je napisal l. 1900 Lyman Frank Baum, za novogoriško uprizoritev ga je priredil Miha Golob, ki je tudi režiser predstave. Songe bo pripeval Jani Kovačič, glasbo pa Boštjan Gombač. Glavno vlogo, lik sirote Doroteje, ki jo tornado odnese iz puščobnega Kansasa v čudovito deželo Oz, so zaupali mladi študentki Anuši Kodelja, ki je ljubezen do gledališkega ustvarjanja odkrivala v Amaterskem mladinskem odru in v Gledališču na vrhvi ob mladim odrskim navdušencem predanem režiserju Emilu Aberšku in se že po bližje soočila z ustvarjanjem s poklicnimi igralci npr. v Shakespearevi tragediji Timon Atenski pod režijsko taktirko Janjeza Pipana. Letošnjo sezono za "odrasle" pa bo uvedla predstava *Nora Gregor - Skriti kontinent spomina*. O trpki usodi igralka Nore Gregor, ki se je rodila v Gorici, bo spregovorila dobro poznana, prej omenjena Neda Rusjan Bric, ki je osvojila gledalce že s "primorsko trilogijo" *Trieste - Alessandria Embarked* (Štorija od lešandrink), *Eda - zgodba bratov Rusjan in Kdor sam do večera potuje skozi svet* (Simon Gregorčič). Predstava o igralki Nori Gregor bo nastala v mednarodni koprodukciji (SNG Nova Gorica, Slovensko mladinsko gledališče, Schauspielhaus Graz, tržaško gledališče Il Rossetti, Stalno gledališče Furlanije Julijske krajine). V zgodbi se bo prepletalo razmišljanje o položaju ženske v družbi, o poslanstvu umetnice, matere in žene, pa tudi o odnosih med tremi sosedmi, ki so se spopadli v krvavi prvi svetovni vojni - predstava nastaja namreč ravno v letu, ko se spominjamo teh tragičnih dogodkov. Uprizoritev, katere premiera bo 25. septembra na velikem odru, bodo spremljali

poved *Neumnost* argentinskega avtorja Rafaela Spregelburda. Prvo predstavo, lirčno komedijo, ki bo v decembru na malem odru, bo režiral Marko Sosič, ki se tako po dolgih letih vrača v novogoriško gledališče - v njem je bil namreč nekaj let umetniški vodja. Filozofska komedija *Neumnost*, ki je postavljena v brezoblični motel v Las Vegasu, bo zaživela v maju 2015 na velikem odru v režiji Ivane Djilas. V njej bo pet igralcev odigralo triindvajset vlog v petih različnih zgodbah. Jan Cvitkovič (1966) bo predstavil avtorski projekt *Otroci Adama in Eve*, "laboratorij življenja: laboratorij rojstva, življenja in smrti, kjer je vse fizično, fizikalno, pa vendar vse popolnoma metafizično". S tem se bo filmski scenarist, režiser, igralec in pesnik prvič predstavil gledališki publiki. Projekt se navdihuje pri Cvitkovičevi pesniški zbirki *Lačna žival* in filmu *Sto psov*. Zelo znana Molierova satirična komedija *Tartuffe* (1664) se bo v novem, svežem prevodu Primoža Viteza zaiskrila na velikem odru marca 2015 v režiji Vita Tauferja, ki je prav na novogoriškem odru uspešno zreziral marsikatero z absurdom obžarjeno delo. Manj znano pravljirnico satiro *Zmaj* (1944) ruskega dramatika Jevgenija Švarca bo režiral Dino Mustafić, premiera bo na velikem odru novembra. Na malem odru bo v aprilu 2015 premiera drame *Gospa Bovary*, ki jo je po motivih Gustava Flauberta napisal Nebojša Tasić. Igro o Emmi, "ki za-

Maribor s satirično komedijo *Revizor* Nikolaja V. Gogolja (režiser Diego de Brea), PG Kranj z dramo z živo ljudsko glasbo *Mrtvec pride po ljubico* Svetlane Makarovič (režiser Jernej Lorenci), Slovensko stalno gledališče z delom *Moderne no drame* Yukio Mishima (režiser Mateja Kolečnik), Mestno gledališče Ptuj s komedijo *Najstarejša obrt* Paula Vogla (režiser Peter Srpič). Letošnja novost v SNG Nova Gorica je program *Mej-ni*; v njem bodo imeli v gosteh predstave, ki presega jezikovne ali žanrske meje. Novi Gorici in Gorici želi gledališče ponuditi "izbrane predstave sodobnega plesnega in opernega gledališča, glasbene dogodke ter nadaljevati z izmenjavami predstav s tujimi gledališči". V ta sklop spadajo dramska predstava Marka Sosiča in Carla Tolazija *'14 - '18. Trst mesto v vojni / '14 - '15 Triste, una città' in guerra* (režiser Igor Pison - SSG Trst gledališče Rossetti v sodelovanju s Casa del lavoratore Teatrale)), opera *The turn of the screw / Obrat vijaka* (dirigenta Nada Matosevič Oreškovič / Aleksandar Kojić (režiser Ozren Prohić), gostovanje HNK Pl. Zajca Rijeka in HNK Sibenik, plesna predstava Michala Rynie in Nastje Bremec *Imenoval sem ga kravata*, premiera koprodukcije SNG Nova Gorica in M&N Dance Company, opera Gian Carlo Menotti *Zmikanje in stara devica* (dirigent Simon Dvoršak, režiserka Yulia Roschina), gostovanje Slovenskega komornega glasbenega gledališča in Festivala Celje, koncert Bossa de novo, gostovanje glasbene skupine Bossa de novo, plesna predstava Michala Rynie in Nastje Bremec *Soba z razgledom*, gostovanje M&N dance Company in Zavoda MN produkcija. Tudi v letošnji sezoni bo SNG Nova Gorica ponudilo otrokom pešter program otroških predstav v

S 7. strani Začelo se je vpisovanje abonmajev za novo sezono

Od sobote, 27. septembra, pa bodo na prodaj abonmaji, ki so si jih zamislili za letošnjo sezono, in sicer Event Comic (dve predstavi, čas za nakup abonmaja je do 23.10.), Event Musical (dve predstavi, do 28. 11.), Event International (dve predstavi, do 13.2.2015), 3 Stelle Classico (do 19.11.), 3 Stelle Contemporaneo (do 7.1.2015), Universitari (do 12.11.). Od 27. septembra dalje bo možen tudi nakup vstopnic za prvo letošnjo gledališko ponudbo, ki bo v četrtek, 23. oktobra, ob 20.45 uvedla novo goriško sezono, to bo predstava *50 sfumature di...Pintus*, ki jo bo z raznimi skeči, imitacijami znanih oseb predstavil tržaški komik Angelo Pintus.

Po tem humornem uvodu se bodo zvrstili predstave in glasbeni ter plesni večeri: *Chiedo scusa al signor Gaber* z Enzom Iacchettijem (12.11.), Shakespearev *Beneški trgovec* z večkrat nagrajenim igralcem Silvijem Orlandom (19. 11.), Popular Shakespeare Kompanij, musical *Tutti insieme appassionatamente* (28. 11., gledališče Sistina Rim), *Vienna chiama Gorizia - Gran gala dell'opera* (6. 12.), Tres z Anno Galieno, Marino Massironi in Amando Sandrelli (10. 12.), glasbeni večer z zborom The Soul Children of Chicago (20. 12.), slavni balet Čajkovskega *Labodje jezero* (v začetku januarja 2015), *La scena* (7. 1. 2015), *Forbici & Follia* (a. Artisti Associati, 15. 1. 2015), *Bal-*

lata di uomini e cani z Marcom Paolinijem (26. 1. 2015), znani musical *Aggiungi un posto a tavola* (1. 2. 2015, avtorja Garinei in Giovannini), *Il mondo non mi deve nulla* s Pamela Villorosi in Claudiom Casadiom (6. 2. 2015), balet *Havana Song and Dance* (13. 2. 2015, Ballet Nueva Cuba), pevski večer z Natalio Gutman (19. 2. 2015), Molierov *Don Juan* (3.3. 2015), plesna skupina Parsons Dance Company pod vodstvom koreografa Davida Parsonsa (12. 3. 2015), Feydeaujev *Krojač za dame* z Emilijem Solfrizzijem (30. 3. 2015), večer madžarskih plesov s plesnim ansamblom Hungarian State Folk Ensemble (11. 4. 2015). Ob koncu sezone, 22. aprila 2015, pa bo na sporedu predstava *Othello*, v kateri eklektični Oblivion z ironijo in grotesko "rušijo" slavno Shakespeareovo in Verdijevo delo.

IK

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (63)

Mariza Perat

Brezje na Gorenjskem

Po prvi svetovni vojni so na Brezje vsako leto poromali slovenski vojaki, ki so se srečno vrnili iz vojne. Veliko zmagoslavje je milostna podoba Marije Pomagaj z Brezjij doživela leta 1935. Tega leta je namreč od 28. junija do 1. julija v Ljubljani potekal evharistični kongres za Jugoslavijo. Takratni ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je brezjansko Marijo proglasil za zaščitnico kongresa. Milostno podobo so v nadvse slavnostnem prevozu in med nepopisnim navdušenjem ljudstva prepeljali v Ljubljano, da bi tam bila navzoča kot pokroviteljica in zaščitnica kongresa. P. Hajnšek o tem med drugim piše: "Marijina pot z Brezjij v Ljubljano in zopet nazaj je bila nekaj tako slovesnega, tako toplega, nenarejenega, da nihče, ki je videl prizore na tej zmagoviti poti, ne bo pozabil tega in se mu nikdar ne bo omajala vera ne le v Marijo, ampak tudi v naš narod. S kolikim ognjem in s koliko ljubeznijo je naše ljudstvo povsod sprejemalo milostno podobo, to se da samo videti, samo čutiti more človek, napisati tega ne more. Ni bil to praznik Gorenjske, to je bil praznik vse naše zemlje in vsega našega ljudstva". Vendar so tudi za Marijino božjo pot na Brezjah kmalu nastopili hudi časi. Septembra leta 1939 se je začela druga svetovna vojna. Prve dni leta 1941 so Gorenjsko zasedli Nemci in varuhi brezjanske božje poti, franciskani, so morali oditi. Kot oskrbnik samostana je tu ostal samo brat

Jozafat Finžgar, najmlajši v redovni skupnosti in brezjanski domačin (naj tu omenim, da je njegova mati Marija Finžgar 15. avgusta 1907 po Marijini priporočili bila na Brezjah čudežno ozdravljena). Cerkev so uradno zaklenili. Zdelo se je, da jo bodo spremenili v dvorano, vendar se to ni zgodilo.

Brata Jozafata je zelo skrbelo, kaj bo z Marijino podobo. Tedaj mu je provincial poslal sporočilo, naj milostno podobo skuša prinesiti v Ljubljano, na njeno mesto pa naj postavi kopijo. Brat Jozafat je naročil z velikim pogumom in tudi velikim tveganjem izpolnil. Podobo je spravil v lesen zaboj in se kot mizarski pomočnik z njim odpravil z vlakom v Ljubljano. Tu je podoba ostala dva dni v franciškanskem samostanu, nato so jo odpeljali na Trsat, kjer je ostala dve leti, prav tako v franciškanskem samostanu. Milostna podoba brezjanske Marije se je vrnila v Ljubljano 19. maja 1943. Čez deset dni, 29. maja, je bila spokorna in spravna procesija, v kateri je 25.000 vernikov z milostno podobo poromalo na Rakovnik. Procesijo je vodil ljubljanski škof Gregorij Rožman. Po slovesnosti so podobo Marije Pomagaj prenesli v ljubljansko stolnico sv. Nikolaja, kjer so jo postavili na oltar sv.

Marijina podoba potuje na evharistični kongres v Ljubljano

Oltar sv. Družine v ljubljanski stolnici

Podobica okronane Marije Pomagaj

Ljubljanski škof Gregorij Rožman

Dizme. Naslednji dan se je pred podobo celotna ljubljanska škofija slovesno posvetila Brezjanski Mariji. V času, ko je milostna podoba Marije Pomagaj bila v ljubljanski stolnici, so ljudje kar naprej prihajali k njej ter jo v hudih vojnih časih prosili varstva in pomoči. Takrat so se tu, pa tudi pri nas na Primorskem in v zdomstvu, dvigale prošnje h Kraljici miru.

/ dalje

Teolog in publicist dr. Ivan Štuhec dvomi o tem, da imajo volivci vedno prav

Novi premier Miro Cerar sestavlja vlado politične levice

V Sloveniji so politične stranke enotne zgolj v želji in pričakovanju, da bo novi premier Miro Cerar, predsednik stranke, ki je z veliko večino zmagala na nedavnih predčasnih parlamentarnih volitvah, čim prej sestavil novo vlado. Tudi javno mnenje je nestrpno, že nezadovoljno, v pričakovanju, da bo v državi oblikovana sposobna in uspešna izvršna oblast, ki bi se končno začela spopadati z nakopičenimi težavami in vsesplošno krizo v družbi in državi. Miru Cerarju nemara ne gre oporekati dobrih namer in hotenj, saj že ves čas od vstopa v aktivno politiko poudarja, da bo stremel k uveljavljanju morale, etike in tradicionalnih slovenskih vrednot v državo in življenje, toda doslej kaj več od tega zagotavljanja in načelnega opredeljevanja ni storil. Celotno, v vodstvu stranke je obdržal nekaj najožjih sodelavcev, ki naj bi bili kompromitirani zaradi domnevnih spornih dejanj v preteklosti, zdaj pa naj bi jih Miro Cerar imenoval celo na ministrske položaje. Premier bo ministre, vseh bo petnajst, ali nemara celo več, iz stranke Mira Cerarja, Desusa in stranke Socialnih demo-

kratov, predstavil v teh dneh, s čimer bo vlada postala operativna, torej bo lahko pričela delovati. Sodeč po ideoloških izhodiščih in programih strank v koaliciji ter upoštevanje politično opredeljenosti posameznih ministrov, v delu politike zatrjujejo, da bo nova vlada celo socialistično naravnana. Po prepričanju

posovke, žalitve in zlobna opredeljevanja posameznikov, najpogostejše tistih iz sedanjih opozicij, pri čemer prednjačijo žalitve na račun Janeza Janše. Puščice zlobnežev so včasih uperjene tudi zoper znane politične osebnosti iz prejšnjih časov oziroma iz nekdanje države. Menimo, da je dobršen del naših ljudi z za-

nimanjem prisluhnil nagovoru kardinala dr. Franca Rodeta, ki ga je imel na blejskem otoku na praznik Marijinega vnebovzeta. Tam je tudi dejal: "S kakšnimi prošnjami prihajamo pred Marijin oltar? Da bi se v Sloveniji končno nekaj premaknilo, ker je skrajni čas, da bi se naša domovina osvobodila posledic totalitarne preteklosti, zacementirane stare rane in stopila v Evropo. Da bi postala dežela, kjer se spoštuje človekovo dostojanstvo kot bistvena dediščina krščanstva, da bi bili prostor prave demokracije, kjer za vse brez izjeme veljajo etične in pravne norme. Da bi v sebi in okrog sebe premagovali sovraštvo in bi se končno nehala tragična razdeljenost slovenskega naroda".

Miro Cerar

drugih pa Miro Cerar snuje nekakšno kopijo prejšnje vlade Alenke Bratušek, torej izvršilno oblast leve politične opcije oziroma izbire. Sicer pa v Sloveniji skoraj ni več prostora za dialog na primerni kulturni in civilizacijski stopnji. Na spleth prevladujejo

dostojanstvo kot bistvena dediščina krščanstva, da bi bili prostor prave demokracije, kjer za vse brez izjeme veljajo etične in pravne norme. Da bi v sebi in okrog sebe premagovali sovraštvo in bi se končno nehala tragična razdeljenost slovenskega naroda".

In kaj se je zgodilo? Na plemenite in humane misli in želje našega kardinala se je z zasramovanjem njegovih prizadevanj in vloge odzval profesor na znani fakulteti ljubljanske univerze, sicer kolumnist znanega slovenskega tednika.

V Slovenskem času, časniku za družbo in kulturo, ki je priloga tednika Družina, je Mitja Štular zapisal, "da se je zaradi sedanjih razmer v Sloveniji med ljudi razlezel strah, ki nas sili v dve vrsti ukrepanja ali obnašanja: ali emigracijo v tujino z upanjem, da so tam stvari bolj normalne, ali pa emigracijo v notranji svet svojih najbližjih, kjer se ukvarjamo zgolj sami s sabo in se hkrati delamo, da nas dogajanje v družbi ne zanima in da nas se sploh ne tiče. V obeh primerih smo storili natančno tisto, kar oni, ki si oblasti ne zaslužijo, a jo zasedajo, od nas pričakujejo. Tihe, marljive, neproblematične davkoplačevalce, ki polnijo državno blagajno, potrpežljivo prenašajo razne neumnosti in prepuščajo oblast drugim". Znani teolog in publicist dr. Ivan Štuhec iz Maribora, ki je zelo dejaven v slovenski civilni družbi, je šel še dlje in je na protestnem shodu pred poslopjem vrhovnega sodišča v Ljubljani polemiziral z znano tezo, da imajo volivci vedno prav pri svojem odločanju. "Stavek, da imajo volivci vedno prav, ni resničen, ker se lahko motijo. Včasih na žalost to spregledajo prepozno. Ali so volivci imeli prav, ko so v Italiji spravili na oblast Mussolinija in v Nemčiji Hitlerja? Ne, niso imeli prav, in še marsikje ne, tudi v Sloveniji se volivci motijo".

Pomenljiva in še bolj aktualna je bila izmenjava mnenj o izhodiščih in vzrokih krize v Sloveniji, ki sta si jih na izrednem zasedanju parlamenta ob umestitvi novega premierja podala Miro Cerar in Ja-

nez Janša. Predsednik vlade je dejal, da je naš ključni problem nedozorelost ljudi. Po mnenju Janeza Janše, ki pa ga javna občila, kot tudi večine drugih delov njegovega izvajanja v državnem zboru javnosti niso posredovala, pa je omenjena diagnoza zelo površna. Če bi bilo stanje, v katerem smo, zgolj posledica neke nezrelosti, potem bi se usledili in počakali, da odrastemo, in vse bi bilo boljše. Po prepričanju Janeza Janše je največje breme in problem Slovenije ideološka in politična razdeljenost ljudi. Pol jih še za silo verjame v parlamentarno demokracijo in ta polovica državljanov je šla na volitve. Druga polovica prebivalstva pa je obupala in ne verjame več v to, da lahko s svojim glasom kaj spremeni. Sicer pa je Janez Janša, ki so ga na zasedanju parlamenta pripeljali iz zapora, kjer prestaja kazen v zadevi Patria, novemu premierju očital, da parlamentu ni predstavil nobenega programa o delovanju prihodnje vlade, nobenih rokov in nobene številke.

Tudi življenje v Sloveniji postopno prehaja v jesen, za zdaj, hvala Bogu, zvečine še pod videzom normalnosti. V ponedeljek, 1. septembra, se je začelo novo šolsko leto v otroških vrtcih in v osnovnih ter srednjih šolah. Revnim staršem so pri nabavi učnih pripomočkov in drugega potrebnega za šolo veliko pomagali in prispevali organizaciji Karitas in Rdeči križ, razne ustanove in organizacije in tudi posamezniki. Na prvi šolski dan je bilo posebej slovesno v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu pri Ljubljani, kjer so odprli nove prostore Osnovne šole Alojzija Šuštarja in Vrtca Dobrega pastirja. Denar za naložbo je prispevala ljubljanska nadškofija, gre pa pa za eno njenih največjih investicij v zadnjem desetletju.

Martjan Drobež

Prvi spodbudni ekonomski preobrati za Slovenijo Sloni v trgovini s porcelanom

Slovenija je, vsaj tako kažejo zadnji objavljeni podatki, le vstala od mrtvih, pa čeprav še vedno opotekajoče. To je razveseljiva novica. Drugo četrtletje je postreglo s presenetljivo visoko rastjo, ki je nihče ni pričakoval. A da ne bomo pri vsem tem preveč optimisti, vas zanima še slaba novica? Za te pozitivne novice ni zasluzna politika. Zakaj je to slaba novica? Če bi bila za pozitivne gospodarske premike odgovorna politika, bi pomenilo, da ima Slovenija pred seboj neko vizijo in učinkovito strategijo. Ampak ne, (žal) politika pri tem nima nič.

Politika kreganja

Prva novica slovenskega političnega vsakdana je še vedno kreganje in nesporazumi okoli kandidatke za mesto slovenske komisarke v Bruslju. Juncker se je očitno odločil za Bratuškovo, čeprav je to odločitev težko razumeti. Težko jo je razumeti, ker Bratuškova Sloveniji ni prinesla kake posebne dodane vrednosti. In tukaj smo spet pri prvem vprašanju: po čem sklepamo, da zdajšnja gospodarska rast ni odvisna od politike? Poskušajmo pojasniti. Prvič, vlada Alenke Bratušek ni zasluzna za rast. Pojasnilo je tukaj dokaj preprosto. Ko se je februarja in marca lani oblikovala koalicija pod vodstvom nekdanje premierke, so bila njena stališča v gospodarski politiki dokaj jasna: manj varčevalne politike in več državnega interventizma, dvig davčin, skepsa glede privatizacije državnih podjetij, bolj ali manj jasno izrečeno nasprotovanje zlatemu fiskalnemu pravilu in geslo "ne potrebujemo denarja, potrebujemo samo čas", ki naj bi odgnalo zasovraženo Trojko. Kaj se je dejansko zgodilo? Ob prvem obisku

v Bruslju so evropski funkcionarji Bratuškovi jasno povedali: "Ne hecajte se z nami". Posledica tega: vlada je v nekaj tednih za 180 stopinj spremenila stališča. Pod budnim očesom Evrope je v ustavo zapisala zlato fiskalno pravilo, začela je postopek privatizacije 15 državnih podjetij, tuje agencije so preračunale katastrofalne račune slovenskih bank, država je očistila banke nato dokapitalizirala s 3 milijardami evrov. In ja, kaj je bilo z geslom "ne potrebujemo denarja, potrebujemo samo čas"? Bratuškovi se je sicer res uspelo izogniti Trojki, a njeno geslo je po 18 mesecih vseeno izvenilo kot sarkastična potegavščina: njena vlada je samo v letu 2013 zadolžila Slovenijo za 5 milijard evrov, skupaj v svojem približno 18-mesečnem mandatu

še ničesar reči. Vseeno pa bi bilo dobro, ko bi pri SMC in ostalih koalicijskih strankah že resno mislili, kako ukrepati na gospodarskem področju: teme, ki so doslej izstopale, pa so bile imenovanje kandidata za evropskega komisarja in drame okoli sporne preteklosti dveh vidnih članov SMC: Erik Kopač in Aleksandar Kešeljević sta bila v preteklosti nadzornika v eni od družb, ki je izčrpavala šempetrsko Iskro Avtoelektriko.

Nasmeh na ustih... a z racionalnimi pomisleki

Od kod torej pozitivni kazalci? Hvala Bogu je gospodarstvo v določeni meri neodvisno od politike. Slovenija je v prvem semestru (januar – junij) 2014 zabeležila 2,5 odstotno rast. V drugem četrtletju (april–junij 2014) je bila rast celo 2,9 odstotna. To je bil tudi najboljši dosežek v Evropi. Sloveniji se to ni zgodilo že več let. Čestitke in veselje so na mestu, podatke pa je potrebno analizirati. Kateri je ti-

Alenka Bratušek

si sektor, ki najbolj prispeva k rasti? Ugibati odgovor na to vprašanje res ni težko. Slovenija je izvozna država, tako da tudi tokrat levji delež zasluge gre na izvoznike. Ta sektor gospodarstva je, če se za trenutek vrnemo na "zasluge politike", povsem neodvisen od vladnih odločitev. Odločilna dejavnika sta tukaj podjetniški duh firm in razmere na tujih trgih. Rast Nemčije in Avstrije, dveh od

treh pomembnejših trgov, kamor izvažajo Slovenija, je prvi razlog za rast slovenskega izvoza. Ta se je v drugem četrtletju letos glede na isto obdobje lani povečal za 5,2 odstotka. Hkrati je ob tem za Slovenijo tudi zelo skrben zbirajoč podatek, ki je ravno v prejšnjih tednih prišel iz Nemčije: nemško gospodarstvo se je v drugem četrtletju skrčilo za 0,2 odstotka, kar najbrž napoveduje, da bo Berlin v naslednjih mesecih nekoliko skrčil uvoz. In to bi Slovenija lahko občutila.

Zadnji podatki prinašajo sicer še eno razveseljivo novico. Že tretje četrtletje zapored je bilo mogoče zabeležiti rast domače porabe: to pomeni, da se ne premika samo gospodarstvo, ki ga Slovenci proizvedejo s prodajo v tujino, ampak da se je zagnal tudi notranji tok gospodarstva: ljudje (in podjetja) so začeli trošiti več, kar ustvarja večji denarni tok. To pa prinaša korist vsem gospodarskim sektorjem. Tudi ta podatek pa moramo gledati z zadostno mero racionalnosti: po Evropi (in v Sloveniji) je na pohodu val deflacije – nižanja cen. To je sicer na prvi pogled pozitivna novica, ki pa ima škodljive posledice. Padec cen je namreč simptom nevarne "bolezn": padca kupne moči. Če cene padajo, pomeni, da po gospodarskih proizvodih ni dovolj povpraševanja, kar nas v naslednjem koraku privede do ugotovitve, da je kupna moč prebivalstva manjša. Hkrati, če je manj povpraševanja, podjetja imajo manjši promet, kar pomeni, da potrebujejo manj delovne sile. Sledi seveda odpustitve.

No, to so tista vprašanja, na katera bi morala dnevno misliti politika: Slovenija, ki se v teh tednih prvič lahko nekoliko nasmehne ob pogledu na statistične podatke, mora razmisliti, kako obdržati to ravnotežje. In modrost politike in politikov se lahko izkaže prav pri tem vprašanju: jim bo uspelo ravnati se tako, da ne bodo kot sloni v trgovini s porcelanom?

Andrej Černic

Novogoriški Kulturni dom

Napovedujejo pestro glasbeno in likovno sezono

V prihajajoči sezoni 2014/15 bodo v Kulturnem domu Nova Gorica nadaljevali dosedanje in uveljavljene programe na glasbenem in galerijskem področju. Poleg glasbenega abonmaja in bogate zunajabonmajske ponudbe so ponovno pripravili tudi filmske predstave ter številne programe za otroke in mladino na različnih kulturnih področjih.

Goriško in Komenski Kras bodo med 18. in 21. septembrom najprej povezali zvoki stare glasbe s festivalom Dnevi stare glasbe. Na različnih lokacijah v Sloveniji in Italiji pripravljajo pet koncertov, na katerih se bodo letos predstavljali predvsem dueti. Umetniški vodja festivala Bor Zuljan je izbral tako med uveljavljenimi izvajalci kot mladimi talenti, ki že polnijo evropska prizorišča.

Abonmajska sezona tudi letos prinaša osem koncertov priznanih ansamblor in solistov, zanimivi bodo tudi koncerti iz zunajabonmajske ponudbe, ki bo letos predvsem zborovsko obarvana. Za drugačne glasbene navdušence so ponovno pripravili Jesenski glasbeni tris v ritmih jazz, bluesa in črnske duhovne glasbe. Med koncertno ponudbo se uvrščajo dogodki znotraj programa Art sredica, mednarodno srečanje saksofonistov in Glasba z vrtov svetega Frančiška.

Galerijska sezona prinaša osem raznovrstnih razstav, v Mestni galeriji Nova Gorica pa bo ob koncu leta ponovno gostoval mednarodni festival medijskih umetnosti Pixelpoint. Le-ta bo letos gostoval tudi na drugi strani Atlantika, saj bodo dela, nastala na lanskem festivalu Pixelpoint, jeseni predstavljena v galeriji univerze v Mainu. Osrednji del letošnje filmske ponudbe predstavljata filmski abonma za starejše obiskovalce ter filmski vrtljak za najmlajšo publiko. Vsakemu izmed njih je namenjenih osemnajst predstav. Že v septembrskih in oktobrskih dneh bo v novogoriški dvorani gostoval cikel dokumentarnega filma, filmskim sladokuscem pa bo v začetku leta 2015 namenjen tudi krajši cikel filmov iz novejši slovenske produkcije.

Tako kot prejšnja leta pripravljajo tudi številne programe za otroke in mladino. Med njimi so tako prireditve v tednu otroka kot tudi otroške likovne delavnice, filmske predstave in koncerti v okviru programa Glasbene mladine Slovenije. Različnih programov in več kot 450 kulturnih dogodkov se je v letu 2013 udeležilo 46.000 obiskovalcev. Predvsem po zaslugi čezmejnega projekta ECHOS so privabili tudi večje število obiskovalcev z italijanske strani Goriške. V Kulturnem domu Nova Gorica zato upajo, da se bo ta težnja nadaljevala tudi v novi sezoni, je na novinarski konferenci ob koncu avgusta povedala direktorica Pavla Jarc.

ZREČE Zveza cerkvenih pevskih zborov

Dnevniške beležke s poletnega seminarja

Nedelja, 3. avgusta 2014

Vsi udeleženci, skupno se nas je zbralo 98, smo v popoldanskih urah prispeli v Terme Zreče. Rake, Vremčeva in Kos poskrbijo za nameščanje, kar steče z ustaljeno prakso, tako da se tudi za 'slepo potnico' z božjo pomočjo najde soba. Večer prvega dne sklenemo s kratkim usklajevalnim sestankom.

Ponedeljek, 4. avgusta

Jutro pod Roglo je vse sveže, svetlo in zeleno, nebo nekoliko

dlovo glasbo, uporabno Premrlovo *Večni Oče vse dobrote*, Troštovo uglasbitev *Psalm 89*, evharistično *To moje živo je Telo*, ki jo je napisal Tomc, in še Premrlovo *Do Marije*. Nadalje pa še *Gospod, usmili se*, *Svetin Blagoslovljen iz Troštove Četrte maše ter Jagnje božje* iz druge maše istega avtorja. Kar veliko dela za ta teden, a do petka, ko bo konec, bo šlo! Popoldne se večina odloči za kopanje in počitek, nekateri pa se odpravijo na pohod na bližnjo

cerkev sv. Jurija v Slovenskih Konjicah, da lahko prisluhnemo vodički, ki na zanimiv način pripoveduje o zgodovini teh krajev. Sredi naliva se odpravimo na ogled vinorodnih gorik Škavc in vinske kleti Zlati grič, ki je arhitekturno ena najmodernejših, kar smo jih videli na Slovenskem. Pokušnja raznih vzorcev se prepleta s petjem napitnic, da je vzdušje kljub dežju zelo toplo.

Sreda, 6. avgusta

Kot vsako leto je to najbolj kri-

Vaje so intenzivne in učinkovite, oba pevovodja pilita interpretacijo pesmi. Popoldanski izlet nas vodi v Slovensko Bistrico, kjer si ogledamo grad Attemssov z zanimivimi arheološkimi in zgodovinskimi ter etnografskimi in naravoslovnimi zbirkami. V prijaznih prostorih viničarije Lešnik na Brezjah pri Oplotnici pa si okrepimo še duha in telo. Po večerni maši v župnijski cerkvi je na vrsti nastop obiskovalcev letošnjega orgelskega tečaja. Niko Trento, Borut Štoka, Jure Ferletič, Urška Klančič in Rok Dolenc predstavijo lepe skladbe. Bach in neznani baročni skladatelji slovenskih in hrvaških korov se izmenjujejo s preludiji znanih cerkvenih pesmi. Rok pa predstavi tudi svojo Intrado. Kot pove Tavčar ob povezo-

vanju nastopov, je za Zvezo to zanimanje mladih za orgle prav poseben razveseljivo in upanja polno zadoščenje.

Petek, 8. avgusta

Dan je sončen, vendar ne sopoln. Dopoldanske vaje nadgrajujejo delo minulih štirih dni. Veliko je za nami, a zadnji dan terja še posebno zbranost. Po krajšem opoldanskem odmoru sta na vrsti generalki. Vsi občutimo določeno napetost. Pri sveti maši, ki jo daruje naš duhovni spremljevalec, msgr. Franc Vončina, ob njem pa je še domači župnik g. Peter Leskova, pojemo iz klopi pod orglami, ob katerih je suvereni Gregor Klančič. Pod vodstvom Tomaža Tozona zbor dovršeno izvede sakralni program, ki ga je vadal med tednom. Vsi se nato odpravimo v hotelsko dvorano, kjer udeležence seminarja pozdravi župan občine Zreče mag. Boris Podvršnik. Program spremljajo tudi nekateri hoteljski gostje, ki so se zanimali za naše delovanje, in zastopniki

Term Zreče. Program predvideva nastop priložnostnega mladinskega zbora pod vodstvom Renate Vereš, recitacijo Aleksandra Furlana, ki je prebral svoj odlomek in podal pesem v barkovljanskem narečju, nato nastop pianista Roka Dolenca, ki zaigra Poletje svoje štiristavčne skladbe o letnih časih, in spoščen užitek ob poslušanju novega speva seminarjskega epa, ki ga je tudi letos sestavila in podala Lučka Peterlin Susič. Po uradnih zahvalah sodelujočim je večer sklenil združeni zbor, ki je pod vodstvom prof. Aleksandre Pertot navdušil zbrane, da so s ploskanjem dosegli še eno ponovitev.

Sobota, 9. avgusta

Jutro je namenjeno sprehodom in kopanju. Po kosilu počakamo še na avtobus, ki nas pod večer srečno pripelje na Opčine, kjer si ob slovesu voščimo, da bi se podobno lepo imeli tudi prihodnje leto, spet pa se vidimo na Opčinah na Marijanskem shodu.

VJ

oblačno. V večnamenski dvorani pri vhodu se zberejo pevci za prvo vajo. Po uvodnih pozdravih in sporočilih steče seminarjsko delo. Letos je posvetni program zaupan prof. Aleksandri Pertot, ki je izbrala živahno pozdravno *Pesem* Adija Daneva v 7/8 taktu in še priredbi ljudskih *Odpiraj, dekle kambrico* Mateja Kavčiča ter venček *Dober večer* Silvestra Miheliča. Vrabčeva *Pojemo* na besedilo našega Šandrina Furlana pa bo v osvežitven in obogatitven vaj in nastopa. Pertotova uvaja vaje s kratkimi, a intenzivnimi telovadnimi vajami vzhodnjaške šole, ki so koristne za dihanje, pretok energije, koncentracijo in sproščenost, kar nadgradi še z vajami vokalne tehnike. Tudi drugi mentor, prof. Tomaž Tozon, je zboru poznan že od lanskega seminarja in mu z zanimanjem prisluhnemo. Z nami bo vadal sakralni del. Izbral je vstopno *Pojte zvonovi* na Haen-

Brinjevo goro, a sredi poti jim nadaljevanje prepreči močna ploha. **Torek, 5. avgusta** Jutranja vaja pokaže, da bo potrebno precej dela, da bodo skladbe zazvene, kot hočeta zborovodji. Vsak na svoj način se lotevata reševanja zagat. Tudi mladina, ki je letos na seminarju, se dobiva pri klavirju v veži in vadi pod vodstvom Renate Vereš. Pravkar pojejo koroško ljudsko *Čej so tiste stezice* in Marja Feinig z njimi vadi izgovarjavo. Istočasno pa se v župnijski cerkvi zbirajo udeleženci orgelskega tečaja. Pet jih vadi pod izkušenim mentorstvom Gregorja Klančiča. Vreme je deževno, in ko se popoldne mali avtobus s približno tridesetimi potniki odpravi na izlet, naravnost lije. Prva postaja je dvorec Trebnik z zeliščno galerijo z bogatim izborom naravnih kozmetičnih izdelkov, čajev in zelišč. V svoje starodavno zidovje nas nato varno spravi župnijska

tičen dan. Pevci se začenjajo zavedati, kako šibko stoji zgradba skladb, ki jih vadijo, zborovodje pa skušajo na čim bolj prepričljiv način utrditi naučeno. S Klančičem se dogovorimo za strukturo nastopa gojencev orgelskega tečaja, ki bo jutri sledil večerni maši. Večina se popoldne odloči za kopanje, manjša skupina pa se odpravi do Žičke kartuzije, ki so jo pred nekaj leti že obiskali, a je sedaj po obnovi veliko več stvari na ogled. Zvečer nas obišče celjski škof msgr. Stanislav Lipovšek, ki tudi vodi slovesno sveto mašo. V nagovoru ne poudari le sporočila ob prazniku Jezusovega poveljanja na gori, ampak svoje misli uglaši tudi na pomen liturgičnega petja in na vlogo cerkvenih zborov. Pod vodstvom Edija Raceta združeni zbor izvaja odlomke Venturinijeve in Vrabčeve maše ter več pesmi.

Četrtek, 7. avgusta

Vzdušje se je nekoliko sprostil.

PEVSKI SEMINAR 2014 ZREČE

Ko odhajali smo v Zreče, da z vremenom ne bo sreče, vedeli smo že vnaprej. Sonca ni, ne zdaj ne prej. Prav. Saj vemo: ni poletja. Bomo mar zato brez petja? V vodstvu so se vsi spotili, da kljub krizi smo dobili vsakoletni seminar. Kaj nam torej vreme mar!

Sprva se je vse izpolnilo: iz neba je lilo, lilo, padal dež je, tudi strele. Še pevke so na tla zletele (ena padla je na tla, ko mokra je iz bazena šla; druga s stola je zletela, ko se vaja je začela.)

Potem je vztrajno šlo na bolje. V vsej lepoti je okolje zdaj v naravo nas vabilo. Zato pa malo manj ljubilo se nam je cela jutra peti. A vredno je, vkup se vzeti. Saj to ni trud, to ni napor, kadar vodita kak zbor za njegov čim višji vzpon Sandra Pertot, Tomaž Tozon!

Če v teh dneh je zagrnelo, je bilo, ko se je pelo "Pesem" Adija Daneva, ker s pripisom sam zahteva, da konča se z "acuti". Energijo, da razsuti zmogli bi celo dvorano, pridobivali smo rano, ko smo tolkli se, kričali, pravi Tarzani postali. Aleksandra pač prisega, da ne poje se brez tega. Vendar to je le priprava.

Ko začne se vaja prava, se jezik stisne med zobe, nebo visoko se vzpne, a jabolko – kakor za šalo – gor se dviga, spet dol malo. (Ne gre za sadno čarovnijo,

pač pa za... anatomijo!) Za Sandro višek je uspeha, če kdo pri tem krepko zazeha.

To ni igra, niso špasi! S tem soprani, alti, basi in tenorji, če zdržijo, intonacijo obdržijo. Kdor dela to tudi doma, svoj glas obvladati že zna. Komur pa bolj všeč je spati, med petjem mora goljufati. Sandri seveda to taji, ker vsak se malo je boji. Vsaj to – pravi – želi od nas, da bi prepevali v en glas. Ko pesmi zlito zazvenijo, se dlačice ji naježijo. Če bo izvedba zdaj spodobna, jo glejte: ježku bo podobna!

Precej drugačen je Tozon. On rima se pač na "bonton". Najprej pohvali: "Saj že gre"! Potem... resnico nam pove. "Malo več barve, prosim, basi! In zakaj tako počasi?" "To mašo smo že lani peli!" Mi pa, kot da bi prvič imeli note v rokah, nekaj mencamo, skoraj odpreti ust ne znamo.

Večkrat se izmažejo soprani, kot da so boljši, bolj izbrani. Ne, ni na mestu ta poklon! Med njimi je... gospa Tozon, ki gor intonacijo drži, še ene note ne zgreši. Med pevci krožijo že vici, da kot po zvezdi Severnici z njo iz zablod in grešnih not sopranska barka išče pot.

Kot smo rekli, je Tozon sladek, dober kot bombon. Če se napaka ponovi, pa z višine zagrmí: "Zakaj ste utihnili vsi?! Korono, prosim, se drž! Polkrožec s piko vidi vsak?! To ni kak topografski znak!" Ob koncu skladbe pač želi, da z njim končamo tudi mi. Če kdo pravilno ni končal, pogleda zbor iznad očal in s tonom inkvizicije:

"Solistične ambicije, poveste, kdo goji med vami? In moje roke, se vam zdi, so padle dol od trudnosti"? A še najbélj ga pojezi, če z not ne dvignemo oči: Četudi maha na vso moč, za tistega, ki gleda proč, je ves napor res izgubljen. Tako izjavi, ves zelen: "Sem bil zato sem nameščen, ker sem mahateljsko razpoložen?"

Ne, ne, zares, vse prej kot to! Kar smo prejeli, je zlato! Ne gre za pevske le vrline. Pri njem so važne vsebine. Če verska čustva niso prava, Odveč je tehnična priprava.

Še kratko: materialna plat. Spet seminar je bil bogat. Hotel je nov, skoraj bleščeč, dvoran, hodnikov – kar preveč! Lepe sobe smo dobili, a večkrat smo se izgubili, ko pot smo v bazen iskali. Le v restavracijo smo znali kar brez blodenj gladko priti. Kdo zna ta čudež razložiti?

Hrana je lepo dišala, nas pa radovednost gnala. Lakota gotovo ne, doma se toliko ne je. A treba se je žrtvovati, vse poskusiti, spoznati. To je del splošne kulture! Si predstavljate figure, če narobe odgovoriš, da v loncu pohorskem so gobe, meso vseh raznih vrst in... riž*!

Sladice končno niso križ! Saj so dietske, nič skrbí! Taka hrana ne redi! Namesto pol, vzamemo... tri! S to zavestjo brez skrbi jutri domov bomo odšli.

*Sestavine pohorskega lonca: tri vrste mesa, slanina, gobe, krompir in ješprenj (ne riž!)

Lučka Susič

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljki@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria-Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm. Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo

za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh. Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 2. septembra, ob 14. uri.

Toplina pravega doma Družina

Svoje popočitniško pisanje sem mislila začeti čisto drugače, a me je čokoladna torta, ki je danes na naši mizi in bo polepšala tale avgustovsko jesenski večer, spravila k razmišljanju. Kot otrok sem bila izredno navezana na družino, tako navezana, da sem bila raje s starši kot s prijatelji in v družbo, razen v šolo, skoraj nisem zahajala. Kljub temu da je bila moja družina vse prej kot to, kar sem že tedaj imela v mislih kot idealno družino.

Oče in mama se nista najbolj razumela, ni mi do tega, da bi to skrivala ali opisovala lažno domačo idilo. Brat, pravzaprav polbrat, ker moj pravi brat nikoli ni prišel na ta svet, je že mlad, komaj polnoleten, odšel od doma, ko se je vračal, pa je imel za sestrnico kaj malo časa. Kot velik del naše družine je najbolj užival ob motorjih in pri vožnji dirkačev. In tako sem rasla sama, v družini, kjer nismo nikoli sedli za praznično mizo in kjer so bili še obiski pri noni in stricu bežni in neprijetni, kajti oče nas je moral čakati zunaj v avtu. Mamin brat, moj stric, ga namreč ni maral in ga nikoli ni sprejel za svaka.

Za bratrance, eden izmed teh je Giulio, tisti, čigar slike so sedaj tako pogostokrat na mojem zidu na Facebooku, sem sicer vedela, da so, da živijo in da so bratrance po očetovi strani, a videvala jih nisem nikoli. Zaradi zemlje baje, zaradi očetnjave, ki je bila prodana in nepravilno razdeljena. Mi otroci sicer tega nismo razumeli, a se sploh poznali nismo, kaj šele, da bi nam bilo dovoljeno se sku-

paj igrati. Ko smo pokopali očeta, pred manj kot dvajsetimi leti, sem jim prvič stisnila roko, bratranec namreč. Z Giuliom sva sklenila, da ostaneva v stiku, da vsaj delno nadoknadiva to, za kar sva bila v mladosti prikrajšana. Prvič sem začutila tisto toplino, tisti lep občutek, tisto, čemur pravimo družina. In tisto srečo, ki je drugim verjetno samoumevna, ker se že od otroških let igrajo in

srečujejo s svojimi bratrance. Marsikdo se sedaj že sprašuje, kaj ima pri vsem tem opraviti čokoladna torta, tista, s katero sva se z mojim sladkalo zvečer pred tem otožnim razmišljanjem. Ima, kajti v novem domu, kamor sva se preselila pred kratkim in ki se sicer nahaja v naselju, ki šteje z nama vred komaj kakih dvajset duš, sva za sosede dobila eno izmed tistih številnih, idealnih družin, o katerih sem sanjala kot otrok. Sicer gre, tako rekoč, za sezonsko, enomesečno poletno sosesstvo, saj je zraven nas manjši blok, kamor zahaja na počitnice skupina izseljenih domačinov, pravzaprav gre za sorodnike znanega čedajškega politika in veljaka. Spoznali smo se nekako takoj, ko smo kupili hišo nad Praprotnim (Prepotto), med Brdi in Benečijo.

Še tedaj, ko smo umazani od pet do glave sodelovali pri popravilih našega novega doma. Nekako je moralo biti tako, kajti številna družina, ki se sedaj veseli sicer muhastega poletja na sosednjem vrtu, je bila v neki sorodstveni zvezi z nekdanjo lastnico naše hiše. Tako da tudi naju z mojim nekako imajo za svoje bližnje. Sama sem take vrste človek, ki verjame, da se tesne vezi spletajo tudi med tistimi, ki niso v krvnem sorodstvu. Tako dobiš na svoji življenjski poti nekeke sorodnike, ko kupiš hišo, psa, celo avto. Da, ko sem kupila svojo Fabio, sem ostala v stiku s prijetnim fantom iz Idrije, ki mi jo je prodal, z obljubo, da nas bo obiskal. Ravno te dni pa sem po Facebooku zvedela, da se je hudo ponesrečil z motorjem. Na srečo je sedaj nekoliko boljši in kljub hudim in številnim zlomom počasi okreva. No, naši novi sorodniki, tako rekoč sorodniki "po hiši", pripadajo tisti vrsti šarmantnih italijanskih malo-meščanov, buržoazije, ki so jim lepe manire privzgojene od malih

nog. Od Velike noči do začetka poletja je vsakdo, ki je prišel za daljši ali krajši čas v sosednji blok, že ob prihodu skočil tudi do nas in se prijazno predstavil ... "il fascino discreto della borghesia", očarljive navade malomeščanstva. No, ne sprašujte me, kdo vse prihaja letovat v našo sosesčino, saj je skoraj nemogoče, da bi si z mojim zapomnila celotno genealoško drevo naših sosedov. Vsekakor nama je nadvse prijetno, ko gledava številno družino, ki složno seda za mizo, ob nedeljah skupaj odhaja k maši na Staro Goro in potem doma pripravljajo nedeljsko kosilo. Štirje še nedorasli otroci, najstnikov je nekaj več, so tako lepo vzgojeni, da sicer redno prihajajo k nam, zaradi živali namreč, a starejša dekleta skrbno pazijo, da se zadržijo le za krajši

čas in da nama najmlajši fantek ne povzroča težav. To so otroci, sicer bratrance, ki se skupaj igrajo "na homeopatijo", vedo vse o naši mali vasi, kjer počitnikujejo, in se vsakič, ko odhajajo od nas, poslavljajo s stavkom "oprostita, ker smo vama kradli čas in vaju zmotili pri vsakdanjih opravilih". To so srečni, razposajeni otroci, za katere skrbita kar dve generaciji odraslih, saj so nonoti v tej družini vedno v središču dogajanja. In lepo je gledati dekleta, ki nam prinašajo še tople kruhe, ki so ga same spekle, "tako, kot jih je naučila nona". Potrate ti otroci niso vajeni. Nikoli nisem videla, da bi jedli čipse ali kako drugo svinjarijo, ki jih naša potrošniška družba vsiljuje najmlajšim in ki jih veliko revnejši starši radi kupujejo svojim sinovom in hčeram. Sosedovi otroci imajo najraje drevesa na svojem vrtu in v bližnjem strčevem sadovnjaku, starši jih učijo, kaj vse lahko pripraviš s slivami, lešniki ali divjimi zelišči. Celó plezajo lahko, kot sami pravijo, "v objem teh prelepih krošenj, ki jih vabijo v nebo". In tega je ta mala družina od srca vesela, saj se jim pozna, da živijo v mestu in pogrešajo naravo.

Ravno včeraj smo zanje na našem vrtu nabrali blitvo in jajčevce. Nona jih je v naročju nesla domov in nam priznala, da ima domača zelenjava neprecenljivo vrednost in da bo pripravila "minestron", ki ga imajo vsi radi. In midva sva v zameno dobila tisto čokoladno torto, o kateri sem vam povedala.

Od konca avgusta bo sosednji blok prazen. Z možem bova željno pričakovala Božič, ko se bo številna družina vrnila, zato da bi oživila našo malo, zaprto vaško cerkvico in priredila slavnostno polnočnico. Zase, za svoje otroke in za vse ostale sovaščane.

Suzi Pertot

Razveseljiva knjižna novost pri Mladinski knjigi

Izbor glos Kaj sploh počnem tukaj odslej tudi v knjižni obliki

V tem muhastem avgustu, ko je bilo sonca prav malo, pa tudi jasnih večerov, se je na knjižnem obzorju utrnula "zamejska" zvezda. Pred dvema tednoma je namreč pri Mladinski knjigi v Ljubljani izšla knjiga našega odgovornega urednika Jurija Paljka z naslovom Kaj sploh počnem tukaj. Bralci, ki vestno prebirajo Novi glas, bodo takoj ugotovili, da gre za izbor njegovih istoimenskih zapisov, ki so jih lahko prebirali na straneh našega tednika. Glose, ki v prijetno berljivem jezikovnem slogu razkrivajo marsikatero zanimivo temo s pogledom na sedanost in preteklost, pa tudi na bivanjska vprašanja slehernika, je izbral in za spremno besedo poskrbel odlični prevajalec, književnik in urednik Aleš Berger. Knjigo, ob izidu katere čestitamo našemu odgovornemu uredniku, bodo pri založbi Mladinska knjiga predstavili v začetku meseca oktobra v Ljubljani, kasneje pa tudi v Gorici v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

193

Na zadnjih študijskih dnevih Draga na Opčinah sem srečal nekaj ljudi, ki jih že dolgo nisem videl, kot je to običajno na vsakoletnih prireditvah, na katere hodimo predvsem tisti, ki se prepoznavamo v glavnih smernicah prireditve same. Na Drago hodim že toliko let, da je bolje, da ne razmišljam, koliko jih je, poznam pa tudi veliko ljudi, tudi zaradi svojega dela, predvsem pa zato, ker sem v bistvu zelo rad med ljudmi.

En tako sem se z dolgoletno prijateljico zagovoril o prijateljstvu; umirjeno, kot ona zna, mi je Majda rekla, da imam zares veliko prijateljev, da najbrž gledam sam širše na prijateljstvo, kot gleda nanj sama, skratka, niso se sporazumela glede prijateljstva in sem ji zato morda preveč vsiljivo rekel, da tudi sam lahko s prijateljem Nikom Grafenauerjem rečem, da sem samo v samotni doma, a mi to ne bo pomagalo. Saj vem, prijatelj je malo, navsezadnje je res, da smo sami povsod, da smo na dnu vedno sami, a sam se s tem ne morem sprijazniti, tudi zato to moje vsakodnevno spraševanje: "Kaj sploh počnem tukaj?"

Majda Artač Sturman mi je, potem ko mi je hitro rekla, "da mora iti poslušat predavatelje", ker je zato prišla na študijske dneve, stisnila v roko drobno knjižico s posvetilom, naslov drobne knjižice Majdinih pesmi je Tintinnantia; predno je odšla sedet pod šotor, od koder je prihajalo razglabljanje strokovnjakinje, ki je govorila stvari, katere vsi že dobro poznamo, mi je Majda še dodala, da je knjižico naredila sama za prijatelje ob koncu poučevanja na naših Solah.

In že Majde ni bilo več in sva tako pred odprtim šotorom ostala sama z Veselko Sorli Puc in njenim vnučkom, ki ga je držala kot dobra stara mama v naročju, otrociček se je prijazno nasmehnil, ko sem ga pobožal po nogici, bil je zadovoljen v noninem naročju, videlo se je, da je spadal tja in se je tega zavedal. Veselko imam za prijateljico že iz časov, ko sva skupaj sedela v uredniškem odboru neke revije, v odboru, ki so ga potem čez noč razpustili in naju brez besed vrgli ven, ne da bi naju niti poklicali po telefonu in kaj rekli. Ko sem jo na to spomnil, se je otožno, niti ne grenko, zares otožno, a lepo nasmehnila v preteklost in mi rekla: "Že zdavnaj sem jim to odpustila, naj se imajo tam!"

"Saj se imajo", sem rekel in sva govorila o drugem. Pa je vseeno še dodala: "Saj vidiš, ne, kam so zapeljali?" "Ja, vidim, vidim, še kako vidim!" sem bolj sebi kot njej odvrnil. Občutek sem imel, da me je Veselka razumela, ko sem govoril o prijateljstvu, vedno mi je bila všeč, ker je kot umetniška duša znala gledati širše in je bila vedno lepo uglasjena, notranje bogata, že njen nasmeh, iskren in odprt, je vedno to razodeval, tudi zato sem vedel, kakšni bodo njeni akvareli, ko sem prvič šel pogledat njene umetniške slike, taki so, kot je ona: prosojni, lepi, iskreni, lirčno lahki.

"Saj je že res, da prijatelj je v ozkem pomenu besede ni veliko, a tebe imam za iskreno prijateljico, Veselka", sem rekel, predno sem odšel, in bil vesel njenege: "Enako, Jurij, enako velja zame!" Vesel sem bil, ko je med pogovorom Majda rekla, da je prebrala knjigo, "ki jo je napisal Aleš Berger in si ti o njej pisal, saj veš, Omara v kleti, zares lepo piše Berger!" in se je Veselka pridružila pogovoru z besedami: "Aleš je široka, odprta, lepa oseba, ki je ogromno naredil, če ga kaj vidiš, Jurij, mi ga lepo pozdravi!"

"Ja, občasno se vidi, a si več piševa, kot se videva, tako pač je!" sem rekel in takoj razumel, da je odveč tisti preklemani "tako pač je", ki sem se ga nalezal od tistih, ki v življenju vedo, kako je treba, sam namreč tega ne vem. Pa ni zmotil ne Majde in ne Veselke, le lepo nam je bilo, ko smo govorili o prijateljstvu, Veselka prav z žarom v očeh, žarom, ki je govoril o srečevanjih.

In tudi za publicistko Alenko Puhar ne morem zapisati, da je moja prijateljica, čeprav se vedno, ko se srečava, lepo, odprto pozdravlja in sva vesela drug drugega, a vseeno lahko povem, da do nje čutim tisti lepi prijateljski odnos, ki je prišel na dan tudi na stopnišču ljubljanske mestne hiše 26. avgusta letos, ko sva skupaj poslušala govorce na Pahorjevem 101. rojstnem dnevu in je gospa Alenka na stopnišču rekla tisto, kar tudi sam vem: "Škoda je, ker se premalo srečujemo, od zaprtja Kluba Nove revije se pravzaprav nimamo več kje srečevati!"

In niti ne vem, kdaj se bova videla spet, če se bova, hvala Bogu sva že šla tudi preko tistih cenenih obljub, ki se jih nihče nikdar ne drži, "da se bomo tokrat gotovo srečali, ampak tokrat zares", ker oba veva, da življenje teče po svoje, da imava vsak svoje obveze, da je življenje že lepo in krasno zaradi takih posvečenih trenutkov, ko sreča človeka, za katerega veš, da te ima rad in ga imaš ti rad in zanj ali pa zanjo misliš, pravzaprav ne samo misliš, ampak si prepričan, da je prijatelj, prijateljica!

Pa saj bi to lahko zapisal za vse tri, za Majdo, za Alenko in za Veselko z otožnim nasmehom.

Ko sem sedel v avto, da se odpeljem proti Furlanski nižini, sem s prednjega sedeža moje delte premaknil na zadnjega knjigo Noetova sidra, ki jo je napisal David Jan Novotny in mi jo je svetoval Aleš, ko sem mu v začetku poletja pisal, naj mi vendar svetuje kaj dobrega poletnega branja, in zares tudi nisem šel v knjižnico ponjo, kot je bistro ugotovil prijatelj, ampak sem jo kupil pri pesnici Majdi Kne v Konzorciju v Ljubljani, tudi ona mi je o tem mojstrskem delu vedela povedati veliko lepega.

A predno sem odpeljal, sem vseeno pokukal v pesniško knjižico Majde Artač Sturman in našel v pesmi Argolida te verze:

"Nas
žene
hrepenenje
nekdanjosti".

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (35)

NATUROPATIJA IŠČE VZROKE VSAKEGA BOLEZNEKEGA STANJA

Naturopatija je veda, ki združuje stare vede, kot je tradicionalna kitajska medicina, z relativno novimi tehnikami, npr. iridologijo. Čar naturopatije je ta, da obravnava človeka celostno: fizični, psihični, emocionalni, socialni in duševni svet posameznika.

Naturopat krepi v človeku zdravje, ne išče bolezni. Ne postavlja diagnoz, ampak govori o alergiji in energetskih primanjkljajih. Če bo telo močno oz. če pri bolni osebi do maksimuma okrepimo njegov zdravi del, bo ta oseba močnejša in bo tako lažje kljubovala bolezni. Vsako naturopatsko delovanje stremi h krepitvi imunskega sistema posameznika, h krepitvi telesa.

Samo močno telo se lahko bori z boleznijo, bolno telo tega namreč ne zmore. Naturopatija je veda, ki išče vzroke, zakaj je do bolezni sploh prišlo, kaj jo je sprožilo. Samo če bomo odpravili vzroke bolezni, bomo lahko resnično ozdraveli, v nasprotnem primeru se nam bo težava ponovila, v drugi obliki ali pa na drugem mestu.

Kje iščemo vzroke otitisa, tinitusa, vnetja mehurja, slabosti v avtu, strahu, nesamozavesti, depresije, neplodnosti? Vse to so simptomi, ki so v veliki večini primerov povezani z energetsko oslabiljenim delovanjem ledvic.

Kjer pa so prisotne težave z bolečinami v križu, pekočimi očmi, izpadanjem las, dermatitisom, ekcemom, hernijo, razdražljivostjo, nepotrpežljivostjo, jezo, ljubosumjem, nevoščljivostjo, tiči vzrok predvsem v energetsko oslabiljenem delovanju jeter.

Pri težavah s povišano telesno težo, zatekanjem nog, visokim krvnim tlakom, slabim prenašanjem toplote, srčno aritmijo, paničnimi napadi, pretirano zaskrbljenostjo, vsiljivostjo, pretiranim govorjenjem itd. pa je vzrok v oslabiljenem pretoku ener-

gije v predelu srca.

Težave, vezane na pomanjkanje energije vranice/slinavke, se kažejo v slabi koncentraciji, slabem spominu, motnjah pozornosti, demenci, lenobi, apatičnosti, brezvoljnosti, celulitu, mlahavi koži ...

Težave, vezane na pomanjkanje energije pljučnega dela, pa se izražajo s pretiranim pesimizmom, cinizmom, skepticizmom, prehladom, bronhitisom, pljučnico, pomanjkanjem pozitivne samopodobe, potenjem nog in rok, bledolichnostjo itd.

Večkrat se zgodi, da našim težavam botruje en vzrok, ki se lahko kaže v več posledicah, in ko odpravimo ta vzrok, se magično vse ostale nelagodnosti v telesu uredijo. Pogosto za naše težave nimamo postavljene diagnoze, vendar nas določena stvar moti. Npr. nekdo zjutraj zelo težko vstaja, pogosto se mu solzijo oči, poleg tega pa trpi zaradi bolečin v križu. Vse to se dogaja občasno, neko leto spomladi pa se zgodi, da ga doleti še alergija, za kar uradna medicina postavi zgolj diagnozo alergije na pršico. Z naturopatskega vidika pa je jedro težav v jetrih, ki so že vrsto let prej klicala na pomoč s prvim solzenjem oči, potem z bolečinami v križu itd. Nismo jim znali prisluhniti in zato se je stanje iz meseca v mesec in iz leta v leto slabšalo do izbruha alergije ali hujšega degenerativnega obolenja.

Na ta način se dogaja z vsako našo boleznijo – postopoma se nabira, neslišno, telo kaže določene manjše težave, ki jih je pomembno prepoznati in nanje pravilno ukrepati. Bolezen je treba ustaviti ob njenem nastanku, torej čisto na začetku. Zato mora biti človek zmožen samoopazovanja in ravno to ga uči naturopat. Verjeti vase, si zaupati in se poslušati.

V petek, 5.9., bom gostja oddaje *Dobro jutro na RTV Slo 1*, kjer bom govorila o terapiji z grozdem ob polni luni; vabljeni k ogledu.

www.sacka.si

Gorska skupnost Ter, Nediža in Brda obvešča

Gorski praznik na Matajurju

Gorska skupnost Ter, Nediža in Brda bo tudi letos organizirala Gorski praznik na Matajurju v sodelovanju z Občino Sovodnja, ustanovo Pro loco Matajur in krajevnima planinskima društvoma Planinsko družino Benečije in čedajskim odsekom društva Club alpino italiano, pododsek Nediške doline. Praznovanje bo v soboto 6. in nedeljo 7. septembra.

Ta, goram posvečena prireditev, je že 38. po vrsti in se kot vedno napoveduje s številnimi pobudami in zelo bogatim sporedom.

V soboto 6. septembra bo ob 18. uri pri gorski koči Pelizzo najprej na vrsti glasbena gledališka uprizoritev "Hvalni govor ubogemu pešaku" s Stefanom Rizzardijem in Gabrielejem Benedettijem po delu "Živio Kobarid - Vstaja prekleth svetnikov". Za glasbeno spremljavo bo na harmoniki poskrbel Sebastiano Zorza. S to gledališko pobudo želijo obeležiti spomin na stoletnico prve svetovne vojne.

V nedeljo 7. septembra se bo ob 7h15 začel tradicionalni vodeni pohod iz Gorenjega Barnasa (Špietar) po stezah Matajurja v organizaciji pododseka društva CAI za Nediške doline. Ob 10. uri pa bo na sporedu pohod po Poti treh občin; gre za panoramsko krožno pot na nadmorski višini od 1400 do 1550 m po ozemlju Podbuniesca, Sauodnje in Kobarida. Ta krožna pot ima majhno višinsko razliko in je primerna za lahkotno in zdravo telesno dejavnost. Na tej poti lahko spoznamo vsa pobočja na Matajurju z njihovo značilno raznoliko floro in izredno zanimivim gorskim okoljem.

Številne druge priložnosti za pohodništvo se ponujajo še na drugih gorskih stezah, ki so jih pred kratkim obnovili na pobudo Gorske skupnosti in krajevnih planinskih društev in so sedaj popolnoma prehodne.

Svetujemo vam sledeče poti: stezo Marsin - Matajur, stezo gorska koča Pelizzo - Marsinske planine - Matajur, stezo gorska koča Pelizzo - Dom na Matajuri - Matajur. Vse steze so markirane z značilnimi belo-rdečimi planinskimi znaki društva CAI.

Navedene poti niso planinsko zahtevne, zato so primerne tudi za družinske pohode in pohode z otroki. Z vrha - na 1641 m nadmorske višine - se obiskovalcu odpira čudovit razgled vse do morja, Dolomitov in bližnjih Julijskih Alp. Zlasti je zanimiv pogled proti Krnu in Batognici, kjer so bila prizorišča dogodkov v prvi svetovni vojni.

Gorski koči Pelizzo in Dom na Matajuri bosta ves čas odprti in na razpolago pohodnikom. Do koče Dom na Matajuri pridemo po 45 min. lahke hoje. Ob 10. uri 30 min. se bo pri Muostu začela kolesarska tekma Špietar - Matajur. Ta kolesarska tekma pomeni za vse kolesarske navdušence že tradicionalno srečanje na trasi s 1200 m višinske razlike. Kolesarsko športno prireditev organizira športno združenje Ajello.

Letos bo zmagovalni pokal te kolesarske tekme posvečen spominu odvetnika Giovannija Pelizza iz Čedad, ki je preminil pred kratkim in je bil zelo povezan z Matajurjem in Nediškimi dolinami ter bil z našo Gorsko skupnostjo, krajevnimi upravami in planinskimi društvi pobudnik prve izvedbe Gorskega praznika.

Ob 12. uri bo na vrhu pri cerkvi, ki je posvečena Odršeniku, don Natalino Zuanella daroval slovesno sveto mašo. Sodelovala bosta zbora Sveti Anton iz Kobarida in Renzo Basaldella čedajskega društva CAI. Na vrhu Matajurja se bodo zvrstili tudi pozdravi predstavnikov vseh navzočih oblasti.

Za vse mlade in manj mlade obiskovalce, ki bi si želeli poglobljeno spoznati športno plezanje, bo na razpolago plezalna stena v bližini koče Pelizzo v organizaciji gorskih vodnikov čedajskega odseka društva CAI. Na njej se bo mogoče preizkusiti v plezanju na popolnoma varen način.

Na parkirišču bodo odprti eno-gastronomski kioski ustanove Pro loco Matajur, ki od nekdaj opravlja izredno pomembno in edinstveno delo v korist te gorske prireditve.

Zato vabimo vse vas 6. in 7. septembra v Nediške doline in na Matajur, kjer boste imeli priložnost preživeti prekrasen dan v športnem, kulturnem in prijateljskem veselem vzdušju.

COMUNITÀ MONTANA DEL

Torre, Natisone e Collio

GORSKA SKUPNOST TER, NADIŽA IN BRDA

MATAJUR

2014

38^a

FESTA DELLA MONTAGNA

GORSKI PRAZNIK

FIESTE DE MONTAGNE

Sabato 6 settembre e Domenica 7 settembre 2014

Sobota 6. septembra in nedelja 7. septembra 2014

SABATO 6 SETTEMBRE		SOBOTA 6 SETTEMBRA	
Ore 18.00	presso il rifugio Pelizzo rappresentazione teatrale "Elogio del povero fante" con Stefano Riccardi e Gabriele Benedetti	Ob 18.00	V planinskem domu Guglielmo Pelizzo gledališka predstavitev "Elogio del povero fante" sodelovala bosta Stefano Riccardi in Gabriele Benedetti

DOMENICA 7 SETTEMBRE		NEDELJA 7. SETTEMBRA	
Ore 7.15	Escursione guidata Vernassino-Matajur partenza ore 7.15 da Vernassino (San Pietro al Natisone) a cura del C.A.I. sottosezione Valnatisone	Ob 7.15	Vodeni izlet «Gorenj Barnas - Matajur» Odhod ob 7.15 od Gorenjega Barnasa (Špietar)
Ore 10.00	Camminata sul Sentiero dei tre comuni (Pulfero - Savogna - Kobarid)		Vodili bodo člani Planinskega Društva «CAI Nediške doline»
Ore 10.30	Partenza gara ciclistica San Pietro al Natisone - Matajur (a cura A.S.D. cicli 4R Aiello) - Trofeo Memorial "Giovanni Pelizzo"	Ob 10.00	Pohod po «Poti treh občin» (Podbuniesca-Sauodnja-Kobarid)
Ore 12.00	S.Messa solenne cantata in vetta - con la partecipazione dei cori Mešani pevski zbor Sveti Anton, Kobarid e CAI Renzo Basaldella di Cividale del Friuli	Ob 10.30	Kolesarsko tekmovanje «Špietar - Matajur» Pokal Memorial "Giovanni Pelizzo" (Organizatorj: A.S.D. cicli 4R Aiello)
Ore 14.00	Premiazione gara ciclistica	Ob 12.00	Sv. Slovesna Maša na vrhu Matajurja - pela bosta zbor «Mešani pevski zbor Sveti Anton» iz Kobarida in zbor CAI Renzo Basaldella iz Čedad
	A seguire nel pomeriggio presso il Rifugio "Guglielmo Pelizzo": Programma culturale, partenza escursioni guidate e disponibilità di una struttura per arrampicata	Ob 14.00	Podelitev nagrad kolesarske tekme
	FUNZIONERÀ CHIOSCO ENOGASTRONOMICO CON GRIGLIA E PASTA		Popoldne v planinskem domu «Guglielmo Pelizzo»: kulturni program, odhod vodene eskurcije na razpolago plezalno steno
			ODPRTO ENOGASTRONOMSKI KIOŠK

